

Udskriftsdato: 19. december 2025

2022/2 LSF 64 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om forpligtende kommunale samarbejder, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.)

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Social-, Bolig- og Ældremin., j.nr. 2021-8260

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om forpligtende kommunale samarbejder, lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger

(Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.)

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, som ændret ved § 41 i lov nr. 324 af 16. marts 2022 og § 2 i lov nr. 892 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 85 indsættes:

»§ 85 a. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde hjælp, omsorg eller støtte til udvikling af færdigheder efter de specialiserede støttemetoder fra Housing First-tilgangen til personer i hjemløshed eller i risiko for hjemløshed, som har behov for hjælp, omsorg eller støtte på grund af særlige sociale problemer.

Stk. 2. Følger kommunalbestyrelsen ikke borgerens ønsker til leverandør af bostøtten, jf. § 142, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen begrunde dette i afgørelsen efter stk. 1.«

2. I § 110, stk. 1, indsættes efter »og som har«: »et akut«.

3. I § 110 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Formålet med et midlertidigt ophold efter stk. 1 er at hjælpe personer med særlige sociale problemer over akutte vanskeligheder i overgangen til egen bolig og øvrig hjælp efter denne lov. Den aktiverende støtte og omsorg under opholdet må ikke erstatte øvrig hjælp og støtte efter denne lov.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter til stk. 3 og 4.

4. I § 110, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »udskrivning«: », jf. dog stk. 5.«

5. I § 110 indsættes efter stk. 3, der bliver stk. 4, som nyt stykke:

»Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter stk. 1, hvis følgende betingelser er opfyldte:

- 1) Der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142.
- 2) Der foreligger en anvisning til egen bolig eller er truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108.
- 3) Der er truffet afgørelse om hjælp og støtte, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen, hvis borgeren er anvist egen bolig.
- 4) Såfremt borgeren anvises til en bolig, har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte, der modsvarer borgerens behov.
- 5) Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110 først kunne træffes med virkning for borgeren, når borgeren kan flytte ind på botilbuddet.«

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 6-8.

6. I § 110, stk. 6, der bliver stk. 8, ændres »stk. 4 og 5« til: »stk. 6 og 7«.

7. Efter § 141 indsættes i *kapitel 25*:

»§ 142. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for personer, der har ophold på en boform efter § 110.

Stk. 2. Handleplanen skal som minimum indeholde følgende:

- 1) Formålet med indsatsen.
- 2) Hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet.
- 3) Den forventede varighed af indsatsen.
- 4) Andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Stk. 3. Handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Stk. 4. Såfremt borgeren vurderes at have behov for støtte efter § 85 a, skal det som led i udarbejdelse af handleplanen afdækkes, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 leverer hele eller dele af bostøtten efter § 85 a til borgeren.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Borgeren skal give samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. En helhedsorienteret plan skal følge kravene i stk. 2-4.«

8. I § 163 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »kommune« til: »kommunalbestyrelse«, og efter »§§ 107« indsættes: », 109«.

9. I § 163 a, stk. 1, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Den kommunalbestyrelse, der har anvist en lejer fra en anden boligsituation end et botilbud efter §§ 107, 109 eller 110 til en udslusningsbolig, jf. § 63 i lov om almene boliger m.v., skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og lejerens betaling for ophold, jf. § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt for ophold på et botilbud efter § 110.«

10. I § 166, stk. 2, ændres »§ 110, stk. 3« til: »§ 110, stk. 4«.

11. Efter § 176 indsættes:

»§ 176 a. Staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til 2 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, i følgende situationer:

- 1) Kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.
- 2) Borgeren har i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 fået midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter borgerens ophold på botilbuddet er afsluttet.

Stk. 2. Staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til 6 måneder inden for en periode på 1 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelsen om botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning.

Stk. 3. Perioderne i stk. 1 og 2 regnes fra datoen for første udskrivning fra boformen efter § 110 og beregnes ikke på ny, hvis borgeren inden for den angivne periode igen optages på en boform efter § 110.«

12. I § 177, nr. 5, ændres »§§ 109 og 110« til: »§ 109«.

13. I § 177 indsættes som nr. 6:

»6) Ophold i 90 dage pr. løbende år fra datoen for første indskrivning på boformer efter § 110, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med det midlertidige ophold på boformen.«

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 25. februar 2022, som ændret ved lov nr. 912 af 21. juni 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 9 indsættes som stk. 15:

»Stk. 15. Ankestyrelsen kan i tilfælde, hvor handlekommunen for en borger ikke følger af stk. 1-10, på baggrund af borgerens tilknytning træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.«

2. I § 60, stk. 1, ændres »§ 110, stk. 3« til: »§ 110, stk. 4«.

§ 3

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1877 af 27. september 2021, som ændret ved § 1 i lov nr. 2157 af 27. november 2021, § 2 i lov nr. 344 af 22. marts 2022, § 1 i lov nr. 888 af 21. juni 2022 og § 2 i lov nr. 890 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 51 a, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »værelser«: » efter stk. 4«.

2. I § 51 a indsættes som stk. 6 og 7:

»Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at afholde de udgifter, som er nødvendige for at indrette en almen familiebolig til et kollektivt familieboligbofællesskab, jf. § 3, stk. 2, 5 og 6, herunder også udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggelovens bestemmelser eller øvrige bestemmelser, og regler udstedt i medfør heraf.

Stk. 7. Når kommunalbestyrelsen har anvisningsret til ledige værelser i kollektive familieboligbofællesskaber omfattet af § 3, stk. 2, 5 og 6, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om at dække udgifter til varme fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker.«

3. I § 63, stk. 1, ændres »familieboliger« til: »familie-, ungdoms- og ældreboliger, jf. dog stk. 5,« og »stk. 2« ændres til: »stk. 3«.

4. § 63, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Det er en betingelse for at anvende almene ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1, at der generelt ikke er efterspørgsel efter ældreboliger fra den berettigede personkreds, jf. § 54, stk. 1. Anvisning af ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1 sker på baggrund af en vurdering af beboersammensætningen i den afdeling, den boligsøgende anvises til.

Stk. 3. En udslusningsbolig, jf. stk. 1, kan anvises til personer med betydelig nedsat psykisk funktions- evne eller særlige sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå og fastholde en bolig, herunder personer der opholder sig i midlertidige boformer efter §§ 107, 109 eller 110 i lov om social service, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af § 4, stk. 3, i lov om leje af almene boliger. Almene ungdomsboli-

ger, der anvendes som udslningsboliger efter stk. 1, skal dertil anvises til unge uddannelsessøgende og andre unge med et særligt behov derfor.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 63 indsættes som *stk. 5*:

»Stk. 5. Stk. 1 finder ikke anvendelse for almene ungdomsboliger tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger efter § 4, stk. 1, nr. 7 og 10, startboliger etableret efter § 101 a og studieboliger etableret på grunde efter § 19, stk. 1 i lov om planlægning.«

6. I § 64, *stk. 2, 3. pkt.*, indsættes efter »Bestemmelserne i«: »§ 63, stk. 1-4,«.

7. I § 149 a, *stk. 1*, indsættes efter »social- og boligministeren«: »og kommunalbestyrelsen«.

§ 4

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 4. september 2019, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 344 af 22. marts 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres »serviceloven« til: »lov om social service«.

2. I § 4, *stk. 3*, indsættes som *5. pkt.*:

»Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med lejeaftalens indgåelse eller i løbet af lejeperioden beslutte at forlænge den periode, der er nævnt i 4. pkt., med op til 3 år.«

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 5

I lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbekendtgørelse nr. 446 af 8. april 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 1, *stk. 2, nr. 4, litra a*, indsættes efter »141«: », 142«.

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2023, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 1-7, § 1, nr. 10-13, og §§ 2 og 5 træder i kraft den 1. oktober 2023.

Stk. 3. § 176 a, stk. 2, i lov om social service, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 11, finder ikke anvendelse for afgørelser om botilbud efter § 107 i lov om social service, der er truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne afgørelser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. I perioden fra den 1. oktober 2023 til den 31. marts 2026 ydes refusionen efter § 177, nr. 6, i lov om social service, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 13, for borgerens ophold i 120 dage pr. løbende år fra datoen for første indskrivning, dog tidligst fra lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Bostøtte til borgere i hjemløshed med særligt sociale problemer
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.2. Målgruppe for og formål med ophold på boformer efter § 110 og udskrivning fra boformer efter § 110
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.2.2.1. Målgruppe
 - 3.2.2.2. Formål
 - 3.2.2.3. Udskrivning
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.2.3.1. Målgruppe
 - 3.2.3.2. Formål
 - 3.2.3.3. Udskrivning
 - 3.3. Krav om udarbejdelse af handleplaner for borgere på boformer efter § 110
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.4. Omlægning af refusionsordningen på hjemløseområdet
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.4.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5. Udvidelse af ordning om udslusningsboliger
 - 3.5.1. Gældende ret
 - 3.5.1.1. Udlejning af udslusningsboliger
 - 3.5.1.2. Huslejererefusion i udslusningsboliger
 - 3.5.1.3. Udlejning af almene ældreboliger
 - 3.5.1.4. Udlejning af almene ungdomsboliger
 - 3.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.5.3. Den foreslåede ordning
 - 3.6. Indretning af bofællesskaber m.v.
 - 3.6.1. Gældende ret
 - 3.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 3.6.3. Den foreslåede ordning
 - 3.7. Tilskud til skæve boliger
 - 3.7.1. Gældende ret

3.7.2.Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.7.3.Den foreslåede ordning

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser
5. Konsekvenser for FN-retten
6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
8. Administrative konsekvenser for borgerne
9. Klimamæssige konsekvenser
- 10.Miljø- og naturmæssige konsekvenser
- 11.Forholdet til EU-retten
- 12.Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 13.Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen foretager med lovforslaget en omlægning af indsatsen mod hjemløshed. Baggrunden for lovforslaget er aftalen *Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed*, som blev indgået mellem Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, SF, Enhedslisten og KristenDemokraterne den 26. november 2021.

Lovforslaget har til formål at bidrage til at omlægge indsatsen mod hjemløshed ud fra en målsætning om at udbrede Housing First-tilgangen, reducere antallet af borgere i hjemløshed markant og gøre op med langvarig hjemløshed.

Med lovforslaget foreslås for det første en ny bestemmelse om bostøtte i lov om social service, jf. lovebekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022 (herefter serviceloven), der skal understøtte øget brug af de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen, hvor tilgængelige billige boliger kombineret med passende social bostøtte i egen bolig er hjørnestenene.

For det andet foreslås en præcisering af målgruppen for samt formålet med ophold på boformer efter § 110 i serviceloven, som er midlertidige ophold til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp. Heri indgår også en tydeliggørelse af samarbejdet mellem boformer efter § 110 og kommuner om borgere, der får ophold, samt at kommunalbestyrelsen får en betinget udskrivningskompetence.

For det tredje foreslås det, at borgere med midlertidigt ophold på en boform efter § 110 i serviceloven får ret til en handleplan. Med lovforslaget foreslås det at gøre det til et krav, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde handleplaner for alle borgere på boformer efter § 110 i serviceloven, og at handleplanen bliver en af betingelserne for, at kommunalbestyrelsens udskrivningskompetence træder i kraft.

For det fjerde foreslås det at ændre refusionsreglerne for kommunernes udgifter til boformer efter § 110 i serviceloven, således at det fremover bedre kan betale sig for kommunerne at hjælpe borgere i hjemløshed til at få egen bolig.

For det femte foreslås det at give kommunalbestyrelsen mulighed for at afholde udgifter til indretning af almene kollektive bofællesskaber, som f.eks. låse på dørene og opsætning af postkasser, samt at betale for varme i værelse for perioder hvor de ikke er udlejede.

For det sjette foreslås det at udvide målgruppen for udslusningsboliger, at udslusningsboliger kan etable-

res i ungdoms- og ældreboliger og at give mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at forlænge udslningsperioden.

For det syvende forslås det, at kvinder på krisecentre gives adgang til udslningsboliger. Med økonomiaftalen for 2021 blev regeringen og KL enige om at styrke indsatsen for borgere på herberger og kvindekrisecentre, så de hurtigere hjælpes videre og får den rette støtte til at opnå en selvstændig tilværelse i egen bolig og et liv uden vold.

For det ottende foreslås det, at målgruppen for udslningsboliger udvides ud over kvinder på krisecentre, således at den også omfatter borgere, der er i risiko for at ende i hjemløshed eller borgere, der er i hjemløshed, men som ikke opholder sig i midlertidige boformer efter serviceloven – fx gadesovere eller sofasurfere.

Endeligt foreslås det som det niende, at der med lovforslaget foretages en præcisering af kommunernes mulighed for at yde støtte til såkaldte ”skæve boliger”, som er målrettet særligt udsatte grupper, herunder personer i hjemløshed som har svært ved at finde sig til rette i almindeligt byggeri.

2. Lovforslagets baggrund

Ved den nationale kortlægning af hjemløshed ”Hjemløshed i Danmark 2022” (herefter hjemløsetællingen) fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (herefter VIVE) i 2022 blev der registreret 5.789 personer i hjemløshed i tællingsugen, hvilket er et fald på 10 pct. sammenlignet med tællingen i 2019, hvor antallet var 6.431 personer. Faldet står særligt i kontrast til den betydelige stigning i hjemløsheden, som skete i perioden fra 2009 til 2017.

Selvom det samlede antal personer i hjemløshed er faldet fra 2019 til 2022, er antallet af personer i hjemløshed, som opholder sig på boformer efter servicelovens § 110, steget med 19 pct. i samme periode. Ifølge hjemløsetællingen var der 2.736 personer, som boede på boformerne i optællingsugen, hvormed de udgjorde 47 pct. af alle personer i hjemløshed i 2022.

Siden den første hjemløsetælling har skiftende regeringer sat ind for at nedbringe antallet, uden at det er lykkedes. Mennesker i hjemløshed opholder sig i dag i alt for lang tid i midlertidige boformer – i stedet for, at de får tilbudt en bolig og støtte til at etablere et rigtigt hjem.

Det er på baggrund af data fra Danmarks Statistik muligt at opgøre antallet af personer, der tager ophold på en boform efter § 110 i løbet af året. I 2021 var der ca. 6.700 personer, som overnattede på en boform efter § 110. Antallet af personer med ophold på boformer er steget siden 2015, hvor der var ca. 6.100 personer, som overnattede på en boform efter § 110. Samtidig har der været en stigning i, hvor lang tid de opholder sig på boformerne. Den gennemsnitlige opholdstid er steget fra 113 døgn i 2015 til 131 døgn i 2021. Udviklingen er blandt andet drevet af, at der er flere borgere, som opholder sig i lang tid på boformerne. Antallet af borgere, der har over 120 overnatninger i løbet af året, er steget med 30 pct. fra 2015 til 2021. Samtidig er antallet af borgere med færre end 31 overnatninger faldet med 20 pct. i samme periode. I 2021 udgjorde borgere med over 120 overnatninger 43 pct. af alle personer, der tog ophold på en boform efter § 110.

Der har i samme periode også været en stigning i antallet af pladser på boformer efter § 110 fra 2.053 i 2015 til 3.011 pladser i 2021 (ultimo året), svarende til en stigning på 47 pct.

Selv møderprincippet, der betyder, at en borger frit kan henvende sig til en hvilket som helst boform efter § 110, uden at der foreligger en kommunal visitation, har i mange år været et centralt princip på socialområdet, når det gælder om at holde hånden under nogle af de allermest udsatte mennesker i samfundet. Således er selv møderprincippet centralt i relation til borgeres optagelse på boformer efter

§ 110. Selvmøderprincippet rummer imidlertid elementer, der skaber udfordringer i mødet med kommunens myndighedsansvar for borgeren. Kommunen har det endelige ansvar for borgeren, herunder for at iværksætte de rette indsatser, og samtidig finansieringsansvaret, men kommunen har ikke indflydelse på kapaciteten af, optagelsen i eller udskrivning fra boformerne. Det kan medføre uklarhed om, hvem der har ansvaret for borgeren på hvilket tidspunkt, ligesom det kan være svært for kommunen at have et indblik i, hvad borgeren får af indsatser som led i opholdet og dermed borgerens eventuelle behov for andre indsatser under opholdet.

I aftalen *Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed* blev aftaleparterne enige om en grundlæggende ændring af indsatsen mod hjemløshed, der tager skridt til at imødegå de skitserede strukturelle udfordringer på hjemløseområdet.

Med aftalen blev aftaleparterne endvidere enige om, at flere boliger til personer med den laveste betalingsevne er en grundlæggende forudsætning for at løfte mennesker ud af hjemløshed. Derfor blev aftaleparterne enige om at afsætte:

- 150 mio. kr. i perioden 2022-23 i Fonden for blandede byer til et huslejetilskud til midlertidig nedsættelse af huslejen til 3.500 kr./md. i 1.800 eksisterende almene boliger med fuld kommunal anvisningsret.
- 900 mio. kr. i perioden 2022-2027 i Fonden for blandede byer til et engangstilskud, som permanent nedsætter huslejen til 3.500 kr./md. for op til 2.250 nye almene boliger med en maksimal boligstørrelse på 55 m². Boligerne er underlagt fuld kommunal anvisningsret.

Forhenværende indenrigs- og boligminister fremsatte i forlængelse af *Aftalen Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed* lovforslag L 136 (Etablering af fonden for blandede byer og anvendelse af fondens midler og Landsbyggefondens driftsstøtte m.v.), der implementerer den politiske aftale om tilskud til midlertidig nedsættelse af husleje i 1.800 eksisterende boliger samt permanent nedsættelse af huslejen i op til 2.250 nye almene billige boliger. Lovforslaget blev vedtaget af folkettingen den 9. juni 2022.

En forudsætning for at afhjælpe hjemløshed i Danmark er, at kommunerne i højere grad anviser billige boliger til personer i hjemløshed. Antallet af meget billige almene boliger har over en årrække været faldende, hvorfor det bliver stadig sværere at finde en bolig for de grupper i samfundet, der har den laveste betalingsevne.

Almene bofællesskaber og udslusningsboliger er relevante boligtyper for borgere med en lav betalingsevne, og formålet med forslaget er at tilpasse reglerne for disse boligtyper, således at udbuddet af billige boliger øges.

De væsentligste elementer i lovforslaget har været anvendt på forsøgsbasis af kommuner i frikommunenetværket. Frikommuneforsøg II blev etableret ved lov nr. 658 af 8. juni 2017 om frikommunenetværk (herefter frikommunenetværksloven), der trådte i kraft den 1. juli 2017. Loven hjemlede en række forsøg, og frikommunenetværkenes forsøgsmuligheder er efterfølgende blevet udvidet ved lov nr. 1570 af 19. december 2017 og ved lov nr. 749 af 8. juni 2018.

Formålet med Frikommuneforsøg II har været at give kommuner, der er organiseret i frikommunenetværk, jf. frikommunenetværkslovens § 2, mulighed for at gennemføre forsøg indtil den 31. december 2021 med henblik på at bidrage til en bedre opgaveløsning til gavn for borgerne gennem effektiviseringer, regelforenklinger og bedre styring i kommunerne.

Efter frikommunenetværkslovens § 25, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen i en kommune i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger indgå aftale med en almen boligorganisation om,

at boligorganisationen stiller almene ungdoms- og ældreboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsboliger efter reglerne i § 63 i lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1877 af 27. september 2021 (herefter almenboligloven) om udslusningsboliger.

Der blev samtidigt givet mulighed for at forlænge udslusningsperioden på op til 2 år med op til 6 måneder.

§ 27 i lov om frikommunenetværk giver frikommunerne mulighed for at afholde udgifter til indretning af kollektive bofællesskaber eller til fornyelse og vedligeholdelse af installationer, indretninger, inventar m.v., som kommunen oprindeligt sørgede for, og at dække udgifter til varme.

Som opfølgningen på Frikommuneforsøg II, herunder de 17 forsøg i netværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger', er det besluttet at gøre forsøgene permanente og udbrede ordningerne om indretning af kollektive bofællesskaber og udvidelse af ordningen om udslusningsboliger til alle kommuner.

Frikommuneforsøgene løb oprindeligt frem til den 31. december 2021, men efterfølgende har forhenværende indenrigs- og boligminister ved lov nr. 2598 af 28. december 2021 forlænget forsøgshjemlerne for udvalgte forsøg, herunder indretning af kollektive bofællesskaber og anvendelse af henholdsvis ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger, indtil 31. december 2022. Formålet med at forlænge disse forsøgshjemler er at give frikommunenetværkene mulighed for at videreføre forsøgene, mens den endelige opfølgning afklares, og lovhjemmel tilvejebringes.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Bostøtte til borgere i hjemløshed med særlige sociale problemer

3.1.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen skal efter § 85 i serviceloven tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Socialpædagogisk bistand kan bestå af hjælp, rådgivning, støtte eller omsorg, således at den pågældende kan leve et liv på egne præmisser. Socialpædagogisk bistand kan også bestå af oplæring i eller genoptræning af en række færdigheder, som sætter den pågældende i stand til at leve et så selvstændigt liv som muligt. Socialpædagogisk bistand kan ydes som et element i et samlet tilbud om bl.a. rådgivning, støtte, hjælp til pleje, behandling, træning eller ledsagelse til personer uanset deres boform.

Formålet med indsatsen efter § 85 er at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at kompensere for nedsat funktionsevne, som betyder, at den enkelte ikke kan fungere optimalt i dagligdagen eller i relation til omgivelserne. Socialpædagogisk bistand skal bidrage til, at den enkelte kan skabe en tilværelse på egne præmisser. Indsatsen tager således sigte på, at den enkelte kan bevare eller forbedre sine psykiske, fysiske eller sociale funktioner.

Der er efter bestemmelsen ikke frit valg af leverandør af støtte efter § 85.

Efter § 85 i serviceloven kan kommunerne frit vælge, efter hvilken metode støtten til den enkelte ydes, hvormed der er mulighed for at kommunalbestyrelsen kan visitere borgere til støtte efter de specialiserede bostøttemetoder efter Housing First-tilgangen, Critical Time Intervention (herefter CTI-metoden), Intensive Case Management (herefter ICM-metoden) og Assertive Community Treatment (herefter ACT-metoden).

Målgruppen for hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder efter § 85 er borgere, som har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Socialpædagogisk støtte til en borger med særlige sociale problemer, herunder psykisk sårbarhed, alkohol- og/eller stofmisbrug og hjemløshed, kan f.eks. være rettet mod en større selvstændiggørelse og udvikling af personlige færdigheder, opretholdelse af sociale netværk, struktur i dagligdagen m.v.

Efter servicelovens § 166 kan kommunalbestyrelsens afgørelse om bostøtte efter § 85 i serviceloven indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 25. februar 2022 (herefter retssikkerhedsloven). Efter servicelovens § 166 kan der klages over afgørelsen om støtten, men ikke over valg af leverandør af støtte efter § 85 i serviceloven, da der ikke er frit valg af leverandør. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen. Den eksterne leverandør vil dermed ikke kunne klage over afgørelsen.

3.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Siden den første hjemløsestrategi i 2009 har skiftende regeringer haft fokus på at udbrede Housing First-tilgangen, som består af en kombination af en (lang)varig boligløsning og specialiseret social støtte til at fastholde boligen og forbedre borgerens øvrige situation.

Undersøgelser viser, at tilgangen effektivt bringer borgere ud af hjemløshed og hjælper dem til at fastholde deres nye bolig. Omkring ni ud af ti borgere, som modtager støtte efter de specialiserede bostøttemetoder, fastholder egen bolig (Hjemløsestrategien. Afsluttende rapport, Rambøll og SFI, 2013).

Undersøgelsen ”*Styrket implementering af Housing First Erfaringer fra danske kommuner*” fra Socialstyrelsen i 2021 viser, at trods et stort fokus på at udbrede de specialiserede bostøttemetoder, er metoderne kun udbredt til cirka en tredjedel af landets kommuner, og kun otte pct. af borgere i hjemløshed får en indsats efter Housing First-tilgangen. Som en del af Housing First-tilgangen anvendes tre specialiserede bostøttemetoder, som er målrettet borgere med forskellige grader af kompleksitet. Undersøgelsen viser, at kommunerne særligt anvender to af bostøttemetoderne: CTI-metoden samt ICM-metoden, ligesom der i undersøgelsen ses en tendens til, at kommunerne har anvendt både CTI- samt ICM-metoden over for borgere med problemstillinger af større kompleksitet, end metoderne foreskriver. Borgerne modtager i stedet mindre intensiv støtte efter servicelovens § 85, end deres behov tilskriver. Der er således behov for at sikre, at flere borgere i hjemløshed får hjælp efter en af de specialiserede støttemetoder samt at de modtager den indsats som tilsvarende deres behov.

Ministeriet finder på den baggrund, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en ny bestemmelse, der i tillæg til servicelovens § 85 vil tilskynde til, at kommunerne tilbyder en af de specialiserede bostøttemetoder efter Housing First-tilgang til borgere i hjemløshed eller i risiko herfor.

Boformer efter § 110 i serviceloven har historisk haft stor betydning for hjemløseområdet, og mange borgere i hjemløshed har en tryk og god relation til medarbejderne. Ministeriet finder på den baggrund, at det som led i udarbejdelse af borgerens handleplan efter den i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede § 142 vil være hensigtsmæssigt at tage stilling til borgerens eventuelle ønske om, at boformen efter § 110 i serviceloven kan optræde som leverandør på hele eller dele af bostøtten til borgeren, ligesom det kan indgå, om boformen efter § 110 i serviceloven på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der som § 85 a i serviceloven indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen kan

tilbyde hjælp, omsorg eller støtte til udvikling af færdigheder efter de specialiserede støttemetoder fra Housing First-tilgangen til personer i hjemløshed eller i risiko herfor, som har behov for hjælp, omsorg eller støtte på grund af særlige sociale problemer. Som stk. 2 foreslås det, at følger kommunalbestyrelsen ikke borgerens ønske til leverandør af bostøtten, jf. den foreslåede § 142, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen begrunde dette i afgørelsen efter stk. 1.

Målgruppen for den foreslåede bestemmelse vil være personer i hjemløshed eller i risiko herfor, der har behov herfor på grund af særlige sociale problemer. Borgere i hjemløshed er personer, som ikke råder over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse. Borgere i hjemløshed er derfor enten uden opholdssted den kommende nat, henvist til midlertidige boligalternativer eller bor midlertidigt eller uden kontrakt hos familie, venner og bekendte. Borgere i hjemløshed er kendetegnet ved foruden at mangle en bolig også at have andre komplekse problemstillinger, fx psykisk sygdom, misbrugsproblemer eller andre psykosociale vanskeligheder.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at kommunalbestyrelserne i højere grad vil kunne tilbyde bostøtte efter de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen med det overordnede formål, at flere borgere i hjemløshed eller i risiko herfor vil kunne tilbydes en individuel tilrettelagt og intensiv bostøtte, som skal hjælpe borgeren i overgang til egen bolig samt til at kunne fastholde egen bolig.

Den individuelt tilrettelagte bostøtte vil kunne gives ud fra den enkeltes behov som en udgående, ambulanslignende støtte primært i borgerens eget hjem eller dér, hvor borgeren opholder sig. Bostøtten er uafhængig af boligen, hvilket betyder, at selvom borgeren skulle miste boligen i en periode, vil støtten stadigvæk kunne gives, hvis borgeren har behov for det. Housing First er en helhedsorienteret tilgang til hjemløshed, hvor borgeren tilbydes en selvstændig bolig i almindeligt byggeri og samtidig modtager en individuelt tilrettelagt bostøtte. Der findes tre specialiserede støttemetoder i Housing First-tilgangen, der henvender sig til forskellige målgrupper af borgere med særlige sociale problemer i hjemløshed eller i risiko herfor. Fælles for metoderne er en høj intensitet af støtten, der gives efter behov. For de specialiserede støttemetoder gør det sig gældende, at den enkelte borger ikke visiteres til et antal timer, men i stedet vil blive visiteret til bostøtte efter en af metoderne. Alle metoderne er baseret på et forholdsvist lavt antal borgere tilknyttet den enkelte støttemedarbejder. Hver metode består af en række kerneelementer, som skal indgå i indsatsen. Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Det foreslås endvidere, at der indsættes en ny § 142 i serviceloven om, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for personer, der har ophold på en boform efter § 110, jf. lovforslagets § 1, nr. 7. Som en del af forslaget om bostøtte til borgere i hjemløshed med særligt sociale problemer foreslås det med et nyt § 142, stk. 4, i serviceloven, at det som led i udarbejdelse af handleplanen skal afdækkes, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 i serviceloven leverer hele eller dele af bostøtten efter den foreslåede § 85 a til borgeren. Denne afdækning danner grundlag for, at kommunalbestyrelsen, såfremt den ikke følger borgerens ønsker til leverandør af bostøtte efter den foreslåede § 85 a, skriftligt skal begrunde dette i afgørelsen efter stk. 1, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a, stk. 2. Det kan ligeledes indgå i arbejdet med handleplanen, om boformen efter § 110 på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig.

Hermed indføres der ikke retskrav om, at det er boformen, der skal levere bostøtten efter den foreslåede bestemmelse § 85 a, men at borgerens eventuelle ønske til leverandør skal afdækkes, samt at såfremt kommunalbestyrelsen ikke følger ønsket, så skal dette begrundes. Hertil bemærkes det, at det er afgørelsen om bostøtte, der kan påklages til Ankestyrelsen. Dertil følger, at som udgangspunkt kan leverandørvalget ikke efterprøves, men jf. principafgørelse 76-17 kan der være tilfælde, hvor Ankestyrelsen alligevel kan efterprøve leverandørvalget.

Med den foreslåede bestemmelse i § 85 a, og den i lovforslagets § 1, nr. 11, tilknyttede refusionsperiode for udgifter til bostøtte efter den foreslåede bestemmelse i § 85 a, vil kommunerne blive tilskyndet til i højere grad at visitere borgere i hjemløshed eller i risiko herfor til bostøtte efter de specialiserede bostøttemetoder fra Housing First-tilgangen.

Det bemærkes i øvrigt, at der ved en ændring i bekendtgørelse nr. 2351 af 7. december 2021 om dataindberetninger på socialområdet vil blive fastsat krav om indberetning af modtagere af bostøtte efter den foreslåede § 85 a pr. 1.7.2023.

3.2. Målgruppe for og formål med ophold på boformer efter § 110 og udskrivning fra boformer efter § 110

3.2.1. Gældende ret

Det fremgår af § 81 i serviceloven, at formålet med at yde støtte til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer er at sikre, at den enkelte får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov. Støtten skal ydes med det formål at styrke den enkeltes egne muligheder og eget ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Desuden er formålet at medvirke til at sikre, at den enkelte kan fastholde sit aktuelle funktionsniveau, og at yde kompensation, omsorg og pleje. Indsatserne til voksne skal således 1) forebygge, at den enkeltes problemer forværres, 2) understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion, 3) forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje, 4) fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og 5) sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1877 af 27. september 2021 (herefter almenboligloven), eller i botilbud efter serviceloven.

Det fremgår af § 110, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Optagelse på boformen efter stk. 1 kan ske ved egen henvendelse eller ved henvisning fra offentlige myndigheder.

Lederen af boformen træffer afgørelse om optagelse og udskrivning, jf. § 110, stk. 3, i serviceloven.

Disse bestemmelser hjemler det ovenfor beskrevne selvmøderprincip i § 110.

Af servicelovens § 110, stk. 4, fremgår det, at boformen efter stk. 1 senest 3 hverdage efter afgørelse om optagelse i boformen skal give en orientering herom til kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter serviceloven, og §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven.

Af servicelovens § 110, stk. 5, fremgår det, at boformer efter § 110 skal så vidt muligt inden udskrivning fra boformen, dog senest 3 hverdage herefter, give en orientering herom til kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter serviceloven, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven.

Orienteringerne efter servicelovens § 110, stk. 4 og 5, skal som minimum indeholde personens navn og cpr-nummer samt dato og begrundelse for henholdsvis optagelsen og udskrivningen, jf. servicelovens § 110, stk. 6. Disse oplysninger skal danne grundlag for at identificere borgeren. Der kan imidlertid opstå tilfælde, hvor en borger ikke er i besiddelse af et dansk cpr-nr., og i disse tilfælde vil tilsvarende doku-

mentation såsom pas eller identifikationskort være tilstrækkelig. Orienteringen kan endvidere med fordel indeholde oplysning om den takstmæssige betaling for opholdet. Kravet om begrundelse for henholdsvis optagelse og udskrivning af borgeren indebærer en kort beskrivelse af baggrunden og grundlaget for optagelsen samt borgerens status i forbindelse med udskrivningen.

3.2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.2.2.1. Målgruppe

Hjemløshed er et flertydigt begreb, fordi det ofte relaterer sig til og falder sammen med en lang række af andre problemer end blot manglen på en bolig eller en manglende evne til at opholde sig i egen bolig. Den typiske målgruppe vil således ofte have samtidige problemer som alkohol-, stof- og blandingsmisbrug, psykiske lidelser, vold, kriminalitet, ringe arbejdsmarkedstilknytning, manglende sociale netværk, et omflakkende liv og rodløshed. Der er derfor behov for, at boformer er rummelige og fleksible. Herbergerne er historisk vokset ud af det frivillige initiativ og målrettet borgere, der mindst én gang er faldet hele vejen igennem velfærdssystemets sikkerhedsnet. Der er således tale om boformer, der er målrettet de allermest udsatte borgere, som har et akut behov for et botilbud og aktiverende støtte og omsorg. Dertil kommer, at herberger adskiller sig fra den øvrige hjælp, der ydes efter servicelovens afsnit 5 (voksenbestemmelser), herunder øvrige botilbud, da der her er tale om boformer, hvor borgeren akut og uden foregående visitation fra kommunen kan møde op og få midlertidigt ophold.

Der har de senere år været en stigning i antallet af tilbud og pladser, ligesom det gennemsnitlige antal overnatninger pr. bruger er steget i samme periode. Denne udvikling vurderes at øge behovet for at præcisere de akutte vanskeligheder, der skal være til stede for at være i målgruppen for ophold på boformer efter § 110 og skal ses i sammenhæng med, at de allermest udsatte borgere og dermed målgruppen for boformer ofte har en meget begrænset kontakt med det kommunale system, hvorfor de ofte ikke modtager anden hjælp, når de akut opsøger hjælp på en boform. Derfor er et alternativ til et ophold for målgruppen at overnatte på gaden, varmestuer m.v.

En præcisering af de akutte vanskeligheder, der skal være til stede for at være i målgruppen for ophold på boformer, vil kunne understøtte, at de borgere, der har et akut behov for et botilbud og aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp, kan få ophold, og vil samtidig kunne sikre, at der er tydelighed både i forhold til borgere, boformer og kommuner som ansvarlige myndigheder om både tilbuddets karakter og den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune.

3.2.2.2. Formål

Det vurderes, at der grundet de særlige karakteristika ved selvmøderprincippet på herberger og dermed fravigelsen af de almindelige principper i serviceloven, som beskrevet ovenfor i afsnit 2, samt de seneste års stigning i antal pladser og opholdstider, er behov for i tillæg til servicelovens § 81 at præcisere formålet med ophold på boformer efter § 110 ved at indføre en selvstændig formålsbestemmelse. Det skal sikre en tydelighed om målgruppe for og formål med ophold på boformer efter § 110 samt ansvarsfordelingen mellem tilbuddene og kommunerne og på den måde understøtte, at borgerne hurtigere kommer i egen bolig, hvilket den generelle formålsbestemmelse efter servicelovens § 81 ikke vurderes at understøtte i tilstrækkelig grad.

Det vurderes endvidere, at der efter de gældende regler ikke er tilstrækkelig tydelighed om, at formålet med ophold på en boform er midlertidigt, og at støtten, som borgeren modtager under opholdet, ikke må erstatte den hjælp og støtte, som borgeren har ret til efter serviceloven. Det medfører uklarhed om den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune, herunder om indsatsen på en boform efter § 110.

Behov, der ligger ud over indholdet af en boform, skal kommunen således dække gennem servicelovens voksenbestemmelser eller eventuelt anden lovgivning. Der kan f.eks. være tale om følgende ydelser:

- Personlig hjælp og socialpædagogisk støtte i boformen efter § 110 og boformens udslusningsboliger, jf. servicelovens §§ 83 og 85.
- Misbrugsbehandling, jf. servicelovens § 101.
- Særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb, jf. servicelovens § 103, stk. 2.
- Aktivitets- og samværstilbud, jf. servicelovens § 104.
- Alkoholbehandling, jf. sundhedslovens § 14, jf. lovbekendtgørelse nr. 210 af 27. januar 2022.

Det kan også være ydelser efter anden lovgivning.

En særskilt formålsbestemmelse for ophold på boformer vil sammen med en præcisering af målgruppen kunne sikre, at det er de borgere, der har akut behov for et botilbud og særlige sociale problemer, der får ophold på boformer efter § 110, og understøtte, at et ophold i højere grad er midlertidigt med henblik på, at der findes en mere varig løsning for borgeren. Det er således ikke hensigten, at borgerne i målgruppen skal etablere en længerevarende tilværelse på boformerne efter § 110.

Aktiverende støtte på § 110 udgøres af den indsats, der understøtter, at borgeren kan komme hurtigst muligt videre i egen bolig eller en anden boligløsning. Eksempelvis bidrager boformens udredning til det videre arbejde for borgerens ophold og recoveryproces og som input til kommunal myndighedsudredning og arbejde med handleplanen efter den nuværende § 141 eller den i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede § 142.

I boformens arbejde med borgeren kan indgå social og praktisk støtte inden for alle dimensioner af borgerens liv. Aktiviteter kan anvendes både til at udrede og afprøve borgerens ressourcer og støttebehov og i forbindelse med optræning af færdigheder. Indsatserne har dermed et fagligt formål og sigter mod, at borgeren efter opholdet kan klare sig i egen bolig eller anden boligløsning med støtte, eller at borgeren bliver mere selvhjulpent.

Kerneopgaverne for boformerne efter § 110 er således at tilbyde borgere, der har akut behov for ophold på en boform og har særlige sociale problemer, ophold, mens borgerens årsager til hjemløshed og støttebehov udredes af kommunen. Hermed understreges også opholdets midlertidige karakter.

Som en del af opholdet på en boform efter servicelovens § 110 kan lederen beslutte at tilbyde borgeren efterfølgende hjælp (efterforsorg) i forbindelse med, at borgerne flytter i egen bolig, herunder f.eks. udslusningsboliger, jf. almenboliglovens § 63.

Efterforsorg har som en del af det samlede ophold på en boform en midlertidig karakter og har til formål at understøtte en god overgang efter et ophold på en boform efter § 110 til en selvstændig tilværelse i egen bolig og til øvrig hjælp efter serviceloven f.eks. i form af bostøtte efter § 85, som visiteres af kommunen. Der kan være et sammenfald i karakteren af den hjælp, der kan gives som efterforsorg, og den hjælp, kommunen visiterer til efter servicelovens voksenbestemmelser, herunder særligt servicelovens §§ 83 og 85. Efterforsorg er således et supplement til den hjælp, kommunen visiterer borgeren til for at sikre, at vedkommende kan bo i og fastholde eget hjem, men efterforsorgen kan ikke erstatte den hjælp, som kommunen visiterer borgeren til.

3.2.2.3. *Udskrivning*

Boformer efter § 110 i serviceloven er målrettet mennesker, der mindst én gang er faldet igennem velfærdssystemets sikkerhedsnet, og som ved selvmøderprincippet kan få ophold og modtage akut hjælp på en boform efter § 110 uden forudgående kommunal visitation. Borgerens opholdskommune har

imidlertid det endelige ansvar for borgeren, herunder at iværksætte de rette indsatser, og kommunen har betalingsansvaret.

Der har de senere år som beskrevet i afsnit 2 været en stigning i antal af tilbud og pladser, ligesom det gennemsnitlige antal overnatninger pr. bruger er steget i samme periode.

Dette betyder, at der er borgere, som befinder sig u hensigtsmæssigt lang tid på boformer efter § 110. Hensigten med boformer efter § 110 er imidlertid, at der er tale om midlertidige ophold på boformer for personer med særlige sociale problemer.

De nuværende regler for boformer efter § 110 indebærer dertil en række styringsudfordringer, der bl.a. har resulteret i væsentlige udgiftsstigninger på § 110-området. Kommunerne har trods betalingsansvaret ikke indflydelse på, hvornår en borger udskrives fra boformen. Det kan vanskeliggøre eller forsinke kommunens muligheder for at hjælpe borgeren i egen bolig eller botilbud, fordi der kan opstå fejlkoordinering eller faglige uenigheder mellem kommunen og boformen. Efter gældende ret er det alene lederen af en boform efter § 110, der kan træffe afgørelse om udskrivning fra boformen – bortset fra, at borgeren naturligvis altid kan udskrive sig selv fra boformen.

Det vurderes, at der er behov for at styrke indsatsen for, at kommunerne arbejder mere systematisk efter Housing First-tilgangen, og at borgere dermed kommer ud i egen bolig. Det er ligeledes vurderingen, at de nuværende regler, hvor kommunen er forhindret i at udskrive en borger fra en boform, såfremt kommunen har visiteret borgeren til den nødvendige hjælp og støtte i egen bolig eller et egnet botilbud, betyder, at der kan være uklarhed om den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune, herunder om indsatsen på en boform efter § 110.

3.2.3. Den foreslåede ordning

3.2.3.1. Målgruppe

Det foreslås, at der i servicelovens § 110, stk. 1, tilføjes, at der skal være tale om et akut behov. Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har akut behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Med den foreslåede ændring af servicelovens § 110, stk. 1, tydeliggøres, at målgruppen for boformer efter § 110 vil omfatte personer med særlige sociale problemer, som har et akut behov for et midlertidigt ophold med støtte og omsorg. Deri ligger, at der er tale om en målgruppe, der ud over manglen på en bolig eller manglende evne til at opholde sig i egen bolig, har andre og samtidige særlige sociale problemer som alkohol-, stof- og blandingsmisbrug, psykiske lidelser, vold, kriminalitet, ringe arbejds-markedstilknytning, manglende sociale netværk, et omflakkende liv og rodløshed samt et akut behov for støtte, som ikke er håndteret på anden vis.

Et akut behov opstår, når andre hjælpemuligheder er udtømte forud for et egentligt ophold på en boform. Der kan f.eks. være tale om en borger, der bor i egen bolig, men som ikke kan opholde sig i den uden den nødvendige hjælp, men hvor kommunen ikke kan igangsætte den nødvendige støtte med et varsel, som modsvare den akutte situation. Der kan også være tale om borgere, hvis eneste alternativ til et ophold er gaden. Med selvmøderprincippet følger, at boformslederen har kompetencen til at optage en borger på et botilbud efter § 110 og dermed skal afdække, om borgeren er i målgruppen for hjælpen, herunder om behovet for hjælp er akut. Efter gældende ret skal boformen senest 3 hverdage efter afgørelse om optagelse i boformen give en orientering herom til borgerens handlekommune. Orienteringen indebærer en kort beskrivelse af baggrunden og grundlaget for optagelsen, som med det foreslåede vil

skulle indeholde en beskrivelse af borgerens særlige sociale problemer samt akutkarakteren af borgerens behov for hjælp. Orienteringerne efter skal som minimum indeholde personens navn og cpr-nummer samt dato og begrundelse for henholdsvis optagelsen og udskrivningen.

Borgere, der har særlige sociale problemer, som bedst imødekommes ved andre tilbud efter serviceloven, f.eks. bostøtte i eget hjem efter servicelovens § 85 eller den foreslåede bestemmelse § 85 a, eller støtte gennem et midlertidigt eller længerevarende botilbudsophold skal som udgangspunkt ikke opholde sig på boformer efter servicelovens § 110.

Ligeledes gælder det, at borgere, der oplever et akut boligproblem, der ikke har været til at forudse, og derfor er husvilde, skal have hjælp efter servicelovens § 80 om midlertidig husly. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor boligen er brændt eller på anden måde ødelagt, og i tilfælde, hvor borgere bliver sat ud af deres bolig pga. huslejerestance, ulovlig beboelse m.v. Personer, der er husvilde og i målgruppen for servicelovens § 80, kan således kun i helt særlige tilfælde og som en absolut nødløsning gennem en anmodning fra en kommune få ophold på en boform efter § 110 for en kortere periode.

Det bemærkes, at der kan være borgere i målgruppen for servicelovens § 80, der også har særlige sociale problemer og dermed også er i målgruppen for ophold på boformer efter § 110.

Samtidig gælder, at unge under 24 år som udgangspunkt ikke bør opholde sig på boformer, men tilbydes andre tilbud efter lov om social service eller anden lovgivning. Dette gælder dog ikke for boformer efter § 110, som er målrettet unge med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

3.2.3.2. Formål

Det foreslås, at der i servicelovens § 110 indsættes et nyt stk. 2, som vil tydeliggøre, at formålet med ophold efter lovens § 110, stk. 1, er at hjælpe personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, over akutte vanskeligheder og understøtte overgangen til en varig boligløsning. Dertil er formålet at tydeliggøre, at den aktiverende støtte og omsorg under opholdet ikke må erstatte øvrig hjælp og støtte efter serviceloven.

Akutte vanskeligheder skal forstås som vanskeligheder, som medfører et behov for, at borgere med særlige sociale problemer få midlertidigt ophold, omsorg og hjælp til problemstillinger, der udgør en barriere for at komme i eller fastholde egen bolig.

Overgangen til egen bolig skal forstås som enten overgangen til en ny bolig for borgere, der ikke har en bolig, overgangen til borgerens eksisterende bolig eller overgangen til ophold efter f.eks. servicelovens §§ 107 eller 108.

Det skal sammen med en tydeliggørelse af målgruppen sikre, at det er de borgere, der har akut behov for ophold og særlige sociale problemer, der får ophold, og understøtte, at et ophold i højere grad er midlertidigt med henblik på, at der findes en mere varig løsning for borgeren.

Formålet er desuden at sikre større klarhed over ansvarsfordelingen mellem tilbud og kommune. Det gælder blandt andet den indsats, borgeren får under opholdet, og den hjælp, som den enkelte borger kan have behov for, som ligger ud over den hjælp, som boformen tilbyder som led i opholdet, eller som ikke indgår i boformens tilbud, herunder støtte efter servicelovens §§ 83 og 85, den foreslåede nye § 85 a i serviceloven, misbrugsbehandling til personer med et stofmisbrug efter servicelovens § 101 og alkoholbehandling efter sundhedslovens § 141.

Heri ligger, at boformer efter § 110, som det også er gældende efter de nuværende regler, ikke kan kræve,

at en borger går i behandling for f.eks. stof- eller alkoholmisbrug som betingelse for optag. Det ændrer ikke på, at boformer efter § 110 kan målrette sig særlige målgrupper, ligesom der fortsat er mulighed for at udarbejde husordener, som opstiller de nærmere regler og retningslinjer for beboernes ophold på tilbuddet.

Generelt for udformningen af husordener gælder, at de for det første skal være båret af saglige hensyn, der ikke må gå videre end nødvendigt af hensyn til institutionens formål og virksomhed. For det andet gælder almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, herunder om proportionalitet, og om at forskelsbehandling skal være sagligt begrundet. Og for det tredje kan borgernes friheds- og menneskerettigheder, først og fremmest i grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, medføre nogle væsentlige begrænsninger i, hvordan man ud fra husordener kan regulere borgernes forhold.

Specifikt i forhold til spørgsmål om afrusning kan lettere sygepleje og støtte til afrusning være indeholdt i støtten og omsorgen efter § 110, stk. 1, og kan være en nødvendig del af, at boformen i konkrete tilfælde kan tilbyde selve opholdet og den øvrige sociale støtte.

Behov, der ligger ud over indholdet af ophold på boformer efter § 110, skal kommunen dække gennem servicelovens voksenbestemmelser eller eventuelt anden lovgivning. Der kan f.eks. være tale om misbrugsbehandling efter servicelovens § 101 og alkoholbehandling efter sundhedslovens § 141.

Lettere sygepleje og støtte til afrusning på et § 110-tilbud, jf. ovenfor, vil skulle være indeholdt i støtten og omsorgen efter § 110, stk. 1, og der kan ikke opkræves en særskilt takst for afrusningsforløb i tillæg til taksten for opholdet efter § 110.

Den foreslåede ændring vil skulle tydeliggøre, at formålet med et midlertidigt ophold på en boform efter § 110 er, at borgerne skal hjælpes videre til egen bolig med den rette bostøtte og dermed understøtte, at boformerne efter § 110 alene anvendes af borgere med behov herfor.

3.2.3.3. Udskrivning

Det foreslås, at der i servicelovens § 110 indsættes et nyt stk. 5, hvorefter kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter § 110, stk. 1, såfremt, at der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142. Dertil skal der foreligge en anvisning til egen bolig eller være truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108. Ved anvisning til egen bolig skal der være truffet afgørelse om hjælp og støtte i egen bolig, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen. Endelig gælder det, at såfremt borgeren anvises til en bolig har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte der modsvarer borgerens behov. Dertil gælder det, at såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110 først kunne træffes med virkning for borgeren, når borgeren kan flytte ind på botilbuddet.

Der er tale om en betydningsfuld ændring af udskrivningskompetencen på en boform efter § 110, der hidtil har været forbeholdt lederen af boformen. Derfor er det også væsentligt at understrege, at den kommunale udskrivningskompetence udelukkende gælder under visse konkrete betingelser. Der er derfor tale om en betinget udskrivningskompetence.

Det er dertil vigtigt at understrege i sammenhængen, at der med kommunernes betingede udskrivningskompetence ikke gøres op med selvmøderprincippet på boformer efter § 110. Det fremgår af den politiske aftale bag lovforslaget *Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed*, at ”Parterne ønsker at understrege, at selvmøderprincippet står uanfægtet efter omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.”

Den foreslåede § 110, stk. 5, indfører en kommunal udskrivningskompetence under en række specifikke forhold, der skal være samtidigt gældende, og som skal ses i sammenhæng med hele lovforslagets intention om at styrke indsatsen for at få personer i hjemløshed over i egen bolig.

Den første betingelse, der skal være gældende, er, at der foreligger en handleplan for borgeren, jf. lovforslagets § 1, nr. 7. Kravet om en handleplan skal tilskynde kommunerne til hurtigt at igangsætte et forløb for borgeren, der fokuserer på målet om at komme i egen bolig. Kravet om en handleplan skal således være med til at styrke et fokuseret mål om, at borgerens ophold på boformen bliver af midlertidig karakter, jf. den foreslåede formålsbestemmelse for boformer efter § 110. I det tilfælde, at kommunen har udarbejdet en helhedsorienteret plan for borgeren efter lov om social service § 142, stk. 5, gælder denne som en handleplan.

Den anden betingelse, der skal være gældende, har to muligheder: Enten foreligger der en anvisning til egen bolig sammen med en visitation til hjælp og støtte i egen bolig, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen (tredje betingelse). Med visitation til hjælp og støtte i egen bolig forstås f.eks. visitation til hjælp og støtte efter § 85 eller efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a.

Hvis ikke egen bolig er en mulighed, er der truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108. Der foreslås med lovforslagets § 1, nr. 11, indført refusion for kommunens udgifter til boformer efter § 107, dog længst i 6 måneder efter datoen for udskrivningen fra boformen efter § 110 inden for en et-årig periode efter første udskrivning fra boformen efter § 110.

Den fjerde betingelse, der skal være gældende for at kommunalbestyrelsen kan udskrive borgeren, er, at borgeren, såfremt borgeren anvises til en bolig på udskrivningstidspunktet har indgået en lejeaftale og kan indflytte i boligen og modtage den visiterede sociale støtte der modsvarer borgerens behov.

Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110 først kunne træffes med virkning for borgeren, når borgeren kan flytte ind på botilbuddet.

Det gælder, at betingelserne skal være til stede samtidigt, førend kommunes udskrivningskompetence træder i kraft. Det bemærkes, at borgeren enten anvises til egen bolig med hjælp og støtte i egen bolig, eller at der er truffet afgørelse om et botilbud, som det fremgår ovenfor. Udskrivningen bør finde sted efter dialog mellem borgeren, boformslederen og kommunen, og dialogen bør starte i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanen efter den i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede § 142.

Borgere, der måtte falde tilbage i hjemløshed, vil kunne indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven igen, også selvom de måtte have fået tilbudt en bolig og bostøtte eller er flyttet ind i en bolig og modtager bostøtte.

3.3. Krav om udarbejdelse af handleplaner for borgere på boformer efter § 110

3.3.1. Gældende ret

Det fremgår af § 141 i serviceloven, at når der ydes hjælp til personer under folkepensionsalderen, skal kommunalbestyrelsen som led i indsatsen skønne, om det er hensigtsmæssigt at tilbyde at udarbejde en handleplan for indsatsen, jf. dog § 141, stk. 2 og 6, i serviceloven. Ved denne vurdering skal der tages hensyn til borgerens ønske om en handleplan samt karakteren og omfanget af indsatsen.

Det fremgår af § 141, stk. 2, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde at udarbejde en handleplan, når hjælpen ydes til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller

personer med alvorlige sociale problemer, der ikke eller kun med betydelig støtte kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder.

Det fremgår af § 141, stk. 3, i serviceloven, at handleplanen skal angive 1) formålet med indsatsen, 2) hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, 3) den forventede varighed af indsatsen og 4) andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Det fremgår af § 141, stk. 4, i serviceloven, at handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det fremgår af § 141, stk. 5, i serviceloven, at når en person visiteres til et socialt døgntilbud efter §§ 107-110 eller til et behandlingstilbud for personer med et stofmisbrug efter § 101, skal relevante dele af handleplanen eller den helhedsorienterede plan udleveres til tilbuddet. Det fremgår af forarbejderne til § 141, stk. 5, at i de tilfælde, hvor der er behov for at udlevere oplysninger om borgeren, er det kommunalbestyrelsens opgave at sikre, at videregivelse af oplysninger til tilbuddet aldrig går udover, hvad der i det konkrete tilfælde må anses for nødvendigt til brug for tilbuddets gennemførelse af den konkrete indsats over for borgeren, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 206 som fremsat, side 10-11.

Ved optagelse på en boform efter § 110 bliver der sædvanligvis udarbejdet en plan for opholdet (opholdsplanen), hvori der i dialog med beboeren opstilles mål for, hvad der skal ske i løbet af opholdet i boformen, og hvilken støtte boformen kan tilbyde for at nå målet. Denne opholdsplan bør koordineres med og indgå i den handleplan, som kommunalbestyrelsen skal tilbyde at udarbejde efter servicelovens § 141, stk. 2, og også med Min Plan eller en helhedsorienteret plan efter kapitel 8 om planer mv. i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, jf. lovbekendtgørelse nr. 701 af 22 maj 2022, eller i en helhedsorienteret plan efter servicelovens § 141, stk. 7, så der kan skræddersys en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der også omfatter beskæftigelse, boligforhold, økonomi, eventuel behandling m.v.

Det fremgår af § 141, stk. 7, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde, at handleplanen, jf. § 141, stk. 1 og 2, kan erstattes af en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Borgeren skal give samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. Borgerens samtykke vil både skulle være informeret og skriftligt, således at kommunalbestyrelsen kan dokumentere borgerens samtykke. Erstattes handleplanen med en helhedsorienteret plan, skal kravene i § 141, stk. 3 og 4, fortsat opfyldes.

3.3.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Rigsrevisionen konstaterede i 2014, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad tilbød borgere i hjemløshed en handleplan efter § 141 i serviceloven. Trods et skærpet fokus på brugen af handleplaner, blandt andet i hjemløsestrategien, viser hjemløsetællingen fra 2022, at kun 35 pct. af borgere i hjemløshed har en handleplan efter § 141 i serviceloven. Dertil viser en undersøgelse fra Ankestyrelsen fra 2017, at handleplanerne primært tager afsæt i indsatser i socialforvaltningen og i nogle tilfælde slet ikke forholder sig til de indsatser og ydelser, som borgeren modtager fra andre forvaltninger. Interviewudtalelser fra undersøgelsen påpeger endvidere, at sociale indsatser til tider kan nedprioriteres i handleplanen til fordel for et forholdsvis ensidigt fokus på boligsmål, mens godt en tredjedel af alle landets kommuner i et spørgeskema svarer, at handleplanerne i mindre grad holdes opdateret i forhold til borgerens aktuelle situation. Der er således behov for at sikre, at flere borgere i hjemløshed får en handleplan med henblik på at øge borgernes retssikkerhed og sikre en mere helhedsorienteret og målrettet indsats. Denne forbedring af borgernes retssikkerhed er særligt relevant at sikre i lyset af, at det med lovforslaget foreslås at give kommunalbestyrelsen betinget kompetence til at kunne udskrive borgere fra boformer efter § 110 efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede bestemmelse i § 110, stk. 5, i serviceloven.

Derudover etableres en fast track-proces i Ankestyrelsen ved en ændring af § 15 i bekendtgørelse nr. 1152 af 7. juni 2021 om retssikkerhed og administration på det sociale område. Fast track-ordningen er ligeledes med til at styrke borgernes retssikkerhed, eftersom den sikrer en hurtigere sagsbehandlingstid ved eventuelle klager over afgørelser efter § 110, stk. 5, om udskrivning af en borger fra en boform efter § 110, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Fast track-ordningen vil være omfattet af de nuværende regler om klagemuligheder, som er beskrevet i afsnit 3.1.1.

Ministeriet finder, at der ved at det gøres obligatorisk for kommunalbestyrelsen at udarbejde en handleplan for borgere i hjemløshed, der har ophold på en boform efter § 110 i serviceloven, vil blive sikret, at kommunalbestyrelsen tidligere end i dag tager stilling til borgerens behov. Samtidig vil det øge skriftligheden om indsatsen og dermed også skriftligheden om, hvad kommunalbestyrelsen er forpligtiget til at yde hjælp til. Det vil gøre det lettere for borgeren at holde kommunalbestyrelsen op på, at hjælpen iværksættes, og mulighed for at klage, hvis det ikke sker. Spørgsmål om kommunalbestyrelsens overholdelse af kravet om at udarbejde en handleplan for borgere i hjemløshed, der har ophold på en boform efter § 110 i serviceloven, vil være omfattet af det kommunale tilsyns kompetence.

Udarbejdelsen af borgerens handleplan bør igangsættes hurtigst muligt efter borgeren får ophold på boformen efter § 110 med henblik på at sikre, at borgeren hurtigt hjælpes videre - dog under hensyn til, at borgeren ved indskrivning på boformen kan have brug for kortvarig ro og hvile, før myndighedsarbejdet igangsættes. Ministeriet finder endvidere, at en hurtig igangsættelse af handleplansarbejdet i øvrigt vil medvirke til en hurtig afklaring af, hvilken kommune der har handleforpligtigelsen over for borgeren.

Det centrale er, at handleplanen afspejler borgerens aktuelle situation, og på en klar og konkret måde angiver både formål med og mål for indsatsen. I det tilfælde, at en borger, der er optaget på en boform efter § 110 i serviceloven, allerede har en handleplan, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere, om handleplanen skal revideres, før kommunalbestyrelsen kan gøre brug af udskrivningskompetencen. Denne revidering skal i videst muligt omfang ske i samarbejde med borgeren, der er optaget på boformen efter § 110 i serviceloven.

Ministeriet finder endvidere, at det som led i udarbejdelse af handleplanen vil være hensigtsmæssigt at tage stilling til borgerens eventuelle ønske om, at boformen efter § 110 kan optræde som leverandør på hele eller dele af bostøtten til borgeren, ligesom det kan indgå, om boformen efter § 110 på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig. I forbindelse med, at en eksisterende handleplan efter § 141 revideres, jf. ovenfor, vil borgerens eventuelle ønske om, at boformen efter § 110 bliver leverandør af støtte efter den foreslåede bestemmelse i § 85 a, ligeledes skulle afdækkes.

Det er ministeriets opfattelse, at der med den foreslåede ændring af refusionsordningen i lovforslagets § 1, nr. 13, således, at kommunen ikke modtager refusion af udgifterne til ophold på en boform efter § 110 efter 90 dage pr. løbende år, vil skabe et økonomisk incitament til, at kommunalbestyrelsen hurtigst muligt igangsætter handleplansarbejdet, herunder arbejdet med at finde en boligløsning til borgeren. Der henvises i denne forbindelse til afsnit 3.4.

Det varierer, hvor stort handlekommunens forudgående kendskab til borgeren er, når vedkommende optages på en boform efter § 110 i serviceloven. Kommunalbestyrelsen har pligt til at oplyse sagen tilstrækkeligt, før der træffes en afgørelse, og dialog med borgeren vil derfor være afgørende for handleplansarbejdet og det videre arbejde med at hjælpe borgeren.

En handleplan bør, jf. beskrivelsen af servicelovens § 141 ovenfor under gældende ret, udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne. Ligeledes følger det af § 4 i retssikkerhedsloven, at borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandling af egen sag. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne

mulighed. Ministeriet mener ikke, at der bør ændres herved. I stedet vil der med den foreslåede ændring i refusionsordningen, jf. lovforslagets § 1, nr. 11 og 13, kunne tilskyndes til, at kommunalbestyrelsen hurtigere igangsætter dialog med borgeren om udarbejdelse af en handleplan, således at borgeren kan tilbydes en mere helhedsorienteret og målrettet indsats.

Ministeriet finder, at kommunalbestyrelsen i det omfang, der foreligger en opholdsplan for borgere på en boform efter § 110 i serviceloven, vil skulle inddrage denne i udarbejdelsen af handleplanen for borgere på en boform efter § 110 med henblik på at sikre sammenhæng til indsatsen på boformen efter § 110 og en smidig overgang til egen bolig og omvendt inddrage handleplanen i udarbejdelsen af opholdsplanen i det tilfælde, at handleplanen er udarbejdet, før der foreligger en opholdsplan.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det, at kommunalbestyrelsen vil skulle udarbejde en handleplan for personer, der opholder sig på en boform efter § 110.

Lovforslaget vil også gælde for personer, der er over folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 234 af 12. februar 2021 (herefter pensionsloven). Kommunalbestyrelsens mulighed for at kunne udskrive en borger fra en boform efter § 110 efter den foreslåede bestemmelse i § 110, stk. 5, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, vil først finde anvendelse, når der foreligger en handleplan for borgeren.

Handleplanen vil efter det foreslåede § 142, stk. 2, i serviceloven skulle angive formålet med indsatsen, hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, den forventede varighed af indsatsen samt andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Handleplanen bør efter det foreslåede § 142, stk. 3, i serviceloven udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne. Som led i udarbejdelse af handleplanen vil det efter det foreslåede § 142, stk. 4, skulle afdækkes, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 leverer hele eller dele af bostøtten efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a til borgeren. Det vil ligeledes kunne indgå, om boformen på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig.

Endelig foreslås, at såfremt handleplanen kan erstattes af en helhedsorienteret plan efter det foreslåede § 142, stk. 5, i serviceloven, vil denne udgøre en handleplan og dermed også give kommunalbestyrelsen ret til at udskrive en borger fra en boform efter § 110, såfremt de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

3.4. Omlægning af refusionsordningen på hjemløseområdet

3.4.1. Gældende ret

Af servicelovens § 110 fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp. Det fremgår af servicelovens § 110, stk. 3, at det er boformslederen, der træffer afgørelse om optagelse og udskrivning. Der henvises til afsnit 3.2.1 for yderligere beskrivelse af gældende ret for boformer efter § 110.

Det fremgår af § 177, nr. 5, i serviceloven, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til boformer efter §§ 109 og 110, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med boformen.

Baggrunden for den gældende refusionsbestemmelse er, at henvendelse om optagelse i boformer efter §§ 109 og 110 kan ske direkte til boformslederen. Derved kan en person frit henvende sig til en

hvilken som helst boform efter § 110 i serviceloven uden en kommunal visitation, hvor den enkelte boformsleder træffer afgørelse om optagelse. Det er borgerens oprindelige opholdskommune, der er handle- og betalingskommune, når en borger er optaget på en boform efter § 110. Som følge af de begrænsede styringsmuligheder for kommunen, der følger af selvmøderprincippet (der henvises til lovforslagets baggrund herom) og boformslederens indskrivningsret, refunderer staten 50 procent af handle- og betalingskommunes udgifter til boformerne.

§ 177 i serviceloven omfatter ikke refusion for udgifterne til indsatser efter servicelovens §§ 85 eller 107.

Efter den centrale refusionsordning efter servicelovens § 176 gælder, at i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 860.000 kr. årligt (2022-niveau), refunderer staten en del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.680.000 kr. (2022-niveau) pr. sag udgør refusionen 50 pct., og der ydes en refusion på 75 pct. for den del af udgifterne i en refusionssag, der overstiger 2.120.000 kr. (2022-niveau). Endvidere omfatter refusionsordningen udgifter til personer efter det fyldte 67. år for personer, der umiddelbart inden det fyldte 67. år var omfattet af refusionsordningen. Den centrale refusionsordning omfatter både udgifter til tilbud og udgifter til udbetalte ydelser. Det kan være udgifter til eksempelvis §§ 85 eller 107.

Kommunalbestyrelsen er forpligtet til efter servicelovens § 85 at tilbyde hjælp, omsorg eller støtte til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

Efter en konkret individuel vurdering kan kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 107, stk. 1, tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det. Kommunalbestyrelsen skal efter § 107, stk. 2, tilbyde midlertidigt ophold til 1) personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssig støtte, og 2) til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

3.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Boformer efter servicelovens § 110 skal fungere som midlertidige ophold for målgruppen af personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp. Mennesker i hjemløshed opholder sig i dag for lang tid i midlertidige boformer efter § 110 i stedet for, at de får tilbudt en bolig og passende støtte i deres eget hjem. Som beskrevet i lovforslagets baggrund, har der i perioden fra 2015 til 2021 været dels en stigning i antallet af årlige brugere på boformer efter § 110, en stigning i den gennemsnitlige opholdstid samt en stigning i antal pladser på boformer efter § 110.

I takt med, at der er kommet flere pladser, er der også kommet flere brugere til, som i gennemsnit opholder sig i længere tid på herbergerne. Samtidig har de offentlige udgifter til området været stigende fra omkring 906 mio. kr. i 2015 (2022-pl) til omkring 1,2 mia. kr. i 2020 (2022-pl).

Staten yder 50 pct. refusion af kommunernes udgifter til borgeres ophold på boformer efter § 110. Sammen med manglen på egnede boliger til målgruppen vurderes det at være medvirkende til, at antallet af brugere af, opholdstiderne på og udgifterne til herberger er steget gennem en længere årrække. I undersøgelsen "*Kommunernes arbejde med at sikre boliger til borgere i hjemløshed*" fra Ankestyrelsen i 2021 vurderer boformslederne, at syv ud af ti borgere på boformer efter § 110 i serviceloven er parate til

at flytte fra boformen. Samtidig er det interviewkommunernes opfattelse, at det på den længere bane vil være billigere for kommunen at hjælpe borgeren i egen bolig med den rette bostøtte frem for at afholde udgifterne til ophold på boformer efter § 110. Undersøgelser viser i øvrigt, at otte til ni ud af ti borgere kommer ud af hjemløshed ved brug af Housing First.

Ministeriet vurderer, at det er nødvendigt med et større økonomisk incitament for kommunerne til at hjælpe borgere i egen bolig med den nødvendige bostøtte eller i midlertidigt botilbud med specialiseret støtte. På den baggrund foreslås en omlægning af den eksisterende refusionsordning med henblik på at gøre det mere økonomisk attraktivt for kommunerne at tilbyde borgere en bolig frem for at fastholde borgeren på boformer efter § 110. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der ved en finansieringsændring vil kunne opnås en større sammenhæng mellem opholdet på en boform efter § 110 i serviceloven og den efterfølgende støtte til den enkelte borger. Omlægningen af den eksisterende refusionsordning skal ses i sammenhæng med den øvrige del af aftalen om *Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed*, der skaber forudsætningerne for billige boliger til målgruppen.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i § 177 i serviceloven som et nyt nr. 6 indsættes en bestemmelse om, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til boformer efter § 110 i serviceloven, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med det midlertidige ophold på boformen, for borgerens ophold i 90 dage pr. løbende år fra datoen for første indskrivning.

Den foreslåede ændring vil ikke få betydning for borgerens ophold, som kan strække sig ud over de 90 dage. Ændringen vil alene have betydning for, om borgerens handle- og betalingskommune kan få refusion for sine udgifter til borgerens ophold. Ændringen betyder dermed ikke, at kommunen vil skulle udskrive borgerne inden for de 90 dage, eller at boformen efter § 110 i serviceloven ikke vil modtage fuld betaling for borgerens ophold efter 90 dage. Borgere, der måtte falde tilbage i hjemløshed, vil kunne indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven igen, også selvom de måtte have fået tilbudt en bolig og bostøtte eller er flyttet ind i en bolig og modtager bostøtte. Dermed vil selvmøderprincippet stå uanfægtet efter omlægning af refusionsordningen på herbergsområdet.

Der foreslås samtidig, at der indføres en ny refusionsordning for borgere, som udskrives fra boformer efter § 110 i serviceloven. Med den foreslåede bestemmelse i § 176 a, i serviceloven vil staten i to situationer refundere 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110. For det første hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110. For det andet hvis borgeren i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 har fået midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter borgerens ophold på botilbuddet efter § 107 er afsluttet. Herudover foreslås, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til seks måneder inden for en periode på ét år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunen har truffet afgørelse om botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning.

De anførte perioder for statsrefusionen på udgifter til den efterfølgende støtte foreslås at skulle beregnes fra datoen for borgerens første udskrivning fra boformen efter § 110. Det foreslås videre, at refusionsperioden ikke beregnes på ny, såfremt borgeren inden for den angivne periode igen optages på en boform efter § 110.

Det foreslås, at udgifterne til refusion finansieres solidarisk af kommunerne under ét ved løbende regulering af bloktilskuddet. Refusionsordningen baseres således på det samme princip, som er gældende

for den centrale refusionsordning og vil sikre en større finansieringsmæssig sikkerhed for den enkelte kommune.

Omlægningen foreslås indfaset således, at der i 2023, 2024, 2025 og frem til den 31. marts 2026 vil kunne opnås refusion for borgerens ophold på boformer efter § 110 i serviceloven i 120 dage pr. løbende år, jf. lovforslagets § 2, stk. 3, mens der fra 1. april 2026 og derefter vil blive givet refusion for borgerens ophold på boformer i 90 dage pr. løbende år.

Der vil skulle følges op på, om forudsætningerne for ændringen i refusionsordningen er til stede og på baggrund heraf vil der i anden halvdel af 2025 være en politisk drøftelse af, om der er behov for at forlænge indfasningen af refusionsomlægningen.

3.5. Udvidelse af ordning om udslusningsboliger

3.5.1. Gældende ret

Efter § 63 i almenboligloven kan en almen boligorganisation indgå aftale med en kommunalbestyrelse om at stille ledige almene familieboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning af boligerne som udslusningsboliger.

En udslusningsbolig er en bolig, som udlejes til personer, der opholder sig i midlertidige botilbud eller på forsorgshjem efter §§ 107 eller 110 i serviceloven. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov det, jf. § 107, stk. 1, i serviceloven, og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp, jf. samme lovs § 110, stk. 1.

Udslusningsboliger kan både etableres i almene boliger i nærheden af botilbud med tilhørende støttefunktioner og i almindeligt alment boligbyggeri alt efter borgerens behov.

Kommunen betaler lejen fra det tidspunkt, den ledige bolig er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker. Endvidere garanterer kommunen for boligtagerens opfyldelse af kontraktmæssige forpligtelser over for boligorganisationen til at istandsætte boligen ved fraflytning.

Ved opsigelse af lejen betaler kommunen huslejen i perioden fra lejerens fraflytning, til genudlejning sker, dog ikke ud over det tidspunkt hvorfra en opsigelse ville have haft virkning efter § 88 i lov om leje af almene boliger, jf. lovebekendtgørelse nr. 928 af 4. september 2019 (herefter almenlejeloven).

3.5.1.1. Udlejning af udslusningsboliger

Der er for en lejer med ophold i en udslusningsbolig tale om en overgangsperiode, hvor det almindelige lejeboligmarked afprøves, og beboeren modtager støtte med henblik på senere at overgå til at leje boligen på almindelige vilkår.

Almenlejelovens regler er som udgangspunkt ufravigelige, jf. § 4, stk. 1. Lejeaftaler om udslusningsboliger adskiller sig dog fra andre lejeaftaler ved, at de har en tidsbegrænset udslusningsperiode, hvorefter lejerens går over til at leje boligen på almindelige vilkår. Derfor er det hensigtsmæssigt at fravige de regler i almenlejeloven i udslusningsperioden, som efter deres indhold ikke egner sig til de tidsbegrænsede leje-forhold. Det gælder derfor særligt for udslusningsboliger efter almenboliglovens § 63, at almenlejelovens §§ 39 og 40, kapitel 12, § 79, stk. 2, og §§ 85 og 88 med kommunalbestyrelsens godkendelse kan fraviges ved aftale mellem udlejer og lejer, jf. almenlejelovens § 4, stk. 3. Det kan endvidere aftales, at lejemålet ikke kan forbedres efter lejerens ønske, jf. § 37 b i almenboligloven. Det skal fremgå af lejeaftalen, hvor

længe de aftalte fravigelser er gældende inden for en periode på højst 2 år fra lejeforholdets begyndelse, jf. almenlejelovens § 4, stk. 3, 4. pkt. De mulige fravigelser er som følger:

Almenlejelovens §§ 39 og 40 omhandler lejerens ret til at udføre forbedringer af boligen og ved fraflytning få godtgørelse for de afholdte dokumenterede udgifter. Når bestemmelserne kan fraviges, betyder det, at lejerens ret til at udføre forbedringer af boligen ved aftale kan begrænses eller afskæres.

Almenlejelovens kapitel 12 omhandler lejerens ret til at overdrage brugsretten til lejemålet til andre, enten midlertidigt ved fremleje eller permanent ved bytte og fortsættelse. Bestemmelsen i § 79, stk. 2, omhandler lejerens pligt til at indhente udlejerens samtykke, inden brugen af det lejede overlades til andre end medlemmer af lejerens husstand. Når disse regler kan fraviges, betyder det, at lejerens ret til at overdrage eller overlade brugsretten til andre kan begrænses eller afskæres.

Almenlejelovens § 85 afgrænser de situationer, hvor udlejer kan opsiges lejeaftalen med lejer, og § 88 angiver opsigelsesvarslets længde, som almindeligvis er 3 måneder.

Efter almenboliglovens § 37 b kan afdelingsmødet træffe beslutning om gennemførelse af forbedringer af det lejede efter lejerens ønske og om gennemførelse af sådanne forbedringer af ledige lejemål.

Efter almenlejeloven er lejekontrakter som udgangspunkt tidsubegrænsede og kan kun opsiges af udlejer i særlige tilfælde, jf. almenlejelovens § 85. Det gælder dog særligt for udslusningsboliger, at det kan aftales, at udlejer i udslusningsperioden efter anmodning fra kommunalbestyrelsen kan opsiges lejer med virkning fra det tidspunkt, hvor lejer får stillet en bolig til rådighed i en boform omfattet af serviceloven, jf. almenlejelovens § 4, stk. 3, 2. pkt. Dette har til hensigt at sikre, at borgeren kan anvises til et passende botilbud, såfremt det viser sig, at udslusningsboligen ikke var en passende løsning på borgerens behov.

Med en aftale om, at lejer kan opsiges med virkning fra det tidspunkt, hvor lejer får stillet en bolig til rådighed i en boform omfattet af serviceloven, er der endvidere givet mulighed for, at opsigelsesvarslet i almenlejelovens § 88 kan fraviges ved aftale. Opsigelsesvarslet efter § 88 er normalt på 3 måneder. I det omfang almenlejelovens § 88 skal fraviges ved aftale, skal dette som de øvrige fravigelser påføres den skriftlige lejekontrakt.

3.5.1.2. Huslejererefusion i udslusningsboliger

Med henblik på at give lejer en lempelig indgang til det almindelige boligmarked via udslusningsboligen afholder lejer ikke selv den fulde leje m.v. Det følger af servicelovens § 163 a, stk. 1, at en kommune, der har anvist en lejer til en udslusningsbolig, jf. § 63 i almenboligloven, skal refundere lejer forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. servicelovens § 163, stk. 2, som lejer skulle have betalt i et botilbud omfattet af servicelovens §§ 107 eller 110.

Refusionen efter servicelovens § 163 a, stk. 1, skal ikke fradrages i borgerens forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser jf. servicelovens § 163 a, stk. 2.

3.5.1.3. Udlejning af almene ældreboliger

Efter almenboliglovens § 54 anviser kommunalbestyrelsen ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne boliger, til almene ældreboliger.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at boligerne skal udlejes til andre boligsøgende, såfremt de pågældende boliger ikke kan udlejes til den berettigede personkreds. Ved ledighed skal boligerne på ny søges udlejet til den berettigede personkreds.

Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten og betaler lejen fra det tidspunkt, den pågældende ældrebolig er til rådighed, og indtil udlejning sker. Der er ikke fastsat regler om, hvor længe en kommune skal dække tomgangslejen i almene ældreboliger. Kommunen garanterer endvidere for boligtagerens kontraktmæssige forpligtelser over for ejendommens ejer til at istandsætte boligen ved fraflytning, jf. almenboliglovens § 54, stk. 5.

Kommunalbestyrelsen og den almene boligorganisation kan dog aftale, at anvisningen af boligerne overgår til den almene boligorganisation, jf. almenboliglovens § 55, stk. 1.

3.5.1.4. Udlejning af almene ungdomsboliger

Efter § 52 i almenboligloven skal boligorganisationen anvise ledige almene ungdomsboliger til unge uddannelsessøgende og andre unge med et særligt behov derfor (den berettigede personkreds).

Den almene boligorganisation kan med kommunalbestyrelsens godkendelse udleje almene ungdomsboliger som almene familieboliger eller som almene ældreboliger. Det er en betingelse, at der ikke generelt er efterspørgsel efter de pågældende boliger fra den berettigede personkreds. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at de pågældende boliger ved ledighed på ny skal udlejes som almene ungdomsboliger, jf. almenboliglovens § 52, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen og boligorganisationen har frem til 1. januar 2017 kunne aftale at ommærke almene ældre- eller familieboliger på mellem 50 og 65 m² til ungdomsboliger efter almenboliglovens § 4, stk. 1, nr. 7 og 10, men højst for en periode på 10 år. Ligeledes kan ungdomsboliger etableres på midlertidige ledige byggegrunde ved dispensation efter § 19 i lov om planlægning (herefter planloven). Endelig skal boliger, der har status som startboliger, anvises til unge mellem 18- 24 år, der har et særligt behov for bostøtte, jf. § almenboliglovens 101 a, stk. 1.

3.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af den politiske aftale *"Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed"*, at kommunerne for at understøtte den Housing First-baserede hjemløseindsats har behov for flere fleksible boligløsninger for at råde over billige boliger til personer i hjemløshed, eller personer som risikerer at ende i hjemløshed.

Med økonomaftalen for 2021 blev regeringen og KL enige om at styrke indsatsen for borgere på herberger og kvindekrisecentre, så de hurtigere hjælpes videre og får den rette støtte til en selvstændig tilværelse i egen bolig og et liv uden vold.

En af de muligheder, som kommunerne har for at hjælpe borgere med ophold på midlertidige boformer efter serviceloven videre til egen bolig med et huslejetilskud, er udslusningsboliger i almene familieboliger.

Efter almenboliglovens § 63 er det kun almene familieboliger, der kan anvendes som udslusningsboliger. I evalueringen af frikommunenetværket, hvor frikommuner allerede nu kan oprette udslusningsboliger i almene ungdoms- og ældreboliger, er erfaringen, at kommuner får en højere grad af fleksibilitet i valget af boligtype i forhold til målgruppens behov, alder og udviklingsperspektiv og de ledige almene boliger, som findes i kommunen. Det vil være hensigtsmæssigt at øge antallet af udslusningsboliger ved at gøre forsøget i frikommunenetværket permanent og give kommuner i hele landet adgang til også at anvise ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger. Ved at anvende ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger vil man samtidigt sikre en bedre udnyttelse af den almene boligmasse og øge udbuddet af udslusningsboliger og afhjælpe problemer med udlejning af ældreboliger.

Det er efter de gældende regler ikke muligt at anvise udslusningsboliger til kvinder med ophold på kvindekrisecentre efter servicelovens § 109. Det betyder, at der efter de gældende regler ikke kan ydes et huslejetilskud til en udslusningsbolig efter servicelovens § 163 a, stk. 1, til kvinder, der har ophold på et kvindekrisecenter. Ministeriet vurderer, at det ville styrke indsatsen mod hjemløshed at udvide målgruppen for udslusningsboliger til også at omfatte personer efter servicelovens § 109, personer i hjemløshed eller personer, som kommunen vurderer at være i risiko for at ende i hjemløshed. Formålet er at forbedre kommunernes mulighed for at tage hånd om borgere i hjemløshed eller, som er i risiko for at ende i hjemløshed.

Det er efter de gældende regler muligt at udleje en udslusningsbolig i en periode på højst 2 år. Det er imidlertid hensigtsmæssigt både for kommunen og for de borgere, som anvises en udslusningsbolig, at give mulighed for at forlænge udslusningsperioden med op til 3 år, idet en periode på 2 år kan være for kort tid til, at en borger med sociale udfordringer kan opnå den påkrævede betalingsevne. Det bør overvejes, at forlængelsen anvendes, hvor det vurderes, at borgere kan opnå en tilstrækkelig forbedring af betalingsevnen inden for den forlængede udslusningsperiode.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at en almen boligorganisation også kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om at stille ledige almene ungdoms- og ældreboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsboliger. Udlejning vil skulle ske på baggrund af en vurdering af beboersammensætningen i den afdeling, den boligsøgende anvises til.

Det foreslås, at en almen boligorganisation kun kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om at stille ledige almene ældreboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen som udslusningsboliger, hvis der er påvist udlejningsvanskeligheder. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at også kommunalt ejede almene ældreboliger kan anvendes som udslusningsboliger.

Derudover foreslås det, at anvisning af ledige almene ungdomsboliger som udslusningsboliger kun kan ske til udsatte unge, der falder inden for den berettigede personkreds for ungdomsboligerne.

Derudover foreslås, at almene ungdomsboliger, der er midlertidig ommærket til almene ungdomsboliger, ikke anvendes som udslusningsboliger. Herunder er ungdomsboliger, der er tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger på en periode på højst 10 år efter almenboliglovens § 4, stk. 1, nr. 7 og 10 og midlertidige studieboliger etableret på grunde efter § 19 i lov om planlægning. Dertil foreslås, at startboliger etableret efter almenboliglovens § 101 a heller ikke anvendes til udslusningsboliger, da de i forvejen har en særlig social funktion.

Derudover foreslås det at udvide målgruppen for anvisning af udslusningsboliger. Efter de gældende regler kan kommunen anvise udslusningsboliger til personer, der opholder sig i midlertidige boformer efter §§ 107 eller 110 i lov om social service. Med forslaget vil målgruppen tillige omfatte kvinder, som har ophold på et kvindekrisecenter efter servicelovens § 109, fordi de har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold.

Derudover foreslås det, at målgruppen fremover omfatter borgere med særlige sociale problemer, som lever i hjemløshed, eller som kommunen vurderer er i risiko for at ende i hjemløshed. Denne udvidelse af målgruppen betyder, at borgere ikke længere nødvendigvis skal opholde sig i midlertidige boformer efter §§ 107 eller 110 i serviceloven, inden de anvises til en udslusningsbolig. Der kan f. eks. være tale om en borger i hjemløshed, der bor på gaden, eller en ung borger i hjemløshed, der overnatter midlertidigt hos sit netværk, eller en borger, som oplever en social begivenhed f.eks. skilsmisse, hvor kommunen vurderer, at borgeren risikerer at ende i hjemløshed.

Endelig foreslås det at give kommunerne mulighed for at indrette udslusningsboliger med en forlænget udslusningsperiode fra 2 år og indtil 5 år.

Boligsøgende, der anvises en udslusningsbolig, har ikke automatisk adgang til en forlænget udslusningsperiode på op til 5 år. Det er en forudsætning, at den boligsøgende har behov for en særlig social indsats, hvor opnåelsen og fastholdelsen af en bolig står centralt i forhold til at håndtere borgerens udfordringer. Det er ikke tilstrækkeligt, at en person står uden bolig.

Den forlængede udslusningsperiode foreslås således målrettet borgere, der kan opnå en selvstændig tilværelse og opretholde boligen på normale lejevilkår, efter forlængelsen af udslusningsperioden fra to år til fem år. Der vil være tale om en konkret og individuel vurdering. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om forlængelse af udslusningsperiode både i forbindelse med lejeaftalens indgåelse og i løbet af lejeperioden.

Hensigten med udslusningsboliger er, at borgeren efter en udslusningsperiode kan overtage boligen på almindelige lejevilkår, hvilket indebærer, at boligtypen ikke er tiltænkt boligsøgende med en varigt nedsat funktionsevne med behov for vedvarende støtte og uden udsigt til den nødvendige indtægtsforbedring.

3.6. Indretning af bofællesskaber m.v.

3.6.1. Gældende ret

Almene familieboliger kan etableres som bofællesskaber, når kommunalbestyrelsen senest samtidig med tilsagnet om etableringen beslutter, at boligerne skal indrettes som individuelle eller kollektive bofællesskaber, jf. almenboliglovens § 3, stk. 2. Disse to typer bofællesskaber kaldes for familieboligbofællesskaber. Derudover kan boliger, der er mærket som familieboliger efter almenboliglovens § 3, stk. 1, nr. 3, 4 eller 6, ommærkes til almene familieboligbofællesskaber, jf. almenboliglovens § 3, stk. 5. Endelig kan kommunalbestyrelsen beslutte, at almene familieboliger udlejes som almene familieboligbofællesskaber, jf. almenboliglovens § 3, stk. 6.

Almene familieboliger, der indrettes som bofællesskaber, skal udlejes til boligsøgende, der har behov for boliger af den pågældende art, jf. almenboliglovens § 51 a, stk. 1, og kommunalbestyrelsen og boligorganisationen indgår aftale efter almenboliglovens § 51 a, stk. 1-3 om, hvorledes udlejningen skal finde sted.

Kommunalbestyrelsen kan efter reglerne i almenboliglovens § 59, stk. 1, anvise til ledige værelser i et kollektivt bofællesskab. Når kommunen har besluttet, at et kollektivt bofællesskab skal udlejes til flygtninge, jf. § 51 a, stk. 4, er der tale om kommunal anvisning, jf. almenboliglovens § 51 a, stk. 5.

Kommunal anvisning indebærer, at kommunalbestyrelsen betaler lejen fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker. Kommunalbestyrelsen garanterer endvidere for lejerens opfyldelse af kontraktmæssige forpligtelser til at istandsætte værelset ved fraflytning. Kommunen skal således ikke afholde udgifter til forbrug, som derfor afholdes af boligorganisationen.

Efter § 27, stk. 1, i frikommunenetværksloven kan kommunalbestyrelsen i en frikommune i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger og i frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde træffe beslutning om at afholde de udgifter, som er nødvendige for at indrette en almen familiebolig til et kollektivt familieboligbofællesskab, jf. § 3, stk. 2, 5 og 6, i almenboligloven.

Efter § 27, stk. 2 i frikommunenetværksloven, kan kommunalbestyrelsen, når den har anvisningsret til

ledige værelser i kollektive familieboligbofællesskaber træffe beslutning om at dække udgifter til varme fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker.

3.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

For at understøtte den Housing First-baserede hjemløseindsats har kommunerne behov for flere fleksible boligløsninger for at råde over billige boliger til personer i hjemløshed med særlige sociale problemer, eller som risikerer at ende i hjemløshed.

En måde at sikre billige boliger på særligt i de større byer er at indrette almene kollektive bofællesskaber. Derfor er det nødvendigt at sikre gode rammer for kommuner og bofællesskaber til at indgå aftale om etablering af bofællesskaber.

Kommunerne i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger har mulighed for at dække udgifter til opsætning af postkasser, navneskilte og skillevægge m.v. ud fra den betragtning, at det er kommunen, der har en økonomisk interesse i etableringen af et bofællesskab. Ifølge frikommunerne vil kommunerne skulle dække langt større udgifter, såfremt de boligsøgende får forlænget opholdet i et botilbud eller på et herberg, hvilket ofte er tilfældet.

Frikommunerne henviser endvidere til, at almene boliger i stigende omfang udlejes uden løse installationer såsom komfur og køleskab. Det er kommunernes erfaring, at boligorganisationerne ikke er villige til at udstyre boligerne med disse hvidevarer, da lejerne ofte selv ønsker at sætte standarden, og da vedligeholdelsen heraf er en væsentlig driftsudgift. Herudover bemærker kommunerne, at målgruppen for bofællesskaber typisk har beskedne indkomster og kan have vanskeligt ved selv at sørge for f.eks. møbler til spisekøkkenet eller fællesrummet. Frikommunerne anfører, at de efter gældende regler har mulighed for at bevilge enkeltydelser – også i form af komfur, køleskab og møbler – men ikke ydelser til fælles brug.

Frikommunerne finder det uhensigtsmæssigt, at varmen slukkes i vinterhalvåret, når et værelse i et bofællesskab står tomt. Samtidigt kan det gøre det mere attraktivt for boligorganisationerne at indgå aftaler om etablering af bofællesskaber, hvis kommunerne kan tilbyde at dække udgifterne til varme i tomgangsperioder. Desuden er det uhensigtsmæssigt og dyrt for lejere, at der i boligen kan være uopvarmede værelser.

Ændringen fra familiebolig til kollektivt bofællesskab, hvor de enkelte rum i lejligheden lejes ud på individuelle lejekontrakter, betragtes byggelovsmæssigt som en væsentlig anvendelsesændring, idet anvendelsen ikke umiddelbart kan sidestilles med almindelige boliger, men mere svarer til f.eks. et kollegieværelse. Dermed er der ændrede krav til bl.a. brandsikring. For at fjerne eventuel tvivl om, hvorvidt kommunernes beslutning om at afholde udgifter efter § 27, stk. 1, i frikommunenetværksloven også omfatter udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggeloven, jf. bekendtgørelse nr. 1178 af 23. september 2016, eller bestemmelser, som er udfærdigede i medfør af byggeloven, finder Social-, Bolig- og Ældreministeriet det hensigtsmæssigt at præcisere bestemmelsen således, at dette fremover bør fremgå af bestemmelsens ordlyd.

Frikommunerne fik med forsøget forbedrede muligheder for at sikre større økonomisk stabilitet ved lejeres ind- og udflytning i kollektive bofællesskaber.

På baggrund af erfaringerne fra forsøgsordningen sammenfattet i en evalueringsrapport af 28. oktober 2020 er det fundet hensigtsmæssigt at udvide ordningen til alle kommuner. Deleboliger indgår som et relevant redskab for kommunerne til at sikre et passende udbud af billige boliger i alle boligområder

til borgere med lav betalingsevne, som f.eks. borgere i hjemløshed og flygtninge. Ved at gøre forsøget permanent vil det blive lettere for en kommunalbestyrelse at indgå aftale med en boligorganisation om at etablere bofællesskaber.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at gøre forsøget om kollektive bofællesskaber for kommuner i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger permanent og samtidig at udvide ordningen til alle kommuner.

Efter forslaget kan alle kommuner dække udgifter til at indrette almene familieboliger til kollektive familieboligbofællesskaber og til opvarmning af ledige værelser i et bofællesskab ved lejeledighed i forbindelse med kommunal anvisning, jf. almenboliglovens § 3, stk. 2, 5 og 6, herunder udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggelovens bestemmelser eller bestemmelser, som er udfærdigede i medfør af byggeloven. Forslaget vil også give hjemmel til at dække udgifter forbundet med en eventuel senere reetablering af almene familieboliger.

3.7. Tilskud til skæve boliger

3.7.1. Gældende ret

Det fremgår af § 149 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v., at social- og boligministeren for at fremme udviklingen af boliger til særlig udsatte grupper kan yde tilskud til etablering af almene boliger til særlig udsatte grupper (skæve boliger). Der er derudover fastsat nærmere regler i bekendtgørelse om tilskud til fremme af udviklingen af almene boliger til særligt udsatte grupper (skæve boliger) nr. 75 af 28. januar 2020.

Bestemmelserne blev indsat ved lov nr. 437 af 1. juni 2008 om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger (Tilskud til etablering af boligtilbud til særlig udsatte grupper og etablering af et boligsocialt udviklingscenter) med henblik på at permanentgøre en forsøgsordning fra 1998.

Det har været hensigten med lovændringen i 2008 at videreføre de regler, der var gældende for forsøgsordningen. Disse regler omfattede bl.a. reglerne om kommunalt tilskud, kommunal garanti m.v.

3.7.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Siden etableringen af forsøgsordningen i 1999 har finansieringen af etableringen af almene boliger til særlig udsatte grupper (skæve boliger) bl.a. bestået af statslige og kommunale tilskud. Da forsøgsordningen blev gjort permanent, var det en forudsætning herfor, at den permanente ordning vil skulle følge de regler, der svarede til forsøgsordningen. Det har således ikke været hensigten at ændre på ordningens finansieringselementer.

Der er således i overensstemmelse med de regler, der var gældende for forsøgsordningen, fastsat tilsvarende regler for den permanente ordning.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås derfor af ordensmæssige grunde og med henblik på at fjerne enhver tvivl omkring kommunalbestyrelsens adgang til at yde tilskud til etablering af skæve boliger, at det præciseres i § 149 a, stk. 1, i almenboligloven, at kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til etablering af almene boliger til særlig udsatte grupper (skæve boliger).

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have indirekte ligestillingsmæssige positive konsekvenser for mænd, da hjemløs-

etællingen fra 2022 viser, at kønsfordelingen blandt borgere i hjemløshed er 77 pct. mænd og 23 pct. kvinder. Derudover kan lovforslaget siges at have direkte positive ligestillingsmæssige konsekvenser for kvinder, da ordningen for udslningsboliger udvides til også at omfatte kvinder fra boformer efter § 109 (kvindekrisecentre), hvilket i højere grad vil give voldsramte kvinder mulighed for at komme ordenligt på fode igen.

5. Konsekvenser for FN-retten

Lovforslaget vurderes at have en direkte positiv indflydelse på opfyldelsen af FN's verdensmål: delmål 10.3 om at alle skal sikres lige muligheder mv., da lovforslaget indeholder en markant omlægning af hjemløseindsatsen, med et styrket fokus på at få borgeren i egen bolig. Lovforslaget vurderes indirekte at have en positiv indflydelse på opfyldelsen af FN's verdensmål: Delmål 11.1 om at bygge sikre boliger til en overkommelig pris og 11.3 om at gøre byerne inkluderende og bæredygtige. Dertil kan lovforslaget have positive indirekte konsekvenser for delmål 10.4, om at der skal vedtages politikker, især finans-, løn- og socialpolitik, og gradvist opnås større lighed.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Forslaget skønnes at medføre merudgifter på 3,3 mio. kr. i 2023 og 6,9 mio. kr. i 2024 og årligt herefter. Heraf vedrører 1,1 mio. kr. i 2023 og 4,4 mio. kr. i 2024 og årligt herefter merudgifter i kommunerne, merudgifter på 0,6 mio. kr. i 2023 og 2,5 mio. kr. i 2024 og årligt herefter i Ankestyrelsen, samt 1,6 mio. kr. i 2023 til justering af indberetningsportalen for kommunal refusion. Merudgifterne i kommunerne vedrører krav om at udarbejde handleplaner, begrundelse for valg af leverandør af bostøtte. Merudgifterne i Ankestyrelsen omhandler afgørelser om handlekommune samt udgifter til behandling af klager over afgørelser efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede § 110, stk. 5, i serviceloven om udskrivning af en borger fra en boform efter § 110, der vil skulle behandles i et fast track i Ankestyrelsen.

Forslaget vil herudover medføre en stigning i det kommunale bloktilskud som følge af nedgangen i refusion for ophold i boform efter § 110 i de første 90 dage (120 dage for borgere indskrevet før 1. april 2026), som modsvares af en tilsvarende reduktion af statens udgifter til refusion. Ændringen i refusion skønnes at udgøre 257,5 mio. kr. i 2024, 294,3 mio. kr. i 2025, 338,6 mio. kr. i 2026 og 370,3 mio. kr. i 2027 årligt herefter.

Den foreslåede nye ordning vedr. refusion af udgifter til bostøtte og ophold på tilbud efter § 107 skønnes at medføre merudgifter til udbetaling af refusion fra staten, som finansieres ved modgående træk på bloktilskuddet. Refusionen skønnes at udgøre 1,3 mio. kr. i 2023, 39,5 mio. kr. i 2024, 89,4 mio. kr. i 2025 og 108,6 mio. kr. i 2026. Fuldt indfaset (2029) skønnes forslaget at medføre refusion på 122,0 mio. kr. Niveaue for udgifter til refusion fastlægges årligt i samarbejde med kommunerne.

For så vidt angår den del af lovforslaget om kommunernes mulighed for at vælge at udnytte muligheden for at anvise borgere til udslningsboliger med en forlænget udslningsperiode i op til fem år, vil kommunerne skulle afholde udgiften til huslejetilskuddet i den forlængede periode. Der vil ligeledes være kommunale merudgifter til indretning af kollektive bofællesskaber eller til fornyelse og vedligeholdelse af installationer, indretninger, inventar m.v., som kommunen oprindeligt sørgede for, og til opvarmning under tomgangsperioder. Der kan modsat være færre udgifter for kommunen til andre boformer for de pågældende personer. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser for kommunen vil derfor afhænge af borgerens aktuelle boligsituation.

Da det er frivilligt for kommunerne at gøre brug af de foreslåede ordninger, vurderes det, at kommunerne ikke kompenseres herfor gennem det udvidede totalbalanceprincip (DUT).

Forslagets økonomiske konsekvenser er forhandlet med kommunerne.

Forslaget berører ikke regionerne og har ingen økonomiske konsekvenser for regionerne.

Administrationen af særligt de ændrede refusionsregler vil forudsætte, at kommunalbestyrelserne har data om hvornår borgerens ophold på en boform efter § 110, støtte efter § 85 a samt anvisning til § 107 hhv. starter og slutter. Disse oplysninger vil være genbrug af eksisterende data for kommunerne, dog gælder, at kommunerne vil kunne angive hvilke borgere der fremadrettet vil modtage støtte efter § 85 a frem for den nuværende § 85. Det bemærkes hertil, at anvendelsen af den foreslåede § 85 a er en kan-bestemmelse. Som en konsekvens af de foreslåede ændrede refusionsregler vil det fremadrettet gælde, at kommuner skal kunne opgøre ophold og støtteperioden inden for de i lovforslaget angivne tidsperioder. Det vurderes, at den eksisterende IT-infrastruktur kan anvendes, hvor tidsperiodeangivelserne kan tilføjes. Dermed vurderes lovforslaget samlet set i begrænset omfang at have negative implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har herudover overvejet, hvorvidt lovforslaget følger de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Lovforslaget indebærer i overensstemmelse med princip 1 enkle og klare regler for ændringen i de nuværende bestemmelser samt beskrivelse af de nye bestemmelser.

I overensstemmelse med princip 2 om digital kommunikation vil forslaget understøtte, at der kan kommunikeres digitalt.

Ifølge princip 3 om automatisk sagsbehandling opfylder lovforslaget ikke princippet om muliggørelse af automatisk sagsbehandling, idet der på området er behov for en konkret og individuel vurdering som grundlag for afgørelser efter serviceloven.

For så vidt angår lovforslagets §§ 3 og 4 vurderes lovforslaget ikke at medføre større administrative ændringer, hvorfor ordningerne kan administreres inden for de nuværende rammer, hvilket kan ske digitalt og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed.

I overensstemmelse med princip 4 om sammenhæng på tværs af myndigheder så anvendes fælles begreber og definitioner på tværs af de respektive lovgivninger.

Forslaget vil indebære indsamling, behandling og håndtering af borgernes og virksomhedernes data i overensstemmelse med princip 5 om tryk og sikker datahåndtering.

Lovforslaget er i overensstemmelse med princip 6 om genbrug af offentlig infrastruktur, da der er lagt op til, at administration af reglerne forventes at ske inden for eksisterende IT-løsninger med visse tilpasninger.

Lovforslaget er i overensstemmelse med princip 7 om forebyggelse af snyd og fejl, idet lovforslaget følger de samme regler og principper som gældende ret.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Ved vedtagelse af lovforslaget forventes det, at flere borgere i hjemløshed vil få en handleplan, hvorved borgernes retssikkerhed vil øges, samtidig med at initiativet vil sikre en mere helhedsorienteret og målrettet indsats.

9. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Almene boligorganisationer anses for at være omfattet af Kommissionens afgørelse af 20. december 2011 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, EU-Tidende 2012, nr. L 7, side 3. 22.

Afgørelsen fastsætter, på hvilke betingelser statsstøtte ydet i form af kompensation for en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse ikke er underlagt forhåndsanmeldelsespligten efter traktatens artikel 108, stk. 3, da den kan anses for at være forenelig med traktatens artikel 106, stk. 2.

Kompensation til sociale boligselskaber, der leverer tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, er fritaget for anmeldelsespligten uanset beløbet. For at være fritaget for anmeldelsespligten skal kompensationen også opfylde de udførlige betingelser, der er fastsat i afgørelsens artikel 4, 5 og 6, som skal sikre, at leverandører ikke overkompenseres.

Efter afgørelsens artikel 4 skal ansvaret for leveringen af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse være overdraget den pågældende virksomhed ved en eller flere officielle retsakter, der bl.a. skal angive arten og varigheden af forpligtelserne til levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, kriterierne for beregning, kontrol og revision af kompensationen og de foranstaltninger, der er truffet for at undgå overkompensation og for at sikre tilbagebetaling af en eventuel overkompensation.

I artikel 5 er det fastsat, at kompensationen ikke må overstige, hvad der er nødvendigt for at dække omkostningerne ved opfyldelsen af leverandørens forpligtelser under hensyn til de hermed forbundne indtægter samt en rimelig forrentning af den eventuelle egenkapital, der måtte være nødvendig for, at disse forpligtelser kan opfyldes. Den indeholder også nærmere bestemmelser om beregningen af omkostninger, indtægter og en "rimelig fortjeneste".

Endelig er det fastsat i artikel 6, at medlemsstaterne med jævne mellemrum skal foretage kontrol for at sikre, at virksomheder ikke modtager kompensation, som overstiger det beløb, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 5 (hvis overkompensationen kun er af begrænset omfang, kan den fremføres til det efterfølgende år i stedet for at blive tilbagebetalt).

Det vurderes, at de foreslåede bestemmelser i lovforslaget er i overensstemmelse med Kommissionens afgørelse.

12. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Dette lovforslag er en samskrivning af to udkast til lovforslag, der begge har været i en separat høring.

Et udkast til et lovforslag om omlægning af indsatsen mod hjemløshed har i perioden fra den 23. juni 2022 til den 15. august 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F – Fagligt Fællesforbund, Advokatrådet, Ambulatorierne i Danmark, Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, Beredskabsstyrelsen, Bikubenfonden,

BL - Danmarks Almene Boliger, Blå Kors Danmark, BROEN Danmark, Brugerforeningen for aktive stofbrugere, Brugernes Akademi, BUPL, Børn og Familie, Børn, unge og sorg, Børnerådet, Børne – og Kulturretshjælpen, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Center for Rusmiddelforskning, Center for Socialt Udsatte Horsens, Centerlederforeningen, CiFri – Netværk for forskning i civilsamfund og frivillighed, Danmarks Lærerforening, Danmarks Statistik, Danner, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkehjælp, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Addiktiv Medicin, Dansk Selskab for Børnesundhed, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygepleje Selskab, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Sociale Investeringsfond (DSI), Den Sociale Udviklingsfond (SUF), Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Det Sociale Netværk, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, DUKH, Etisk Råd, Fabu FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker, Fagligt selskab for Addiktiv Sygepleje, FOA, Fonden for Socialt Ansvar, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, FSD - Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Forening for Ledere af Offentlige Rusmiddelcentre (FLOR), Forening for Ledere af Sundhedsordninger for Børn og Unge, Forsikring og Pension ForældreLANDSforeningen (FBU), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Frelsens Hær, FriSe, Frivilligrådet, FTF, Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), Gadejuristen, Gruppen af ledere af de fem familieambulatorier, Hjem til Alle Alliancen, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), HK/kommunal, Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Hus Forbi, Institut for Menneskerettigheder, Jordemoderforeningen, KABS – behandlingscenter for stofbrugere, Kirkens Korshær, KFUK's Sociale Arbejde, KFUMs Sociale Arbejde, KL, Kofoeds Skole, Kriminalforsorgen, Kristelig Fagbevægelse, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Opholdssteder og Skole- og Behandlingstilbud (LOS), Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere, Landsforeningen af væresteder (LVS), Landsforeningen BoPaM, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen Lænken, Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, Lederforening for offentlige ledere i hjemløshedsindsatser, Landsforeningen for voksne med senfølger af seksuelle overgreb (SPOR), Lev Uden Vold, Livslinjen, Livsværk, LO, LOCHI – Foreningen for ledere og chefer i offentlige hjemløshedsindsatser, LOKK – Landsorganisation af Kvindekrisecentre, LOS – de private sociale tilbud, Lægeforeningen, Mødrehjælpen, National enhed mod vold i nære relationer Offerrådgivningen i Danmark, Plejeforældrenes Landsforening, PLO, Politiforeningen, Psykiatrifonden, Projekt Udenfor, Realdania, Red Barnet, Reden Vesterbro, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse (SBH), Samvirkende Menighedsplejer, SAND, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), SIND, Sjældne Diagnoser, Socialpædagogerne Landsforbund, Socialt Lederforum, Socialt Udviklingscenter (SUS), Stenbroens Jurister, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap, Familieretshuset, TABUKA, TUBA, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen, Ventilen, Vestre Landsret, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, WeShelter, Ældresagen og Østre Landsret.

Et udkast til et lovforslag om udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v. har i perioden fra den 13. juni 2022 til den 11. august 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Akademikerne, Allerød Kommune, Alzheimerforeningen, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankestyrelsen, ASE, Ballerup Kommune, BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, BL - Danmarks Almene Boliger, Blå Kors Danmark, Bolig- og Planstyrelsen, Brugerforeningen

for aktive stofbrugere, Brugernes Akademi, Brønderslev Kommune, Børne – og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforening (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Rusmiddelforskning, Center for Sund Aldring, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Statistik, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Selskab for Addiktiv Medicin, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygepleje Selskab, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske A-kasser, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De anbragtes vilkår, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Sociale Udviklingsfond (SUF), Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Diakonissestiftelsen, DJØF, Domstolsstyrelsen, DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, EGV, EjendomDanmark, Erhvervsstyrelsen, Esbjerg Kommune, Etisk Råd, FABU, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Faglige Seniorer, Familieretshuset, Favrskov Kommune, Finans Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA, Folketingets Ombudsmand, Forening for Ledere af Offentlige Rusmiddelcentre (FLOR), Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Forhandlingsfællesskabet, ForældreLANDSforeningen (FBU), Fredensborg Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederikssund Kommune, Frivilligrådet, Furesø Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Gadejuristen, Gentofte Kommunalforening, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Halsnæs Kommune, Helsingør Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjem til Alle Alliancen, Hjørring Kommune, HK Danmark, Holstebro Kommune, Hus Forbi, Høje-Taastrup Kommune, Ikast-Brandeborg Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Jammerbugt Kommune, Justitia, KABS – behandlingscenter for stofbrugere, KFUMs Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, KL, Kofoeds Skole, Kommunaldirektørforeningen, Kommunernes Lønningsnævn, Kriminalforsorgen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Københavns Kommune, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af fleks- og skånejobbere, Landsforeningen af Opholdssteder og Skole- og Behandlingstilbud (LOS), Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere (LAP), Landsforeningen af væresteder (LVS), Landsforeningen Bopam, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsforeningen for voksne med senfølger af seksuelle overgreb (SPOR), Landsforeningen LigeVærd, Landsforeningen Lænken, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Lederforening for offentlige ledere i hjemløshedsindsatser, Lederforum, Lev Uden Vold, Livslinjen, Livsværk, LOKK – Landsorganisation af Kvindekrisecentre, Lægeforeningen, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Morsø Kommune, Mødrehjælpen, Nationalt Videnscenter for Demens, Odense Kommune, Offentligt ansattes organisationer, Offerrådgivningen i Danmark, OK-Fonden, Plejefamiliernes Landsforening, PLO (Praktiserende Lægers Organisation), Politiforeningen, Projekt Udenfor, Psykiatrifonden, Randers Kommune, Rebild Kommune, Red Barnet, Reden Vesterbro, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse (SBH), SAND, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune, SIND, Skive Kommune, Slagelse Kommune, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Leder Forum, Socialt Udviklingscenter (SUS), Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), TABUKA, Thisted Kommune, Ungdommens Røde Kors, Vesthimmerlands Kommune, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, WeShelter, Ældre Sagen, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune og Aarhus Kommune.

13. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Statslige mindreudgifter til refusion vedr. ophold på § 110 på 257,5 mio. kr. i 2024 stigende til 370,3 mio. kr. i 2027 og årligt herefter. Kommunale indtægter fra refusion vedr. bostøtte og ophold på tilbud efter § 107 på 1,3 mio. kr. i 2023 stigende til 122,0 mio. kr. i 2029 og årligt herefter. For så vidt angår lovforslagets §§ 3 og 4 gælder det, at der ved anvendelse af lovens muligheder kan være mindreudgifter for kommunen til andre boformer for de pågældende personer.	Løft af det kommunale bloktilskud som følge af bortfald af refusion vedr. ophold på § 110 på 257,5 mio. kr. i 2024 stigende til 370,3 mio. kr. i 2027 og årligt herefter. Statslige udgifter til refusion vedr. bostøtte og ophold på tilbud efter § 107 på 1,3 mio. kr. i 2023 stigende til 122,0 mio. kr. i 2029 og årligt herefter. Forslaget skønnes at medføre merudgifter til administration, bl.a. vedr. handleplaner, begrundelse for valg af leverandør af bostøtte, afgørelse om handlekommune, samt behandling af klagesager på 3,3 mio. kr. i 2023 og 6,9 mio. kr. i 2024 og årligt herefter. Heraf vedrører 1,1 mio. kr. i 2023 og 4,4 mio. kr. i 2024 og årligt herefter merudgifter i kommunerne, 0,6 mio. kr. i 2023 og 2,5 mio. kr. i 2024 og årligt herefter vedrører merudgifter i Ankestyrelsen og 1,6 mio. kr. i 2023 vedrører justering af indberetningsportalen vedr. refusion. For så vidt angår lovforslagets §§ 3 og 4 gælder det, at der kan forekomme nettomerudgifter for kommunerne ved anvendelse af lovens muligheder Forslaget berører ikke regionerne og har ingen økonomiske konsekvenser for regionerne.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vurderes at have moderat negative implementeringskonsekvenser for det offentlige, idet den foreslåede refusionsordning vil kræve ekstra ressourcer

		for kommunerne at administrere. Lovforslaget vurderes at have begrænset negativ implementeringskonsekvenser da der skal ske mindre tilpasninger i den eksisterende IT-infrastruktur for at kommunerne kan administrere de foreslåede refusionsregler.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ved vedtagelse af lovforslaget forventes det, at flere borgere i hjemløshed vil få en handleplan, hvilket vil øge skriftligheden om borgerens behov samtidig med at initiativet vil sikre en mere helhedsorienteret og målrettet indsats.	Lovforslaget vurderes at ændre retstilstanden, idet kommunerne under visse betingelser kan udskrive borgere fra ophold på boformer efter § 110.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Almene boligorganisationer anses for at være omfattet af Kommissionens afgørelse af 20. december 2011 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, EU-Tidende 2012, nr. L 7, side 3. 22. Det vurderes, at de foreslåede bestemmelser i lovforslaget er i overensstemmelse med Kommissionens afgørelse.	

Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X
---	----	----------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 85 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt

optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Støtten omfatter et bredt spektrum af socialpædagogiske og andre støtteforanstaltninger. Typisk for socialpædagogisk støtte efter § 85 i serviceloven gælder, at den enkelte borger visiteres til hjælp, omsorg eller støtte målrettet et konkret behov med et på forhånd defineret antal støttetimer om ugen eller måneden.

Efter den gældende bestemmelse kan kommunerne frit vælge, efter hvilken metode støtten til den enkelte ydes, hvormed der er mulighed for, at kommunen efter de gældende regler i servicelovens § 85 kan, men ikke skal visitere borgere til støtte efter de specialiserede bostøttemetoder fra Housing First-tilgangen.

Det foreslås med en ny § 85 a, *stk. 1*, i serviceloven, at kommunerne kan tilbyde hjælp, omsorg eller støtte til udvikling af færdigheder efter de specialiserede støttemetoder fra Housing First-tilgangen til personer i hjemløshed eller i risiko herfor, der har behov herfor på grund af særlige sociale problemer.

Det foreslås med den nye bestemmelse, at målgruppen herfor er afgrænset til personer i hjemløshed eller i risiko herfor, som har særlige sociale problemer. Hjemløshed dækker over forskellige situationer. Fælles for situationerne er, at borgeren ikke har sit eget frit tilgængelige sted at overnatte og råde over. Borgere i hjemløshed er personer, som ikke råder over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse. Borgere i hjemløshed er derfor enten uden opholdssted den kommende nat, henvist til midlertidige boligalternativer eller bor midlertidigt eller uden kontrakt hos familie, venner og bekendte. Ligeledes gælder, at der kan være hjemløsesituationer, hvor borgere ikke kan benytte deres bolig på grund af sociale eller psykiske problemstillinger, fx svær angst, og hvor borgeren derfor lever i en form for hjemløshed (Hjemløshed i Danmark 2022, Benjaminsen, 2019). Det foreslås, at målgruppen for den nye bestemmelse også omfatter borgere i risiko for hjemløshed, således at kommunerne også kan forebygge hjemløshed for borgere, som er i risiko herfor.

Den foreslåede bestemmelse i § 85 a vil medføre, at der blandt kommunerne sker en øget brug af de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen, som vil kunne sikre, at borgere i hjemløshed modtager den nødvendige støtte til at fastholde og kunne opholde sig i egen bolig og vil dermed understøtte, at borgerne kommer permanent ud af hjemløshed.

Housing First er en helhedsorienteret tilgang til hjemløshed, hvor borgeren tilbydes en selvstændig bolig i almindeligt byggeri og samtidig modtager en individuelt tilrettelagt bostøtte. Tilgangen bygger på recovery- og empowerment-tilgange, der understøtter borgerens selvstændighed og tager udgangspunkt i borgerens egen oplevelse af behovet for støtte, og hvor samarbejdet mellem borger og den fagprofessionelle skal bygge på borgerens ønsker, drømme og håb. Det kræver en omstilling fra tilgange baseret på fx omsorg eller krav om forandringsparathed. Det recovery- og empowerment-orienterede arbejde har fokus på den enkeltes oplevelse af behov og på den enkeltes ressourcer.

Som følge af Housing First-tilgangen tilbydes borgeren en relevant boligløsning i starten af en indsats. Formålet er at stabilisere borgerens boligforhold som udgangspunkt for, at der kan arbejdes med borgerens andre problemstillinger ud fra borgerens egne ønsker. Udover at flytte i egen bolig vil borgeren derfor få tildelt den nødvendige sociale støtte, for at borgeren kan bo i og fastholde boligen. Støtten skal være individuel, helhedsorienteret og fleksibel, og den tager udgangspunkt i borgerens drømme, ønsker og håb for fremtiden. Afsættet for at kunne vurdere konkret, hvilken støtte den enkelte borger har brug for, er et grundigt udrednings- samt handleplansarbejde. I udredningsarbejdet bør borgerens ressourcer, udfordringer og ønsker afdækkes helhedsorienteret og systematisk, således at der er et godt og kvalificeret grundlag for at træffe afgørelse om, hvilken socialfaglig støtte og indsats borgeren har behov for. Ud fra Housing First-tilgangen gives støtten som en udgående funktion, primært i borgerens eget hjem, eller der,

hvor borgeren opholder sig. Støtten er uafhængig af boligen, hvilket betyder, at selvom borgeren skulle miste boligen i en periode, gives støtten stadigvæk, hvis borgeren har behov for det.

Ud fra Housing First-tilgangen anvendes tre forskellige metoder til at yde individuel, intensiv bostøtte. Assertive Community Treatment (ACT-metoden), Intensive Case Management (ICM-metoden) og Critical Time Intervention (CTI-metoden). Ligeledes kan anvendes en modificeret ACT-metode. Bostøttemetoderne er målrettet borgere med forskelligt behov for støtte, og tilsammen giver de specialiserede støttemetoder mulighed for at imødekomme de varierende støttebehov, som gør sig gældende for målgruppen af borgere, der lever i eller er i risiko for hjemløshed. Fælles for metoderne er, at der er en række kerneelementer, som alle skal indgå, hvis man implementerer metoderne.

CTI-metoden er tidsbegrænset til ni måneder, og henvender sig til de borgere, der i betydelig grad kan benytte det eksisterende støttesystem, og som primært har brug for støtte i en kortere overgangsperiode, herunder til at få opbygget et støttenetværk i det eksisterende system. CTI-metoden kan også bruges som en forebyggende indsats i overgangen fra en ustabil til en mere stabil boligsituation. CTI-indsatsen indledes med en kontaktskabelsesperiode. Efter kontaktskabelsesperioden forløber CTI-indsatsen over tre lige lange faser med hvert sit definerede indhold, hvor intensiteten i kontakten mellem borger og CTI-medarbejder falder støt gennem forløbet. Borgeren tilknyttes en CTI-medarbejder, som har en koordinerende rolle i sammensætningen og udførelsen af borgerens CTI-indsats, og som også vil være en gennemgående støtteperson, som yder social og praktisk støtte. Det anbefales, at den enkelte CTI-medarbejder har et passende antal borgere tilknyttet, da det vurderes at være forudsætningen for at kunne opnå de forventede resultater med metoden.

ICM-metoden er tidsbegrænset og henvender sig til den gruppe af borgere i hjemløshed, som har behov for støtte i en længerevarende periode, og som i nogen grad kan benytte eksisterende tilbud. I indsatsen tilknyttes borgeren ICM-medarbejderen, som ud over at have en koordinerende rolle i sammensætningen og udførelsen af borgerens ICM-indsats også er en gennemgående støtteperson, som yder intensiv social og praktisk støtte. Det anbefales, at den enkelte ICM-medarbejder har passende antal tilknyttet, da det vurderes at være forudsætningen for at kunne opnå de forventede resultater med metoden.

ACT-metoden er ligeledes tidsbegrænset og henvender sig til de borgere, der har de mest intensive og langvarige støttebehov, og som kun i meget begrænset omfang eller slet ikke kan benytte eksisterende støtteindsatser fra det sociale system. ACT-indsatsen ydes af et tværfagligt indsatssteam, som ud over en socialpædagogisk støtte, også indeholder en specialiseret helbredsmæssig indsats (alkohol- og stofmisbrugsbehandling og socialpsykiatri) og en administrativ myndighedsfunktion. Støtten er teambaseret, og alle medarbejdere indgår direkte i teamet som udgående medarbejdere. Der bør ligeledes ske en vurdering af, hvor mange borgere der tilknyttes teamet, så forudsætningerne for at opnå de forventede resultater med metoden er tilstede.

Ligeledes kan en modificeret ACT-metode (M-ACT-metode) anvendes. M-ACT-metoden er en videreudvikling af ACT-metoden gennemført i regi af Udviklings- og Investeringsprogrammet. Metoden bygger på ACT-metodens værdigrundlag, kerneelementer og -funktioner. De organisatoriske rammer omkring metoden er justeret fra ACT med henblik på at gøre metoden mere omkostningseffektiv, implementerbar og nemmere at integrere i eksisterende kommunale indsatser, jf. Socialstyrelsens indsatsbeskrivelse for M-ACT. Socialstyrelsens rådgivningsfunktion på hjemløhedsområdet tilbyder kommuner rådgivning og støtte til implementering og anvendelse af såvel M-ACT-metoden som de øvrige specialiserede metoder under Housing First.

Det er allerede muligt efter den nuværende bestemmelse i § 85 at visitere til et bostøtteforløb efter de specialiserede støttemetoder. Med den foreslåede bestemmelse § 85 a, stk. 1, i serviceloven kommer et

tydeligere signal om fuld implementering og anvendelse af de Housing First-baserede indsatser over for målgruppen af borgere i hjemløshed eller i risiko herfor. Målgruppen af borgere i hjemløshed og risiko herfor kan fortsat visiteres til støtte efter § 85 i serviceloven, hvor der er metodefrihed for kommunerne, men med ændringen opfordres kommunerne til i højere grad at anvende de specialiserede metoder. Den foreslåede § 85 a, stk. 1, vil kunne understøtte kommunerne i at levere en tilstrækkelig omfattende og intensiv støtte efter de specialiserede støttemetoder.

Formålet med en selvstændig bestemmelse om Housing First-tilgangen er derved at sende et klart signal om, at indsatsen til denne målgruppe kan adskille sig fra den almindelige socialpædagogiske støtte efter servicelovens § 85.

Det foreslås med § 85 a, *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen i afgørelsen efter det foreslåede stk. 1 skal begrunde, såfremt borgerens ønsker til leverandør af bostøtten, jf. § 142, stk. 4, ikke følges.

Ministeriet finder, at det som led i udarbejdelse af handleplanen skal afdækkes, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 i serviceloven kan optræde som leverandør på hele eller dele af bostøtten efter den foreslåede § 85 a til borgeren, såfremt det vurderes, at borgeren er i målgruppen for bostøtte. Det kan ligeledes indgå, om boformen efter § 110 i serviceloven på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig. Der henvises til den foreslåede nye bestemmelse i § 142, stk. 4, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 7.

Formålet med den foreslåede bestemmelse § 85 a, stk. 2, er, at såfremt borgeren i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanen har givet udtryk for et ønske om, at boformen efter § 110 skal levere bostøtten efter den foreslåede § 85 a i overgangen fra boformen til egen bolig, og såfremt kommunalbestyrelsen ikke efterkommer borgerens ønske, skal kommunalbestyrelsen begrunde i en skriftlig afgørelse, hvorfor borgerens ønske ikke efterkommes, jf. den foreslåede bestemmelse i § 85 a, stk. 2, i serviceloven. Dermed vil kommunalbestyrelsen enten skulle følge borgerens ønske eller skriftligt forklare, hvorfor borgerens ønske ikke følges. Det bemærkes, at der med bestemmelsen ikke indføres retskrav om, at det er boformen, der skal levere bostøtten efter den foreslåede bestemmelse § 85 a, men at behovet skal afdækkes, samt at det skal begrundes, såfremt kommunalbestyrelsen ikke følger ønsket.

Den foreslåede bestemmelse § 85 a, stk. 1, vil blive omfattet af de nuværende regler efter § 166 i serviceloven om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om bostøtte kan indbringes for Ankestyrelsen. Det betyder, at kommunalbestyrelsens afgørelse om bostøtte efter den foreslåede bestemmelse § 85 a, stk. 1, vil kunne påklages til Ankestyrelsen. Borgeren vil som udgangspunkt ikke kunne klage over, at kommunen ikke imødekommer borgerens ønske til leverandør af bostøtte, idet der ikke indføres en ret til frit valg. Ankestyrelsen vil dog kunne påse, om kommunalbestyrelsen overholder kravet om skriftlig begrundelse efter den foreslåede § 85 a, stk. 2, som led i Ankestyrelsens sædvanlige prøvelse af de formelle krav til afgørelse i forbindelse med behandlingen af en klage over en afgørelse efter den foreslåede § 85 a, stk. 1. Efter Ankestyrelsens principafgørelse 76-17 fra 2017 kan der dog være tilfælde, hvor Ankestyrelsen alligevel kan prøve, om den valgte leverandør kan yde den tilstrækkelige hjælp. Det fremgår således, at hvis beslutningen om hvem, der skal udføre støtten eller hjælpen, er væsentlig indgribende for borgeren, er der tale om en afgørelse, som borgeren kan klage over til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen kan alene tage stilling til, om borgeren får den tilstrækkelig hjælp ved den valgte leverandør. Ankestyrelsen kan ikke i sin prøvelse pege på en anden leverandør.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet forventer med en ændring af § 15 i bekendtgørelse nr. 1152 af 7. juni 2021 om retssikkerhed og administration på det sociale område, at Ankestyrelsen i en fast track-ordning forpligtes til så vidt muligt at træffe afgørelse i sager om klager over afgørelser efter den foreslåede § 110, stk. 5, om udskrivning af en borger fra en boform efter § 110 inden 8 uger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af § 110, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Det vurderes, at der i de gældende regler ikke er tilstrækkelig tydelighed om, at der skal være et akut behov for ophold på en boform efter § 110 for personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte og omsorg. Det kan medføre, at borgere uden akutte behov, og som derfor ikke er i målgruppen, tager ophold på en boform efter § 110.

Med den foreslåede ændring af servicelovens § 110, *stk. 1*, vil det blive tilføjet, at der skal være et akut behov for ophold i en boform og tilbud om aktiverende støtte og omsorg.

Lederen af en boform efter § 110 træffer afgørelse om ind- og udskrivning fra boformen ud fra en vurdering af, om borgeren er i målgruppen for at opholde sig på boformen. Sådanne afgørelser kan efter serviceloven påklages til Ankestyrelsen.

Formålet med ændringen er at understøtte, at de borgere, der har et akut behov for ophold i en boform og aktiverende støtte og omsorg, kan få ophold, og samtidig sikre, at der er tydelighed både i forhold til borgere, boformer og kommuner som ansvarlige myndigheder om både tilbuddets karakter og den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af § 81 i serviceloven, at formålet med at yde støtte til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer er at sikre, at den enkelte får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov. Støtten skal ydes med det formål at styrke den enkeltes egne muligheder og eget ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til afsnit 3.2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det fremgår af § 110, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for ophold i en boform og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Det vurderes, at der efter de gældende regler ikke er tilstrækkelig tydelighed om, at formålet med ophold på et herberg er midlertidigt, og at støtten, som borgeren modtager under opholdet, ikke må erstatte den hjælp og støtte, som borgeren har ret til efter serviceloven. Det medfører uklarhed om den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune, herunder om indsatsen på en boform efter servicelovens § 110.

Det foreslås, at der i servicelovens § 110 indsættes et nyt *stk. 2* om, at formålet med et midlertidigt ophold efter stk. 1 er at hjælpe personer med særlige sociale problemer over akutte vanskeligheder i overgangen

til egen bolig og øvrig hjælp efter serviceloven. Den aktiverende støtte og omsorg under opholdet må ikke erstatte øvrig hjælp og støtte efter serviceloven.

Det følger af det foreslåede nye § 110, stk. 2, i serviceloven, at formålet med et midlertidigt ophold efter lovens § 110, stk. 1, er at hjælpe personer med særlig sociale problemer over akutte vanskeligheder og i overgangen til egen bolig og øvrig hjælp efter serviceloven.

Det fremgår videre af det foreslåede nye stk. 2, at den aktiverende støtte og omsorg under opholdet ikke må erstatte den øvrige hjælp og støtte, som borgeren har behov for og ret til efter serviceloven.

Akutte vanskeligheder vil skulle forstås som vanskeligheder, som medfører et behov for, at borgere med særlige sociale problemer får midlertidigt ophold, omsorg og hjælp til problemstillinger, der udgør en barriere for at komme i eller fastholde egen bolig.

Deri ligger, at der er tale om en målgruppe, der ud over manglen på en bolig eller manglende evne til at opholde sig i egen bolig, har andre og samtidige særlige sociale problemer som alkohol-, stof- og blandingsmisbrug, psykiske lidelser, vold, kriminalitet, ringe arbejdsmarkedstilknytning, manglende sociale netværk, et omflakkende liv og rodløshed samt et akut behov for støtte, som ikke er håndteret på anden vis.

Overgangen til egen bolig vil skulle forstås som enten overgangen til en ny bolig for borgere, der ikke har en bolig, overgangen til borgerens eksisterende bolig eller overgangen til et midlertidigt eller længerevarende ophold efter f.eks. servicelovens §§ 107 eller 108.

Formålet med den foreslåede nye bestemmelse vil sammen med en præcisering af målgruppen i servicelovens § 110, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, være med til at sikre, at det er de borgere, der har akut behov for et botilbud og særlige sociale problemer, der får ophold på herberger. Det vil endvidere være formålet at understøtte, at et ophold i højere grad er midlertidigt med henblik på, at der findes en mere varig løsning for borgeren.

Den foreslåede nye bestemmelse i servicelovens § 110, stk. 2, vil sikre tydelighed i forhold til borgere, boformer og kommuner som ansvarlige myndigheder om både tilbuddets karakter og den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune, herunder om indsatsen på en boform efter lovens § 110.

Der vil herunder blive sikret en tydeliggørelse af, at den enkelte borger kan have behov for særlig støtte, behandling eller andet, som ligger ud over den hjælp, som boformen kan tilbyde, og at den aktiverende støtte og omsorg under opholdet ikke må erstatte den øvrige hjælp og støtte, som borgeren har behov for og ret til efter serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil således tydeliggøre, at borgere, der har behov for længerevarende ophold og mere specialiserede indsatser på baggrund af en konkret og individuel vurdering, bør tilbydes ophold i boformer efter servicelovens §§ 107 eller 108. Dette vil navnlig gøre sig gældende for personer med fysiske eller psykiske handicap, personer med psykiske lidelser og ældre hjemløse, der har behov for mere intensiv støtte, pleje og omsorg.

Efter den gældende § 110, stk. 1, indgår det som en del af borgerens ophold, at borgeren kan modtage efterfølgende hjælp (efterforsorg) i forbindelse med, at borgerne flytter fra herberget. Derved vil boformen på anden vis kunne støtte borgeren i overgangen til egen bolig. Der kan for eksempel være tale om at støtte borgeren med mindre opgaver, såsom at hjælpe borgeren med at melde flytning til folkeregistret. Efterforsorg har som en del af det samlede tilbud efter servicelovens § 110 en midlertidig karakter og har til formål at understøtte en god overgang efter et ophold på en boform efter § 110 til en selvstændig tilværelse i egen bolig og til eventuel hjælp i form af f.eks. bostøtte efter lovens § 85, som visiteres

af kommunen. Der kan være et sammenfald i karakteren af den hjælp, der kan gives som efterforsorg, og den hjælp, der visiteres til af den kommunale myndighed efter servicelovens voksenbestemmelser, herunder særligt lovens §§ 83 og 85.

Efterforsorg er således et supplement til den hjælp, kommunen visiterer borgeren til for at sikre, at vedkommende kan bo i og fastholde eget hjem, og kan bestå af f.eks. fortsat tilknytning til boformen, drøftelse af praktiske gøremål i og uden for boligen, opbygning af sociale netværk, hjælp til økonomi eller lignende. Boformens efterforsorg skal således ophøre, når den ikke længere tilbydes i tilknytning til borgerens overgang til egen bolig, eller den får en sådan karakter, at den erstatter indsatser efter serviceloven, som borgeren har ret til, f.eks. bostøtte efter servicelovens § 85.

Det bemærkes derudover, at efterforsorg i form af egentlig bostøtte såsom CTI-forløb (Critical Time Intervention) ligger uden for rammerne af, hvad efterforsorg omfatter, og at denne type indsats skal visiteres af den kommune, der har ansvaret for at yde hjælp og støtte til borgeren efter §§ 9-9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det kan i den forbindelse være relevant, at boformerne tilkøbes som leverandør af bostøtten grundet deres konkrete kendskab til borgeren og målgruppen. I et sådan tilfælde vil der være tale om, at et herberg kan levere kommunalt visiteret bostøtte efter § 85 eller efter den i lovforslagets § 1, nr. 1 foreslåede § 85 a.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af servicelovens § 110, stk. 3, at lederen træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.

Som konsekvens af det foreslåede nye § 110, stk. 5, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at der i § 110, stk. 3, tilføjes der ”jf. dog stk. 5”, idet boformslederen fremover ikke vil have udskrivningskompetencen alene efter de foreslåede regler.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af § 110, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

Det følger af servicelovens § 110, stk. 3, at lederen træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.

Det vurderes, at der er behov for at styrke indsatsen for, at der bliver arbejdet systematisk efter Housing First-tilgangen, og at borgere dermed kommer ud i egen bolig. Det er ligeledes vurderingen, at de nuværende regler, hvor kommunerne trods betalingsansvaret ikke har indflydelse på, hvornår en borger udskrives fra boformen, betyder, at der kan være uklarhed over den gældende ansvarsfordeling mellem tilbud og kommune, herunder om indsatsen på en boform efter servicelovens § 110.

Det foreslås, at der i servicelovens § 110 indsættes et nyt *stk. 5* om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter § 110, stk. 1, såfremt der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142, og at der foreligger en anvisning til egen bolig eller er truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108. Samt ved anvisning til egen bolig, at der er truffet afgørelse om hjælp og støtte i egen bolig, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen, hvis borgeren er anvist egen bolig. Såfremt borgeren anvises til en bolig har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte, der modsvarer borgerens behov. Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om

et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110 først kunne træffes med virkning for borgeren, når borgeren kan flytte ind på botilbuddet.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er således at give kommunalbestyrelsen mulighed for under overholdelse af visse krav at udskrive en borger fra et ophold på en boform efter § 110.

Med den foreslåede bestemmelse stilles der krav om, at der er udarbejdet en handleplan efter den foreslåede § 142, hvorefter det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for personer, der har ophold på en boform efter § 110. Den foreslåede bestemmelse fastslår endvidere, at den helhedsorienterede plan vil kunne være en erstatning for handleplanen, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede bestemmelse i § 142, stk. 1, i serviceloven, såfremt den helhedsorienterede plan som minimum indeholder de krav, der er til en handleplan. Det betyder, at kommunen, såfremt den beslutter at udarbejde en helhedsorienteret plan, ikke vil blive påkrævet også at udarbejde en handleplan til borgeren. Såfremt kommunalbestyrelsen vurderer, at handleplanen skal erstattes af en helhedsorienteret plan, vil det derfor ligeledes gælde, at kommunen ikke kan udskrive borgeren, før der foreligger en helhedsorienteret plan.

Den foreslåede bestemmelse stiller derudover krav om, at der skal foreligge en anvisning til egen bolig eller er truffet afgørelse til botilbud efter §§ 107 eller 108 til borgeren. Anvisningen til bolig eller afgørelsen om et botilbud skal ses i sammenhæng med udarbejdelsen af en handleplan, hvor kommunen, borgeren og botilbuddet sammen kan fastlægge målet for borgerens ophold på boformen. I forbindelse med, at borgeren bliver anvist en bolig, vil det være borgeren eller dennes eventuelle værge, som underskriver en lejekontrakt.

Den foreslåede bestemmelse fastslår dertil, at *hvis* borgeren skal i egen bolig, er kommunen forpligtet til at sørge for den nødvendige bostøtte, der passer til borgerens behov for at fastholde og opholde sig i egen bolig. Der kan både være tale om bostøtte efter § 85 eller efter den foreslåede nye evidensbaserede bostøtteparagraf § 85 a. Denne betingelse gælder altså kun i det tilfælde, at borgeren bliver anvist egen bolig – og ikke når borgeren visiteres til botilbud.

Den foreslåede bestemmelse fastslår endeligt, at borgeren på udskrivningstidspunktet skal have indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte der modsvarer borgerens behov, hvis borgeren anvises til en bolig, for at kommunen kan gøre brug af sin udskrivningsret.

En afgørelse om udskrivning vil være en forvaltningsretlig afgørelse, og kommunen vil derfor være forpligtet til at overholde kravene i forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper. Det gælder bl.a. opfyldelse af officialmaksimen, dvs. at kommunen vil have ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden der træffes afgørelse, at borgeren er partshørt, og at afgørelsen indeholder en begrundelse og klagevejledning.

En underskrevet lejekontrakt vil være udtryk for, at borgeren er indforstået med udskrivningen fra en boform efter § 110 i det tilfælde, at borgeren skal i egen bolig.

Udskrivningen bør generelt finde sted efter dialog mellem borgeren, boformslederen og kommunen, og dialogen bør starte i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanen efter den i lovforslagets § 1, nr. 7, foreslåede § 142. Der bør tidsligt være et sammenfald mellem udskrivning og indflytning i egen bolig eller botilbud efter §§ 107 eller 108. Såfremt borgeren anvises til en bolig, har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte som modsvarer borgerens behov.

Såfremt borgeren ikke ønsker at skrive under på den tilbudte lejekontrakt, vil det ikke have konsekvenser for borgerens ophold på boformen efter § 110 i serviceloven. Kommunalbestyrelsen vil først kunne gøre

brug af udskrivningskompetencen, når borgeren har indvilget i at underskrive en lejekontrakt. Dertil gælder, at udskrivningen af borgeren fra en boform først vil kunne træde i kraft, når borgeren har en indflytningsklar bolig og den visiterede sociale støtte kan træde i kraft.

Med kommunernes betingede udskrivningskompetence gøres der ikke op med selvmøderprincippet på boformer efter § 110. Borgere, der måtte falde tilbage i hjemløshed, vil kunne indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven igen, også selvom de måtte have fået tilbudt en bolig og bostøtte. Det gælder uanset, om borgeren fortsat har bopæl i den tildelte lejlighed eller har valgt at opsiges lejemålet. For så vidt angår klagemuligheder i forhold til § 85 a, henvises til de særlige bemærkninger til § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det fremgår af servicelovens § 110, stk. 6, at orienteringerne efter stk. 4 og 5 som minimum skal indeholde personens navn og cpr-nummer samt dato og begrundelse for henholdsvis optagelsen og udskrivningen. Der kan imidlertid opstå tilfælde, hvor en borger med lovligt ophold i landet ikke er i besiddelse af et dansk cpr-nr., og i disse tilfælde vil tilsvarende dokumentation såsom pas eller identifikationskort være tilstrækkelig.

De foreslåede nye § 110, *stk. 2 og 5*, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 og 5, vil medføre, at gældende § 110, stk. 4 og 5, vil blive stk. 6 og 7, og at § 110, stk. 6, vil blive stk. 8.

Da der i servicelovens gældende § 110, stk. 6, er en henvisning til gældende § 110, stk. 4 og 5, foreslås det, at denne henvisning ændres til § 110, stk. 6 og 7.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det fremgår af § 141, stk. 2, i serviceloven, at når der ydes hjælp til personer under folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, efter afsnit V, skal kommunalbestyrelsen som led i indsatsen tilbyde at udarbejde en handleplan, når hjælpen ydes til 1) personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller 2) personer med alvorlige sociale problemer, der ikke eller kun med betydelig støtte kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder.

Det fremgår af § 141, stk. 3, i serviceloven, at handleplanen skal angive 1) formålet med indsatsen, 2) hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, 3) den forventede varighed af indsatsen og 4) andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Det fremgår af § 141, stk. 4, i serviceloven, at handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det fremgår af § 141, stk. 7, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde, at handleplanen kan erstattes af en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Borgeren skal give samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 142 i serviceloven om, at borgere med midlertidigt ophold på en boform efter § 110 i serviceloven får ret til en handleplan.

Det foreslås med § 142, *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for personer, der har ophold på en boform efter § 110.

Formålet med den nye bestemmelse er at gøre det obligatorisk for kommunalbestyrelsen at udarbejde en handleplan for borgere med ophold på en boform efter § 110, og dermed sikre, at kommunalbestyrelsen tager stilling til borgerens behov. Den foreslåede bestemmelse vil også gælde for personer, der er over folkepensionsalderen, jf. § 1 a i pensionsloven.

Kommunalbestyrelsens kompetence til at udskrive borgere fra en boform efter § 110 efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede § 110, *stk. 5*, i serviceloven, skal ses i sammenhæng med, at der samtidig indføres en ret til en handleplan for borgere på en boform efter § 110. Flere forudsætninger skal være til stede, før kommunalbestyrelsens udskrivningskompetence finder anvendelse. Handleplanen vil være den ene forudsætning herfor. Kommunalbestyrelsens udskrivningskompetence vil dermed ikke kunne finde anvendelse, før der foreligger en handleplan for borgeren.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden øge skriftligheden om borgerens behov. Det vil gøre det lettere for borgeren at sikre sig, at kommunalbestyrelsen iværksætter den rette hjælp og klage, hvis det ikke sker.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle understøtte, at handleplanen danner grundlag for dialog mellem kommunen og borgeren. Dermed vil udarbejdelsen af en handleplan også skulle bidrage til, at borgeren er grundigt informeret om bolig- og støtteløsningen, når borgeren vælger at underskrive en lejekontrakt til en anvist bolig.

Handleplansarbejdet bør igangsættes hurtigst muligt efter, borgeren får ophold på boformen efter § 110 med henblik på at sikre, at borgeren hurtigst muligt hjælpes videre - dog under hensyn til, at borgeren ved indskrivning på herberget kan have brug for kortvarig ro og hvile, før myndighedsarbejdet igangsættes. En hurtig igangsættelse af handleplansarbejdet fra kommunalbestyrelsens side vil i øvrigt skulle medvirke til en hurtig afklaring af, hvilken kommune der har handleforpligtigelsen for borgeren.

Det foreslås med § 142, *stk. 2*, at handleplanen vil skulle angive 1) formålet med indsatsen, 2) hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet, 3) den forventede varighed af indsatsen og 4) andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Udarbejdelsen af en handleplan vil være en myndighedsopgave og vil skulle klargøre målet med indsatsen, sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats og tydeliggøre forpligtelsen for alle involverede personer, instanser og forvaltningsgrene. En handleplan vil danne rammen for en samarbejdsproces med borgeren, hvor mål for indsatsen kan afstemmes med borgerens ønsker og forudsætninger for nærmere at kunne fastlægge de konkrete tilbud. Derfor vil det være mest hensigtsmæssigt, at borgeren inddrages i udarbejdelsen af handleplanen. Med henblik på at forbedre den faglige kvalitet i udarbejdelsen af borgerens handleplaner, vil kommunen med fordel kunne vælge at benytte sig af voksenudredningsmetoden (VUM) i sagsbehandlingen. VUM er en metode til sagsbehandling på myndighedsområdet for voksne med handicap, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer. Metoden understøtter alle faser i sagsbehandlingen, herunder også samarbejdet med udfører i leveringen af den sociale indsats.

Kommunalbestyrelsen vil i øvrigt kunne vælge at inddrage frivillige, sociale indsatser i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanerne. Handleplanen vil med fordel kunne udarbejdes i dialog mellem borger, social myndighed og boform om den kommende boligløsning. Herunder vil ønsker til egen bolig kunne indgå, således at det i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanen adresseres, hvad der er en egnet og relevant boligløsning for borgeren, ligesom der vil kunne være en dialog om, hvilken støtte og hjælp borgeren har brug for i forbindelse med udflytning i og fastholdelse af egen bolig.

Som det fremgår af vejledning af 14. januar 2021 om botilbud m.v. til voksne (botilbudsvejledningen) vil der ved optagelse på en boform efter § 110 sædvanligvis blive udarbejdet en opholdsplan, hvori der i dialog med beboeren opstilles mål for, hvad der skal ske i løbet af opholdet i boformen, og hvilken støtte boformen kan tilbyde for at nå målet.

En opholdsplan retter sig mod tiden under selve opholdet på boform efter § 110 og er det redskab, som afstemmer forventninger til opholdet mellem borger og boform, herunder hvilke delmål der skal arbejdes med. En udredning på en boform efter § 110 danner udgangspunkt for den opholdsplan, som boformen bør udarbejde, og de pædagogiske indsatser under opholdet på boformen. Opholdsplanen kan udgøre et input til myndighedsudredningen og borgerens handleplan efter den foreslåede § 142 i serviceloven, idet boformerne via borgernes konkrete ophold ofte opnår en solid viden om borgernes ønsker, ressourcer og behov, også i relation til deres videre liv i egen bolig.

Det vil således være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen i det omfang, der foreligger en opholdsplan for borgere på en boform efter § 110, inddrager denne i udarbejdelsen af handleplanen for borgere på en boform efter § 110 med henblik på at sikre sammenhæng til indsatsen på boformen efter § 110 og en smidig overgang til egen bolig. På samme måde vil det være hensigtsmæssigt at inddrage handleplanen i udarbejdelsen af opholdsplanen i det tilfælde, at handleplanen er udarbejdet før, der foreligger en opholdsplan.

Foruden angivelse af formålet med indsatsen, samt hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, den forventede varighed af indsatsen samt andre særlige forhold om boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v., kan handleplanen desuden forholde sig og opstille mål for konkrete indholdsmæssige elementer, såsom:

- Uddannelse, beskæftigelse og fritid.
- Bolig, herunder hjælp til at fastholde en bolig, samt hjælpemidler og boligindretning.
- Økonomi.
- Opbygning af sociale relationer.
- Indsatser af pædagogisk, pleje- og omsorgsmæssig karakter, som kan medvirke til at højne livskvaliteten.
- Opfølgning af indsatserne med henblik på justering af handleplanen.

Det foreslås med § 142, *stk.* 3, at handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

I udgangspunktet skal handleplanen udarbejdes i samarbejde med borgeren. I det tilfælde, at borgeren ikke ønsker at medvirke til udarbejdelsen af en handleplan, er kommunalbestyrelsens forpligtelse til at udarbejde en handleplan fortsat gældende, og handleplanen vil stadig være en af de to forudsætninger for, at kommunalbestyrelsen kan udskrive borgeren fra en boform efter § 110.

Hvis borgeren ikke selv vil eller kun vanskeligt kan indgå i en dialog om udarbejdelse af en handleplan, skal tilbuddet fremsættes over for den, der varetager pågældendes interesser, som f.eks. nære pårørende eller en støtte- og kontaktperson, værge, bisidder eller en anden person, der har fuldmagt til at repræsentere borgeren.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at borgeren bør have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin egen sag. Det tilskyndes med ændringen i refusionsordningen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 176 a i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 11 og 13, til, at kommunerne hurtigere igangsætter dialog med borgeren og udarbejdelse af en handleplan, således at borgeren kan tilbydes en mere helhedsorienteret og målrettet indsats.

Det centrale vil være, at handleplanen afspejler borgerens aktuelle situation. I det tilfælde, at en borger, der er indskrevet på en boform efter § 110 i serviceloven, allerede har en handleplan eller en helhedsorienteret plan efter § 141 eller den foreslåede § 142, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere, om handleplanen skal revideres, før kommunalbestyrelsen kan gøre brug af udskrivningskompetencen. Denne revidering vil i videst muligt omfang skulle ske i samarbejde med borgeren, der er indskrevet på boformen efter § 110 i serviceloven. Revideringen af en eksisterende handleplan efter § 141 vil skulle afdække borgerens eventuelle ønske om, at boform efter § 110 bliver leverandør på bostøtten efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a.

Det foreslås med § 142, *stk. 4*, at det, såfremt det vurderes, at borgeren har behov for støtte efter § 85 a, vil skulle afdækkes som led i udarbejdelsen af handleplanen, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 i serviceloven leverer hele eller dele af bostøtten efter den foreslåede § 85 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, til borgeren.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at borgerens eventuelle ønske om, at boformen efter § 110 leverer hele eller dele af bostøtten efter den foreslåede § 85 a vil skulle afdækkes.

Det foreslås med § 142, *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde, at handleplanen kan erstattes af en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Borgeren skal give samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. Erstattes handleplanen med en helhedsorienteret plan, skal kravene i de foreslåede § 142, *stk. 2-4*, fortsat opfyldes.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre ensrettede regler, så borgere, der får en handleplan efter den foreslåede § 142, i stedet kan tilbydes en helhedsorienteret plan på samme vis som borgere, der har en handleplan efter § 141 i serviceloven. Såfremt kommunalbestyrelsen tilbyder at erstatte borgerens handleplan efter § 142 med en helhedsorienteret plan, vil der skulle gælde de samme krav til den helhedsorienterede plan, som der vil skulle gælde for borgerens handleplan efter § 142. Der vil ikke være forskel på, om en borger har en helhedsorienteret plan eller en handleplan efter den foreslåede § 142. Kommunalbestyrelsen vil dermed ikke skulle udarbejde en handleplan efter § 142 i det tilfælde, at en borger får udarbejdet en helhedsorienteret plan i stedet. Kommunalbestyrelsen vil dermed på samme vis som ved en handleplan kunne gøre brug af sin udskrivningskompetence, når der foreligger en helhedsorienteret plan for borgeren såfremt de øvrige betingelser for at kunne gøre brug af udskrivningskompetencen samtidig er gældende. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3.1 om de gældende regler vedrørende den helhedsorienterede plan.

Det kan tilbydes at udarbejde en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor kommunalbestyrelsen kan eller skal udarbejde flere planer, og der er et koordinationsbehov forbundet med indsatserne. Lovforslaget medfører ingen ændringer i handleplanens formål og indhold, jf. den, foreslåede bestemmelse i § 142, *stk. 2*, i serviceloven, og handleplanen skal fortsat udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med borgeren, jf. den foreslåede bestemmelse i § 142, *stk. 3*, i serviceloven.

Den helhedsorienterede plan vil skulle udarbejdes i samarbejde med borgeren og skal samle indsatser og tilbud på tværs af lovgivning og sektorområder. Den helhedsorienterede plan for borgeren vil, ud over støtte efter serviceloven som f.eks. handicapkompenserende støtte eller en støttekontaktperson, kunne indeholde andre relevante indsatser afhængigt af borgerens konkrete forhold, som f.eks. beskæftigelsesrettede indsatser efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsat eller lov om en aktiv socialpolitik, jf. lovekendtgørelse nr. 241 af 12. februar 2021 (aktivloven). Planen vil skulle medvirke til at sikre

borgerens og myndighedernes overblik over og sammenhæng mellem borgerens indsatser f.eks. på tværs af det sociale område, undervisnings- og uddannelsesområdet eller beskæftigelsesområdet.

Kommunalbestyrelsens vurdering af, om en helhedsorienteret plan kan være relevant i den konkrete sag, beror som udgangspunkt på en konkret vurdering og skal bl.a. baseres på, om borgeren vurderes at have komplekse og sammensatte problemer, som med fordel kan sammentænkes via en helhedsorienteret plan. Der kan for eksempel være tale om en jobparat kontanthjælpsmodtager, som får en beskæftigelsesrettet indsats i ”Min Plan” og også modtager støtte efter serviceloven, og hvor det vil være hensigtsmæssigt at samle indsatserne i en helhedsorienteret plan. Derudover kan andre personlige forhold for borgeren, f.eks. motivation, samarbejdsvilje, egne og familiemæssige ressourcer mv. indgå i vurderingen af, hvordan indsatserne mest hensigtsmæssigt tilrettelægges, herunder også hvorvidt borgeren bør tilbydes en helhedsorienteret plan. Samtidig kan administrative hensyn, herunder hensyn til bl.a. organisatoriske, ledelsesmæssige og prioriteringsmæssige forhold, indgå i kommunalbestyrelsens vurdering af, om borgeren kan tilbydes en helhedsorienteret plan.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af § 163, stk. 2, i serviceloven, at beboerne betaler for ophold i boformer efter lovens §§ 107-110.

Det følger af § 163 a, stk. 1, 1. pkt., i serviceloven, at en kommune, der har anvist en lejer til en udslusningsbolig, jf. § 63 i almenboligloven, skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. servicelovens § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt i et botilbud omfattet af servicelovens §§ 107 eller 110.

Det foreslås, at der i § 163 a, stk. 1, 1. pkt., i serviceloven tilføjes en henvisning til boformer omfattet af servicelovens § 109 i sammenhæng med henvisningen til botilbud omfattet af servicelovens §§ 107 og 110.

Det følger således af den foreslåede ændring af § 163 a, stk. 1, 1. pkt., at den kommune, der har anvist en lejer til en udslusningsbolig, jf. § 63 i almenboligloven, vil skulle refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt i et botilbud omfattet af §§ 107 eller 110 og med den foreslåede ændring også efter boformer omfattet af § 109.

Den foreslåede ændring vil medføre, at der også kan gives huslejerefusion beregnet i forhold til, hvad lejerens skulle have betalt i en boform omfattet af § 109 i serviceloven. Dette vil medføre, at borgere med ophold på et kvindekrisecenter vil skulle betale et tilsvarende beløb som for deres ophold på kvindekrisecentret ved overflytning til en udslusningsbolig efter almenboliglovens § 63.

Det foreslås endeligt at skrive kommunalbestyrelsen ind i bestemmelsen for at præcisere kommunalbestyrelsens ansvar.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det følger af servicelovens § 163, stk. 2, at beboerne betaler for ophold i boformer efter lovens §§ 107-110.

Det følger af servicelovens § 163 a, stk. 1, 1. pkt., at en kommune, der har anvist en lejer til en udslusningsbolig, jf. § 63 i almenboligloven, skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. servicelovens § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt i et botilbud omfattet af servicelovens §§ 107 eller 110.

Det foreslås, at det i § 163 a, stk. 1, efter 2. pkt. indsættes et nyt punktum om, at den kommunalbestyrelse, der har anvist en lejer fra en anden boligsituation end et botilbud efter §§ 107, 109 eller 110 til en udslusningsbolig, jf. § 63 i lov om almene boliger m.v., skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og lejerens betaling for ophold, jf. § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt for ophold på en boform efter § 110.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at refusionen fra kommunen til lejerens, når lejerens ikke har haft ophold i et §§ 107-, 109- eller 110-tilbud også vil være reguleret. Baggrunden er, at den i lovforslagets § 3, nr. 4, foreslåede ændring af almenboliglovens § 63, stk. 2, der som følge af lovforslagets § 3, nr. 3, vil blive til stk. 3, vil medføre, at målgruppen for udslusningsboliger vil blive udvidet til også at omfatte borgere på kvindekrisecentre efter servicelovens § 109 samt borgere med særlige sociale problemer, som er i risiko for at havne i hjemløshed.

Formålet med den foreslåede ændring er at sikre beregning af, hvor meget en borger, der ikke har haft ophold i midlertidige botilbud efter servicelovens §§ 107, 109 eller 110, vil skulle refunderes af lejen, jf. § 163 a, stk. 1. Baggrunden for, at det vil være egenbetalingen for ophold på en boform efter § 110, der anvendes som beregningsgrundlag er, at den overvejende del af målgruppen, der ikke har haft ophold i midlertidige botilbud efter servicelovens §§ 107, 109 eller 110, ville have haft ophold på en boform efter § 110, hvis de havde haft ophold på et botilbud.

Beløbet for egenbetalingen for ophold på en boform efter § 110 er fastsat i bekendtgørelse nr. 1244 af 13. november 2017 om egenbetaling for midlertidigt ophold i boformer efter servicelovens §§ 109 og 110. Niveauet for egenbetaling for ophold i en boform efter § 110 i serviceloven reguleres en gang om året pr. 1. januar og udgør 94 kr. pr. døgn i 2022.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, samt til afsnit 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Det fremgår af servicelovens § 166, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov kan, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det fremgår videre af § 166, stk. 2, at afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 3, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Som konsekvens af, at § 110 ændres således, at § 110, stk. 3 ændres til § 110, stk. 4, ændres også i § 166, stk. 2, således, at § 110, stk. 3 i stedet bliver til § 110, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Efter de gældende regler vedr. statsrefusion er det ikke muligt for kommunalbestyrelsen at modtage refusion for udgifterne til bostøtte efter § 85 i serviceloven eller til borgerens midlertidigt ophold i boformer efter § 107 i serviceloven. Efter gældende ret påhviler det således kommunalbestyrelsen selv at afholde udgiften til ovenstående, medmindre refusionsreglerne i servicelovens § 176 vedrørende den centrale refusionsordning for særligt dyre enkeltsager eller refusionsreglerne i § 181 vedrørende refusion af udgifter til særlige grupper af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge kan finde anvendelse.

Det foreslås, at det som en ny bestemmelse som § 176 a, stk. 1, indsættes i serviceloven, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter udskrivning fra boformen i følgende to situationer: For det første når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110. For det andet når borgeren i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 har fået midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter borgerens ophold på botilbuddet er afsluttet.

Den foreslåede bestemmelse i servicelovens § 176 a vil medføre, at der indføres en særlig refusionsordning for borgere, hvor kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om bostøtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a, inden de udskrives fra boformer efter § 110 i serviceloven.

Det gælder, at udgifter til støtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a kun er omfattet af refusionsordningen i to tilfælde. For det første, hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110. For det andet hvis borgeren i umiddelbar forlængelse af opholdet på boformen efter § 110 får ophold på et botilbud efter § 107, og kommunalbestyrelsen i forbindelse med at borgerens ophold på botilbuddet afsluttes, og borgeren får egen bolig træffer afgørelse om bostøtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a. I begge tilfælde vil gælde, at der alene ydes refusion for udgifter, der er afholdt i indtil to år efter borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.

Med den foreslåede bestemmelse i § 176 a, stk. 1, vil kommunens udgifter til bostøtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a i serviceloven blive refunderet med 50 pct. af staten i op til to år efter datoen for udskrivningen fra boformen efter § 110 i serviceloven. Perioden for de to år vil gælde fra den første dag efter, at borgeren udskrives fra boformen efter § 110 i serviceloven, enten af boformslederen efter servicelovens § 110, stk. 3, eller ved kommunal udskrivning efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede § 110, stk. 5. Refusionen efter den foreslåede § 176 a vil omfatte udgifter til borgere, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtte efter den foreslåede § 85 a efter lovens ikrafttræden. For refusion efter den foreslåede bestemmelse i § 176 a, stk. 1, nr. 2, vil det være et krav, at borgeren i umiddelbar forlængelse af opholdet på boformen efter § 110 får ophold på et botilbud efter § 107.

Formålet med at indføre den nye refusionsbestemmelse er at øge kommunalbestyrelsens incitament til at levere social støtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede bestemmelse i § 85 a og for at understøtte, at kommunerne leverer en tilstrækkelig omfattende og intensiv støtte efter de specialiserede støttemetoder for borgere, der har haft ophold på et herberg. De specialiserede metoder er rammemetoder, som hver især består af en række kerneelementer, som skal indgå i implementeringen af metoden. Såfremt kommunerne ønsker at benytte sig af muligheden for at hjemtage refusion på metoden for de borgere, som har haft ophold på en boform efter § 110, skal alle kerneelementerne i metoderne følges. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Derudover foreslås det som et nyt § 176 a, stk. 2, at når kommunalbestyrelsen anviser et botilbud efter

§ 107 inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110, refunderer staten 50 pct. af kommunens udgifter i op til seks måneder inden for en periode på ét år efter udskrivning fra boformen.

Den seks måneders refusionsperiode for borgerens ophold på en boform efter § 107 vil ikke nødvendigvis skulle være ét samlet forløb, men opholdet vil skulle finde sted inden for en etårig periode efter første udskrivning fra boformen efter § 110. Perioden for de seks måneder vil gælde fra første dag efter, at borgeren udskrives fra boformen enten af boformslederen, jf. servicelovens § 110, stk. 3, eller ved kommunal udskrivning efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede § 110, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunerne kan få refusion for halvdelen af deres udgifter i op til seks måneder for borgere, hvor kommunalbestyrelsen i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra ophold på en boform efter § 110 i serviceloven træffer afgørelse om ophold på et midlertidigt botilbud efter § 107 i serviceloven.

Med refusion på op til seks måneder for de borgere, der har haft ophold på en boform efter § 110 i serviceloven, tilskyndes kommunerne til at anvende tilbud efter § 107 i serviceloven for de borgere, der har behov herfor fx forud for, at de er parate til at flytte i egen bolig, eller til det er afklaret, hvorvidt borgeren har brug for et længerevarende botilbud.

Den foreslåede bestemmelse i § 176 a, stk. 1, nr. 2, vil i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i § 176 a, stk. 2, betyde, at der gælder særlige forhold for borgere, som efter opholdet på en boform efter § 110 visiteres til botilbud efter § 107 i serviceloven og først herefter kommer i egen bolig med støtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a. For disse borgere vil kommunalbestyrelsen kunne hjemtage refusion i op til seks måneder for udgifterne til botilbuddet efter § 107 samt refusion for udgifterne til den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a i op til to år efter datoen for borgerens udskrivning fra boformen efter § 110. Det vil være uden betydning for sidstnævnte refusionsmulighed, hvor længe opholdet på botilbuddet efter § 107 har varet.

Derudover foreslås det som et nyt § 176 a, stk. 3, at perioderne i de foreslåede bestemmelser i § 176 a, stk. 1 og 2, regnes fra datoen for første udskrivning fra boformen efter § 110 og ikke beregnes på ny, såfremt borgeren inden for den angivne periode igen optages på en boform efter § 110.

Refusionsperioden for bostøtte efter servicelovens § 85 a tæller fra første udskrivningsdag inden for det løbende år. Såfremt borgeren tager ophold på en boform efter § 110 igen i løbet af den toårige periode, hvor kommunalbestyrelsen har mulighed for at opnå refusion for udgifter til bostøtte efter den foreslåede i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a, vil kommunalbestyrelsen ikke kunne opnå en forlænget refusionsperiode for udgifterne til bostøtte. Kommunen vil dog kunne opnå refusion for udgifter til borgerens ophold på boformer efter § 110 i serviceloven, såfremt 90-dages refusionsgrænsen inden for et løbende år ikke er opbrugt, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 13, foreslåede § 177, nr. 6.

Såfremt den toårige periode, hvor kommunalbestyrelsen vil kunne opnå refusion for udgifterne til bostøtte efter den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede § 85 a er afsluttet, og borgeren igen indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven, vil kommunalbestyrelsen dels kunne opnå 50 pct. refusion for udgifterne til borgerens ophold på boformen efter § 110 i op til 90 dage, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 13, foreslåede § 177, nr. 6, dels på ny opnå 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110 i de to angivne situationer i den foreslåede bestemmelses stk. 1, nr. 1 og 2, i højst to år. Dvs. at de i den foreslåede bestemmelse anførte perioder vil blive nulstillet.

De foreslåede regler for angivelse af perioden for refusion af udgifterne til midlertidige ophold på § 107-tilbud vil betyde, at der alene vil kunne opnås refusion for seks måneders ophold på et § 107-tilbud inden for de første 12 måneder efter udskrivning fra boformen efter § 110. Såfremt borgeren i løbet af

de første 12 måneder efter udskrivning fra boformen efter § 110 i serviceloven på ny tager ophold på en boform efter servicelovens § 110, påbegyndes der ikke en ny seks-måneders refusionsperiode for ophold på boformer efter § 107.

Såfremt borgeren 12 måneder efter udskrivning fra boformen efter § 110 igen indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven, vil kommunalbestyrelsen kunne opnå 50 pct. refusion på borgerens ophold for udgifterne til boformen i op til 90 dage, på ny opnå 50 pct. refusion for udgifterne til botilbud efter § 107 i højst seks måneder og endeligt opnå 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i borgerens egen bolig i op til 2 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Det fremgår af servicelovens § 177, nr. 5, at kommunen modtager 50 pct. statsrefusion for udgifterne til borgeres ophold på tilbud efter §§ 109 og 110.

Det foreslås, at henvisningen til §§ 109 og 110 i servicelovens § 177, nr. 5, ændres til § 109 i serviceloven.

Den foreslåede ændring af servicelovens § 177, nr. 5, er en konsekvensændring af, at refusion for kommunernes udgifter til borgeres ophold på boformer efter § 110 vil blive reguleret særskilt i den foreslåede ny bestemmelse i servicelovens § 177, nr. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 13. De gældende regler for, at kommunerne kan modtage 50 pct. refusion for udgifterne til borgernes ophold på boformer efter § 109 i serviceloven, foreslås ikke ændret.

Den foreslåede ændring vil medføre, at kommunerne efter § 177, nr. 5, i serviceloven, alene vil kunne få statsrefusion for udgifterne til borgeres ophold på boformer efter § 109 i serviceloven.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det fremgår af servicelovens § 177, nr. 5, at kommunen modtager 50 pct. statsrefusion for udgifterne til borgeres ophold på både boformer efter §§ 109 og 110 i serviceloven.

Det foreslås, at det som en ny bestemmelse i § 177, nr. 6, indsættes i serviceloven, at kommunen kan få refusion for udgifterne til borgeres ophold på boformer efter § 110 i serviceloven, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med boformen, for borgerens ophold i 90 dage pr. løbende år.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der indføres et loft over, hvor meget refusion borgerens handle- og betalingskommune kan opnå for udgifterne til en borgers ophold inden for et løbende år.

Den foreslåede bestemmelse vil således betyde, at refusionen på 50 pct. af udgifter til borgerens ophold på boformer efter § 110 i serviceloven efter gældende ret afgrænses til op til 90 dages ophold for en borger pr. løbende år. Efter en borgers 90 dages ophold nedsættes refusionen til 0 pct.

Grænsen på 90 dage vil både omfatte ét ophold på 90 dage samt akkumuleringen af flere ophold på boformer efter § 110 i serviceloven inden for et løbende år med en samlet opholdslængde på 90 dage. Såfremt borgeren har ophold på boformen i enten mere end 90 dage, eller har flere ophold eventuelt på forskellige boformer efter § 110, inden for et løbende år, hvor den samlede længde på opholdene

overstiger 90 dage, vil kommunen selv skulle afholde udgiften til en borgers ophold på boformer efter § 110 for de dage, der ligger ud over de første 90 dage inden for et løbende år.

De 90 dage tæller fra den dato, hvor borgeren bliver indskrevet på boformen efter § 110 i serviceloven. Det er boformslederen, der træffer afgørelse om optagelse på en boform, jf. servicelovens § 110, stk. 3. Af servicelovens § 110, stk. 4, fremgår det, at boformslederen senest 3 hverdage efter afgørelse om optag på boformen skal orientere borgerens kommune herom. Refusionsperioden på boformen tæller fra datoen for indskrivning, og dermed ikke fra den dato, hvor kommunen bliver bekendt med, at en borger har ophold på en boform. Boformslederen skal fortsat efter ændringerne i refusionsbestemmelser hurtigst muligt og senest tre dage efter afgørelse om optag orientere kommunen herom. Såfremt en borger både ind- og udskrives på samme dag, tæller det som ét døgn.

Et løbende år vil gælde fra den første dag, en borger indskrives på en boform efter § 110 i serviceloven. Såfremt en borger har et, to eller flere ophold inden en periode af 365 dage (366 dage i skudår), vil kommunen få refusion for udgifterne til ophold i op til 90 dage inden for det løbende år. Såfremt der er over et år mellem en borgers ophold på en boform efter § 110 i serviceloven, starter ”det løbende år” forfra. Dette gælder både for flere ophold på samme boform efter § 110 samt for flere ophold på forskellige boformer efter § 110.

Såfremt borgeren imellem flere ophold på § 110 skifter handlekommune, vil den nye handlekommune under iagttagelse af gældende databeskyttelsesregler og forvaltningsloven skulle indhente oplysninger fra borgerens tidligere handle- og betalingskommune om, hvorvidt vedkommende tidligere har haft ophold på en boform efter § 110 i serviceloven inden for et løbende år for at kunne afgøre, hvorvidt refusionsperioden på de 90 dage er opbrugt eller ej.

Den foreslåede ændring af refusionsreglerne vil ikke få betydning for borgerens ophold på en boform efter § 110, som kan strække sig ud over de 90 dage. Ændringen har alene betydning for, om kommunen vil kunne få statsrefusion for sine udgifter til borgerens ophold.

Ændringerne i refusionsreglerne foreslås indfaset, således at der i 2023, 2024, 2025 og frem til den 31. marts 2026 gives statsrefusion for udgifterne til ophold på boformer efter § 110 i serviceloven i 120 dage pr. løbende år, jf. lovforslagets § 3, stk. 3, mens der fra 1. april 2026 og derefter gives i 90 dage pr. løbende år.

Der vil skulle følges op på, om forudsætningerne for ændringen i refusionsordningen er til stede og på baggrund heraf vil der i anden halvdel af 2025 være en politisk drøftelse af, om der er behov for at forlænge indfasningen af refusionsomlægningen.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

§ 9 i retssikkerhedsloven fastlægger de såkaldte ”opholdskommuneregler”, dvs. hvilken kommune der har ansvar for at træffe afgørelse over for en borger efter de love, der er omfattede af retssikkerhedsloven, samt i de fleste tilfælde også afholde udgifterne hertil, idet fastlæggelsen for så vidt angår børn dog fremgår af § 9 a. Af § 9, stk. 1, fremgår, at opholdskommunen har pligt til at yde hjælp. Dette betegnes også handlekommuneforpligtelsen. Undtagelser hertil findes dog i § 9, stk. 7, 9 og 12, og § 9 a, stk. 4 og 7. Det fremgår videre af § 9, stk. 2, at en person har opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog § 9 b, stk. 2.

Det fremgår af § 61, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at hvis der opstår uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser, kan sagen indbringes for Ankestyrelsen, der træffer afgørelse i sagen. Denne bestemmelse finder bl.a. anvendelse, såfremt kommuner er uenige om, hvilken af kommunerne der er handlekommune for en borger. Retssikkerhedsloven indeholder ikke regler om håndtering af den situation, hvor ingen kommune vil påtage sig handlekommuneansvaret og dermed ansvaret for at yde hjælp og støtte til en borger. Det er således alene i tilfælde, hvor to eller flere kommuner er uenige, at der er mulighed for efter § 61, stk. 1, at indbringe sagen for Ankestyrelsen.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse som § 9, *stk. 15*, i retssikkerhedsloven, hvorefter Ankestyrelsen i tilfælde, hvor handlekommunen for en borger ikke følger af § 9, stk. 1-10, på baggrund af borgerens tilknytning kan træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Det foreslås videre, at Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.

Den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 15, er ny. Der er tale om en opsamlingsbestemmelse, hvorefter Ankestyrelsen uden for de i § 9, stk. 1-10, omfattede situationer vil kunne fastlægge, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Samtidigt foreslås det, at Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger om fastlæggelse af handlekommune eller midlertidig handlekommune.

Det findes hensigtsmæssigt, at Ankestyrelsen tildeles kompetence til at udpege en handlekommune i tilfælde, hvor handlekommunen for en borger ikke kan identificeres på baggrund af bestemmelserne i § 9, stk. 1-10. Den foreslåede bestemmelse vil således finde anvendelse, når borgeren ikke har en bopæl i Danmark, og der ikke kan identificeres en kommune, hvor borgeren sædvanligvis har bopæl, og der dermed ikke kan identificeres en handlekommune efter § 9, stk. 2, i retssikkerhedsloven. Såfremt borgerens handlekommune kan identificeres, vil anmodningen om fastlæggelse være åbenbart ubegrundet, og Ankestyrelsen vil således med den foreslåede § 9, stk. 15, 2. pkt., umiddelbart kunne afvise anmodningen.

Ankestyrelsen vil i afgørelsen skulle lægge vægt på borgerens samlede tilknytning til de mulige handlekommuner. Der vil i denne vurdering kunne indgå forskellige momenter, herunder borgerens ophold i en kommune, der dog ikke udgør sædvanligt ophold, og borgerens familie- og erhvervsmæssige tilknytning til en kommune. Det vil ikke være et krav, at der foreligger en mellemkommunal uenighed for, at Ankestyrelsen vil kunne træffe afgørelse efter den foreslåede bestemmelse. Ankestyrelsen vil kunne afvise anmodningen, såfremt den er ubegrundet. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis anmodningen er indgivet i forbindelse med en sag om hjælp og støtte efter serviceloven, og borgeren ikke opfylder kravet i servicelovens § 2 om lovligt ophold i Danmark.

Ankestyrelsens afgørelse vil ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed.

Til nr. 2

Det fremgår af § 60 i retssikkerhedsloven, at når det fremgår af lovgivningen, kan kommunalbestyrelsen, herunder jobcenterets, afgørelser og afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 3, i serviceloven, der træffes af lederen af boformen, indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Som konsekvens af, at § 110 i serviceloven ændres, således at »§ 110, stk. 3« ændres til »§ 110, stk. 4«, ændres også i § 60 i retssikkerhedsloven, således, at »§ 110, stk. 3« i stedet bliver til »§ 110, stk. 4«.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Efter almenboliglovens § 51 a, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen uanset bestemmelserne i stk. 1-3 beslutte, at almene familieboliger, der indrettes som kollektive bofællesskaber, efter den 1. juli 2016 skal udlejes til flygtninge, jf. § 65 i lov om individuel boligstøtte jf. bekendtgørelse nr. 229 af 12. februar 2021 (boligstøtteloven). Efter almenboliglovens § 51 a, stk. 5, 1. pkt. anviser kommunalbestyrelsen til alle ledige værelser.

Det følger af den foreslåede tilføjelse til § 51 a, stk. 5, 1. pkt., at efter ”værelser” indsættes: ” efter stk. 4”.

Der er tale om en præcisering, der har til hensigt at sikre forståelsen af almenboliglovens § 51 a, stk. 5. Det har hele tiden været hensigten, at § 51 a, stk. 5, alene skulle omfatte værelser efter stk. 4. Det følger af ændringen, at kommunalbestyrelsen efter § 51 a, stk. 5, kun vil have anvisningsret til værelser, der bliver ledige, når det er besluttet, at værelserne skal udlejes til flygtninge, jf. stk. 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af § 27, stk. 1, i frikommuneloven at kommunerne i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger kan afholde de udgifter, som er nødvendige for at få indrettet en almindelig familiebolig til et bofællesskab, herunder nødvendigt inventar, således at én lejer ikke er ansvarlig, hvis en anden lejer flytter.

Det fremgår endvidere af lovens § 27, stk. 2, at kommunen, når den har anvisningsret til værelserne i et bofællesskab, kan dække den udgift til varme, som lejereren af det pågældende værelse ellers skulle have betalt.

Efter lovens § 1 kan kommunerne i frikommunenetværket gennemføre forsøget indtil den 31. december 2022. En kommune vil ikke kunne afholde udgifter til indretning af bofællesskaber efter denne dato. Det samme gælder for udgifter til fornyelse og vedligeholdelse af de installationer og ting, som kommunen oprindelig sørgede for samt dækning af udgifter til varme.

Det foreslås at gøre forsøget for frikommuner i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger permanent og samtidig at udvide ordningen til alle kommuner, for så vidt angår § 27, stk. 1 og 2, i lov om frikommunenetværk, hvorefter kommunalbestyrelsen kan dække udgifter til indretning af kollektive bofællesskaber og udgifter til varme ved lejeledighed, når kommunalbestyrelsen har anvisningsret til ledige værelser.

Det følger af det foreslåede § 51 a, stk. 6, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at afholde de udgifter, som er nødvendige for at indrette en almen familiebolig til et kollektivt familieboligbofællesskab, jf. § 3, stk. 2, 5 og 6, i almenboligloven, herunder udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggelovens bestemmelser eller bestemmelser, som er udfærdigede i medfør af byggeloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunerne får mulighed for at dække udgifter til opsætning af postkasser, navneskilte og skillevægge m.v., og kommunen vurderer i hvert tilfælde, om det er nødvendigt også at dække udgifter til indkøb af inventar f.eks. i form af møbler, hårde hvidevarer og køkkengrej. Den foreslåede bestemmelse vil også medføre, at kommunerne får mulighed for at dække udgifter til bl.a. administrationshonorar, certificerede rådgivere, brandsikring, flugtveje m.v., som kan opstå ved at omdanne en familiebolig til kollektivt bofællesskab. Dette skyldes, at hvis man lejer værelserne i boligen ud på individuelle lejekontrakter, betragtes det efter byggelovgivningen som en væsentlig anvendelsesændring, idet anvendelsen ikke umiddelbart kan sidestilles almindelige boliger,

men mere svarer til f.eks. et kollegieværelse. Dermed er der ændrede krav til bl.a. brandsikring. I den forbindelse vil behovet for brandsikring m.v. efter en konkret vurdering desuden afhænge af, i hvilket omfang de personer, som skal bebo boligerne, kan forventes at kunne redde sig ud af bygningen ved egen hjælp i tilfælde af brand. Anvendes et kollektivt bofællesskab til personer med en væsentlig nedsat funktionsevne, skal brandsikringen af boligen/bygningen tage højde for dette.

Kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at dække udgifter til at vedligeholde og forny det inventar og installationer, som kommunen har indkøbt til et bofællesskab. Hvis et kollektivt bofællesskab bliver nedlagt med henblik på at reetablere almene familieboliger, vil kommunalbestyrelsen kunne afholde udgifter forbundet med reetableringen.

Kommunalbestyrelsen vil kunne inddrage boligorganisationen og de kommende lejere i beslutningen om indkøb til indretning af et kollektiv bofællesskab.

Det følger også af det foreslåede § 51 a, stk. 6, at kommunalbestyrelsen som led i indretningen af en almen familiebolig til et kollektivt familieboligbofællesskab vil kunne træffe beslutning om at afholde de udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggelovens bestemmelser eller bestemmelser, som er udfærdigede i medfør af byggeloven.

Overgangen fra en familiebolig til kollektivt bofællesskab, der lejes ud på individuelle lejekontrakter, betragtes efter byggeloven som et anvendelsesskift til enkeltværelsesudlejning. Dermed er der også ændrede krav til brandsikring m.v. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunerne får mulighed for at dække udgifter til bl.a. certificerede rådgivere, brandsikring, flugtveje m.v.

Det følger af det foreslåede § 51 a, stk. 7, at når kommunalbestyrelsen har anvisningsret til ledige værelser i kollektive familieboligbofællesskaber omfattet af § 3, stk. 2, 5 og 6, kan den træffe beslutning om at dække udgifter til varme fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker. Der er tale både om den varme, som vedrører selve værelset, og den varme, som vedrører værelsets andel af varmen i fælleslokalerne.

Hvis det efter varmeregnskabsårets afslutning viser sig, at kommunen har betalt for lidt, påhviler efterbetalingen kommunen, ligesom kommunen, hvis den har betalt for meget, har ret til at få tilbagebetalt det for meget betalte.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det bliver lettere for en kommunalbestyrelse at indgå aftale med en boligorganisation om at etablere bofællesskaber. Endvidere vil den foreslåede bestemmelse medføre, at ledige værelser i et bofællesskab ikke vil stå uopvarmede, hvilket kan være til gene for bofællesskabets beboere.

Der henvises til afsnit 3.6 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter almenboliglovens § 63, stk. 1, kan en almen boligorganisation indgå aftale med kommunalbestyrelsen om at stille ledige almene familieboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsboliger.

Det fremgår af almenboliglovens § 63, stk. 2, at en udslusningsbolig er en bolig, som udlejes til personer, der opholder sig i midlertidige boformer efter servicelovens §§ 107 eller 110, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af almenlejelovens § 4, stk. 3. Det bemærkes, at det med lovforslagets § 3, nr. 4, foreslås at udvide den personkreds, som udslusningsboliger kan udlejes til.

Det følger af den foreslåede ændring af almenboliglovens § 63, stk. 1, at indgåelse af aftaler om

udslusningsboliger udvides fra at omfatte almene familieboliger til også at omfatte almene ungdoms- og ældreboliger, jf. dog det foreslåede nye stk. 5 i almenboliglovens § 63, jf. lovforslagets § 3, nr. 5. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 5, om undtagelser i det foreslåede stk. 5.

Det følger af den foreslåede ændring af almenboliglovens § 63, *stk. 1*, at uanset om en udslusningsbolig er indrettet i en familie-, ungdoms- eller ældrebolig, vil boligens status som udslusningsbolig ophøre ved lejerens fraflytning, medmindre den almene boligorganisation har indgået aftale med kommunalbestyrelsen om igen at stille boligen til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsbolig.

Med forslaget vil antallet af udslusningsboliger kunne øges, og det vil forbedre kommunernes mulighed for at tilbyde udslusningsboliger til personer, der opholder sig i midlertidige botilbud efter serviceloven §§ 107 og 110, og efter det foreslåede § 3, nr. 4, til voldsramte kvinder efter servicelovens § 109, personer i hjemløshed eller personer, som kommunen vurderer at være i risiko for at ende i hjemløshed.

Forslaget forventes at medvirke til at nedbringe antallet af personer i hjemløshed og forkorte deres ophold på forsorgshjem og herberger m.v.

Almene ældreboliger ejet af en kommune eller en region vil efter forslaget også kunne anvendes som udslusningsboliger jf. lovforslagets § 4, nr. 6, om ændring af § 64, stk. 2, 3. pkt., i almenboligloven.

Henvisningen i almenboliglovens § 63, stk. 1, til lovens § 63, stk. 2, foreslås ændret til stk. 3, som en konsekvens af lovforslagets § 3, nr. 4, om indsættelse af et nyt stk. 2 i almenboliglovens § 63. Det gældende § 63, stk. 2, vil således blive § 63, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Almene familieboliger kan efter almenboliglovens § 63, stk. 1, anvendes som udslusningsboliger. Det har hidtil ikke været muligt at anvende almene ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger.

Efter § 63, stk. 2, i almenboligloven er en udslusningsbolig en bolig, som udlejes til personer, der opholder sig i midlertidige boformer efter §§ 107 eller 110 i lov om social service, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af § 4, stk. 3, i almenlejeloven. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.5.1 for gennemgang af de gældende regler om målgruppen for udslusningsboliger og udlejning af udslusningsboliger.

Der foreslås at ophæve § 63, stk. 2 og indsætte et nyt § 63, *stk. 2*, i almenboligloven, der fastsætter betingelser for at anvende henholdsvis almene ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1.

Det følger af det foreslåede § 63, stk. 2, *1. pkt.* at det vil være en betingelse for at anvende almene ældreboliger som udslusningsboliger, at der generelt ikke er efterspørgsel efter almene ældreboliger i kommunen. Det følger deraf, at ældreboliger kun vil kunne anvendes som udslusningsbolig, hvis der ikke er efterspørgsel på ældreboliger fra den berettigede personkreds. Hvis lejer i en almen ældrebolig, der anvendes som udslusningsbolig, fraflytter boligen, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere, om der er behov for at leje boligen ud som ældrebolig. Dette gælder dog ikke, hvis der er behov for udslusningsboligen til en borger, der ellers vil være berettiget at få anvist en almen ældrebolig.

De særlige regler om vurdering af behovet for ældreboliger i kommunen, vil ikke gælde ved udlejning af almene familie- og ungdomsboliger som udslusningsboliger, idet kommunalbestyrelsen her kun vil skulle

vurdere, om der fortsat er behov for at anvende familie- eller ungdomsboligen som udslusningsbolig i tilfælde af lejerens fraflytning af boligen.

Det følger af det foreslåede § 63, stk. 2, 2. pkt., at anvisning af ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1 vil skulle ske på baggrund af en vurdering af beboersammensætningen i den afdeling, den boligsøgende anvises til. Ved anvisning af udslusningsboliger vil kommunerne således være forpligtede til at følge udviklingen i beboersammensætningen for at sikre velfungerende og attraktive boligområder.

Der foreslås et nyt § 63, stk. 3, der beskriver målgruppen for udslusningsboliger.

Det følger af det foreslåede nye § 63, stk. 3, 1. pkt., at en udslusningsbolig, jf. stk. 1, vil kunne anvises til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå og fastholde en bolig, herunder personer der opholder sig i midlertidige boformer efter §§ 107, 109 eller 110 i lov om social service, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af § 4, stk. 3, i lov om leje af almene boliger.

Med forslaget vil den berettigede personkreds for udslusningsboliger udvides. Og målgruppen vil hermed eksempelvis også omfatte personer med ophold på et krisecenter, sofasurfere eller gadesovere.

Den foreslåede nye § 63, stk. 3, 1. pkt., vil indebære, at kvinder på krisecenter, jf. servicelovens § 109, også bliver målgruppe for udslusningsboliger. Beregningen af disse personers huslejererefundering efter servicelovens § 163 a, vil som ved ophold på midlertidig botilbud efter servicelovens §§ 107 og 110, skulle ske efter forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, som lejeren skulle have betalt i et botilbud.

Endvidere vil det foreslåede nye § 63, stk. 3, 1. pkt., indebære, at personer, der ikke opholder sig i midlertidige boformer efter serviceloven, også vil kunne blive anvist til en udslusningsbolig. Beløbet for disse personers huslejererefundering efter servicelovens § 163 a, vil udgøres af egenbetalingen for ophold på § 110, som hvis de allerede havde ophold der, jf. lovforslagets § 1, nr. 9.

Det følger af det foreslåede nye § 63, stk. 3, 2. pkt., at almene ungdomsboliger, der udlejes som udslusningsboliger efter stk. 1, dertil vil skulle udlejes til personer, der samtidig er unge under uddannelse eller andre unge med et særligt behov derfor.

Den foreslåede nye § 63, stk. 3, 2. pkt., vil medføre, at kommunerne vil kunne oprette udslusningsboliger i almene ungdomsboliger og tilbyde boligerne til unge, der opholder sig i midlertidige botilbud efter servicelovens §§ 107, 109 eller 110, til unge i hjemløshed, eller unge som kommunen vurderer at være i risiko for at ende i hjemløshed. Med en udslusningsbolig i en ungdomsbolig vil kommunerne få mulighed for at tilbyde unge en bolig i et boligmiljø, hvor de får hjælp til at komme videre med en selvstændig bolig samtidig med, at de kan indgå i sociale fællesskaber sammen med andre unge.

Almenboliglovens gældende § 63, stk. 3 bliver herefter stk. 4.

Der henvises til afsnit 3.5 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter almenboliglovens § 4, stk. 1, nr. 7 og 10, kan aftaler om almene ungdomsboliger tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger indgås for en periode af højst 10 år. Efter aftalens udløb mærkes ledige boliger på ny som almene ældreboliger.

Det følger af det foreslåede nye § 63, stk. 5, at udlejning som udslusningsboliger efter § 63, stk. 1 ikke

finder anvendelse for de almene ungdomsboliger, som er tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger, eller etableret som startboliger og studieboliger.

Ungdomsboliger på mellem 50 og 65 m² tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger efter § 4, stk. 1 nr. 7 og 10 har midlertidig status som ungdomsboliger, hvilket medfører, at boliger ikke vil kunne anvendes som udslusningsboliger.

Ligeledes vil ungdomsboliger, der anvendes som startboliger, til unge mellem 18- 24 år efter almenboliglovens § 101 a ikke kunne anvendes til udslusningsboliger, da de i forvejen har en særlig social funktion med tilknyttet social vicevært m.v.

Endelig vil studieboliger, der er oprettet på midlertidige ledige byggegrunde jf. § 19 i lov om planlægning, ikke kunne anvendes som udslusningsboliger, da de ikke med sikkerhed kan videreføres.

Der henvises til afsnit 3.5 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Ifølge almenboliglovens § 64, stk. 2, 3. pkt. er der en række forhold, som er gældende for almene ældreboliger, og som tilsvarende finder anvendelse for almene ældreboliger, som ejes af kommuner og regioner.

Det drejer sig om bestemmelserne i almenboliglovens § 63 d, stk. 1-3, om politiets mulighed for videregivelse af strafferetlige afgørelse og om § 63 e, efter hvilken boligorganisationer til andre boligorganisationer, selvejende institutioner, kommuner eller regioner, der udlejer almene boliger i samme boligområde, kan videregive oplysninger om, at boligorganisationens lejemål er opsagt eller ophævet efter § 85, stk. 1, nr. 3 eller 4, eller § 90, stk. 1, nr. 7-10 eller 13, i almenlejeloven.

Almenboligloven giver efter de gældende regler ikke mulighed for at anvende almene ældreboliger som udslusningsboliger, herunder ældreboliger ejet af en kommune eller region. Med lovforslagets § 3, nr. 3, foreslås det, at almene ældreboliger fremover kan anvendes til udslusningsboliger.

Det foreslås, at der i almenboliglovens § 64, stk. 2, 3. pkt., indsættes en henvisning til almenboliglovens § 63, stk. 1-4, således at de finder tilsvarende anvendelse for almene ældreboliger, som ejes af kommuner og regioner.

Forslaget vil indebære, at almene ældreboliger ejet af en kommune eller region vil kunne lejes ud som udslusningsboliger svarende til de regler, der foreslås i lovforslagets § 3, nr. 3, for almene ældreboliger ejet af en almen boligorganisation.

Der henvises til afsnit 3.5 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Efter almenboliglovens § 149 a, stk. 1, kan social- og boligministeren yde tilskud til etablering af almene boliger til særligt udsatte. Disse boliger omtales også som ”skæve boliger”.

Almene boliger til særligt udsatte grupper er varige boliger, der er særligt indrettet med henblik på lejernes beboelse, og som etableres efter kapitel 10 a, jf. § 5 a i lov om almene boliger m.v.

Det foreslås med tilføjelsen til § 149 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til etablering af almene boliger til særligt udsatte.

Den foreslåede ændring har hidtil været forudsat i forarbejderne i L155 af 2007/2 som førte til lovændrin-

gen nr. 437 af 1. juni 2008 og de af forhenværende indenrigs- og boligminister udstedte bekendtgørelser i medfør af § 149 a, stk. 2, i almenboligloven. Lovændringen vil sikre, at det eksplicit fremgår af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til etablering af almene boliger til særligt udsatte.

Social- og boligministeren vil i forbindelse med fastsættelse af nærmere regler efter § 149 a, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. som hidtil fastsætte regler om kommunal tilskud, herunder tilskud til byggeriets etablering, garanti for lån og mulighed for at stille en kommunalt ejet ubebygget fast ejendom vederlagsfrit til rådighed for tilsagnsmottager til etablering af skæve boliger. Der er derfor med det foreslåede ikke tåltænkt en ændring af gældende ret.

Der henvises til afsnit 3.7 i de almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1

Efter almenlejelovens § 4, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ved udlejning af en udslningsbolig godkende visse fravigelser fra almindelige lejevilkår i forbindelse med udlejning af en bolig som udslningsbolig.

Det foreslås, at der i almenlejelovens § 4, stk. 3, 2. pkt., ændres fra ”serviceloven” til ”lov om social service”.

Det er en lovteknisk fejl, at der i almenlejelovens § 4, stk. 3, 2. pkt., på nuværende tidspunkt henvises til populæruddytrykket ”serviceloven” og ikke det korrekte ”lov om social service”. Med ændringen vil den lovtekniske fejl være berigtiget.

Til nr. 2

Efter almenlejelovens § 4, stk. 3, 1.-3. pkt., kan kommunalbestyrelsen ved udlejning af en udslningsbolig godkende visse fravigelser fra almindelige lejevilkår, herunder om lejerens ret til at udføre forbedringer af boligen efter almenlejelovens §§ 39 og 40, om at overlade brugen af det lejede til andre end medlemmer af sin hushold efter samme lovs § 79, stk. 2, om udlejerens ret til at opsig lejeforfølten i nærmere specificerede tilfælde efter lovens § 85, og om frist for opsigelsesvarslet efter lovens § 88. Efter 4. pkt. i § 4, stk. 3, skal det fremgå af lejeforfølten, hvor længe de aftalte fravigelser er gældende inden for en periode på højst 2 år fra lejeforfølten begyndelse.

Efter servicelovens § 163 a skal den kommune, der har anvist en lejer til en udslningsbolig, jf. § 63 i almenboligloven, refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrøkket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. § 163, stk. 2, i serviceloven, som lejerens skulle have betalt i et botilbud omfattet af §§ 107, 109 eller 110 i serviceloven. Lejerens udgifter til beboerindskud eller depositum indgår ikke i beregningen af refusionen. Social- og boligministeren fastsætter nærmere regler i en bekendtgørelse om de i servicelovens § 163 a nævnte forhold.

Det foreslås i almenlejelovens § 4, stk. 3, 5. pkt., at kommunalbestyrelsen i forbindelse med lejeforfølten indgåelse eller i løbet af lejeforfølten dog kan beslutte at forlænge den i 4. pkt. nævnte periode med op til 3 år.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give kommunerne mulighed for at forlænge den periode, hvor de aftalte fravigelser gælder, fra en periode på højst 2 år fra lejeforfølten begyndelse til en periode på højst 5 år.

Den foreslåede ændring vil medføre, at boligens status som udslningsbolig vil kunne forlænges fra højst

2 år til højst 5 år, da en udslusningsbolig ifølge almenboliglovens § 63, stk. 1, er en bolig, som udlejes til målgruppen, jf. § 63, stk. 2, som foreslås udvidet i lovforslagets § 3, nr. 3, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af almenlejelovens almindelige regler med de eventuelle fravigelser, som kan aftales efter § 4, stk. 3, i almenlejeloven. Afgørende for, hvor længe en bolig er en udslusningsbolig, er den periode, som fastsættes i lejeaftalen, jf. den gældende almenlejelovs § 4, stk. 3, 4. pkt.

Den foreslåede ændring af almenlejelovens § 4, stk. 3, vil desuden medføre, at perioden, hvor lejerens kan modtage refusion efter servicelovens § 163 a, kan forlænges fra 2 til 5 år. Det er desuden fastsat i bekendtgørelse nr. 718 af 19. juni 2013 om refusionsbeløb til lejer i udslusningsbolig, at udbetalingen af refusionsbeløbet ophører, når lejerens ikke længere betaler leje for udslusningsboligen.

Den foreslåede ændring af almenlejelovens § 4, stk. 3, vil desuden medføre, at det er en betingelse for at forlænge perioden, at kommunalbestyrelsen foretager en konkret og individuel vurdering af beboerens betalingsevne og støttebehov, og om der er udsigt til, at beboeren gennem udslusningsforløbet kan opnå en selvstændig tilværelse og opretholde boligen på normale lejevilkår efter forlængelsen af udslusningsperioden.

Det skal fremgå af lejeaftalen, hvor længe de aftalte fravigelser, jf. almenlejelovens § 4, stk. 3, 1-3. pkt., skal være gældende. Kommunen vil kunne beslutte, at udslusningsperioden skal være op til 5 år at regne fra lejeforholdets begyndelse eller beslutte en kortere periode, som senere kan forlænges op til en samlet udslusningsperiode på højst 5 år. Udslusningsperioden vil dog skulle forlænges med en periode på minimum et år af gangen.

Der henvises til afsnit 3.5 i de almindelige bemærkninger.

Til § 5

Til nr. 1

Det fremgår af § 1, stk. 2, i lov om forpligtende kommunale samarbejder, at samarbejdet omfatter det sociale område for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter § 141 i serviceloven.

Som konsekvens af, at der indføres en ny § 142 i serviceloven, tilføjes det til § 1 i lov om forpligtende kommunale samarbejder, at samarbejdet også omfatter det sociale område for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter § 142 i serviceloven.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Det foreslås med *stk. 1*, at § 1, nr. 8-9, § 3 og § 4 træder i kraft den 1. juli 2023.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 1, nr. 1-7, § 1, nr. 10-13, § 2 og § 5 træder i kraft den 1. oktober 2023.

Det foreslås med *stk. 3*, at § 176 a, stk. 1, nr. 2, i serviceloven som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 11, ikke vil skulle finde anvendelse for afgørelser om bostøtte efter § 85 a i serviceloven eller botilbud efter § 107 i serviceloven forud for lovens ikrafttræden. For sådanne afgørelser foreslås det, at de hidtil gældende regler fortsat vil skulle finde anvendelse.

Det foreslås med *stk. 4*, at i perioden fra den 1. oktober 2023 til 31. marts 2026 ydes den i den foreslåede § 177, nr. 6, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, fastsatte refusion for borgerens ophold i 120 dage pr. løbende år.

For borgere der er indskrevet på en boform efter § 110 ved lovens ikrafttrædelse, starter perioden med de 120 dage den dato, loven træder i kraft.

Overgangsperioden vil betyde, at udgifterne til opholdet for en borger, der indskrives den 31. marts 2026, vil være omfattet af 120 dages refusion, mens udgifterne til opholdet for en person, der indskrives dagen efter den 1. april 2026 vil være omfattet af 90 dages refusion. Dette vil medføre, at man i de første 4 måneder af det efterfølgende år vil have to forskellige refusionssatser.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da hovedlovene, der ændres i, ikke gælder for Færøerne og Grønland eller ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget**Social-, Bolig- og Ældreministeriet***§ 1**

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, som ændret ved § 41 i lov nr. 324 af 16. marts 2022 og § 2 i lov nr. 892 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 85 indsættes:

»§ 85 a. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde hjælp, omsorg eller støtte til udvikling af færdigheder efter de specialiserede støttemetoder fra Housing First-tilgangen til personer i hjemløshed eller i risiko herfor, der har behov herfor på grund af særlige sociale problemer.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke følger borgerens ønsker til leverandør af bostøtten, jf. § 142, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen begrunde dette i afgørelsen efter stk. 1.«

2. I § 110, stk. 1, indsættes efter »og som har«: »et akut«.**3. I § 110 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:**

»Stk. 2. Formålet med et midlertidigt ophold efter stk. 1 er at hjælpe personer med særlige sociale problemer over akutte vanskeligheder i overgangen til egen bolig og øvrig hjælp efter denne lov. Den aktiverende støtte og omsorg under opholdet må ikke erstatte øvrig hjælp og støtte efter denne lov.«

Stk. 2-3 bliver herefter til stk. 3-4.

4. I § 110, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »udskrivning«: », jf. dog stk. 5.«**5. I § 110 indsættes efter stk. 3, der bliver stk. 4, som nyt stykke:**

»Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter stk. 1, hvis følgende betingelser er opfyldte:

- 1) Der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142.
- 2) Der foreligger en anvisning til egen bolig eller er truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108.
- 3) Der er truffet afgørelse om hjælp og støtte, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen, hvis borgeren er anvist egen bolig.

§ 110. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

§ 110. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Lederen træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.

§ 110. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Orienteringerne efter stk. 4 og 5 skal som minimum indeholde personens navn og cpr-nummer samt dato og begrundelse for henholdsvis optagelsen og udskrivningen.

§ 163 a. Den kommune, der har anvist en lejer til en udslusningsbolig, jf. § 63 i lov om almene boliger m.v., skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og det beløb, jf. § 163, stk. 2, som lejerens skulle have betalt i et botilbud omfattet af §§ 107 eller 110. Lejerens udgifter til beboerindskud eller depositum indgår dog ikke i beregningen af refusionen. Social- og boligministeren fastsætter nærmere regler i en bekendtgørelse om de i denne bestemmelse nævnte forhold.

Stk. 2. ---

4) Såfremt borgeren anvises til en bolig, har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan indflytte i boligen og modtage den visiterede sociale støtte, der modsvarer borgerens behov.

5) Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110 først kunne træffes med virkning for borgeren, når borgeren kan flytte ind på tilbuddet.»

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 6-8.

6. I § 110, stk. 6, der bliver stk. 8, ændres »stk. 4 og 5« til: »stk. 6 og 7«.

7. Efter § 141 indsættes i *kapitel 25*:

»§ 142. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for personer, der har ophold på en boform efter § 110.

Stk. 2. Handleplanen skal som minimum indeholde følgende:

1) Formålet med indsatsen.

2) Hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet.

3) Den forventede varighed af indsatsen.

4) Andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Stk. 3. Handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Stk. 4. Såfremt borgeren vurderes at have behov for støtte efter § 85 a, skal det som led i udarbejdelse af handleplanen afdækkes, om borgeren har et ønske om, at boformen efter § 110 leverer hele eller dele af bostøtten efter § 85 a til borgeren.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan, når der er tale om borgere med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Borgeren skal give samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. En helhedsorienteret plan efter 1. pkt. skal følge kravene i stk. 2-4.»

8. I § 163 a, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§§ 107«: », 109«.

9. I § 163 a, stk. 1, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»For lejere, der anvises til en udslusningsbolig fra en anden boligsituation end et botilbud efter §§ 107, 109 eller 110, gælder, at kommunen skal refundere lejerens forskellen mellem lejerens udgifter til leje og andre pligtige pengeydelse fratrasket støtte efter lov om individuel boligstøtte og

det beløb, jf. § 163, stk. 2, som udgør egenbetalingen for ophold på et botilbud efter § 110.«

§ 166. ---

Stk. 2. Afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 3, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

10. I § 166, stk. 2, ændres »§ 110, stk. 3« til: »§ 110, stk. 4«.

11. Efter § 176 indsættes i *kapitel 31*:

»§ 176 a. Staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til 2 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, i følgende situationer:

1) Kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.

2) Borgeren har i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 fået midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter borgerens ophold på botilbuddet er afsluttet.

Stk. 2. Staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til 6 måneder inden for en periode på 1 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunen har truffet afgørelse om botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning.

Stk. 3. Perioderne i stk. 1 og 2 regnes fra datoen for første udskrivning fra boformen efter § 110 og beregnes ikke på ny, såfremt borgeren inden for den angivne periode igen optages på en boform efter § 110.«

§ 177. ---

1-4) ---

5) Boformer efter §§ 109 og 110, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med boformen.

12. I § 177, nr. 5, ændres »§§ 109 og 110« til: »§ 109«.

13. I § 177 indsættes som *nr. 6*:

»6) Ophold i 90 dage pr. løbende år fra datoen for første indskrivning på boformer efter § 110, herunder udgifter til bistands-, støtte-, beskæftigelses- og aktivitetstilbud m.v. i forbindelse med det midlertidige ophold på boformen.«

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 25. februar 2022, som ændret ved lov nr. 912 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 indsættes som *stk. 15*:

»*Stk. 15.* Ankestyrelsen kan i tilfælde, hvor handlekommunen for en borger ikke følger af stk. 1-10, på baggrund af borgerens tilknytning træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.«

§ 60. Når det fremgår af lovgivningen, kan kommunalbestyrelsens, herunder jobcenterets, afgørelser og afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 3, i lov om social service, der træffes af lederen af boformen, indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

§ 51 a. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen anviser til alle ledige værelser. Kommunalbestyrelsen betaler lejen fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker. Kommunalbestyrelsen garanterer endvidere for lejerens opfyldelse af kontraktmæssige forpligtelser til at istandsætte værelset ved fraflytning. Kommunalbestyrelsen beslutter, hvordan udlejningen i øvrigt finder sted.

§ 63. Den almene boligorganisation kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om at stille ledige almene familieboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsboliger, jf. stk. 2.

Stk. 2. En udslusningsbolig er en bolig, som udlejes til personer, der opholder sig i midlertidige boformer efter lov om social service §§ 107 eller 110, og som udlejes på de

2. I § 60, stk. 1, ændres »§ 110, stk. 3« til: »§ 110, stk. 4«.

§ 3

I lov om almene boliger m.v., jf. lovebkendtgørelse nr. 1877 af 27. september 2021, som ændret ved § 1 i lov nr. 2157 af 27. november 2021, § 2 i lov nr. 344 af 22. marts 2022, § 1 i lov nr. 888 af 21. juni 2022 og § 2 i lov nr. 890 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 51 a, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »værelser«: »efter stk. 4«.

2. I § 51 a indsættes som stk. 6 og 7:

»Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at afholde de udgifter, som er nødvendige for at indrette en almen familiebolig til et kollektivt familieboligbofællesskab, jf. § 3, stk. 2, 5 og 6, herunder også udgifter, som er nødvendige for overholdelse af byggelovens bestemmelser eller øvrige bestemmelser, som er udfærdigede i medfør af byggeloven.

Stk. 7. Når kommunalbestyrelsen har anvisningsret til ledige værelser i kollektive familieboligbofællesskaber omfattet af § 3, stk. 2, 5 og 6, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om at dække udgifter til varme fra det tidspunkt, hvor det ledige værelse er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker.«

3. I § 63, stk. 1, ændres »familieboliger« til: »familie-, ungdoms- og ældreboliger, jf. dog stk. 5,« og »stk. 2« ændres til: »stk. 3«.

4. § 63, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Det er en betingelse for at anvende almene ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1, at der ikke generelt er efterspørgsel efter ældreboliger fra den berettigede personkreds, jf. § 54, stk. 1. Anvisning af ungdoms- og ældreboliger som udslusningsboliger efter stk. 1 sker på baggrund af en vurdering af beboersammensætningen i den afdeling, den boligsøgende anvises til.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

5. § 63, stk. 2, der bliver stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En udslusningsbolig, jf. stk. 1, kan anvises til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå

vilkår, der fremgår af § 4, stk. 3, i lov om leje af almene boliger.

Stk. 3. Kommunen betaler lejen (boligafgiften) fra det tidspunkt, fra hvilket den ledige bolig er til rådighed for kommunalbestyrelsen, og indtil udlejning sker. Kommunen garanterer endvidere for boligtagerens opfyldelse af kontraktmæssige forpligtelser over for boligorganisationen til at istandsætte boligen ved fraflytning. Opsiger udlejer lejekontrakten efter kommunalbestyrelsens anmodning, jf. § 4, stk. 3, 2. pkt., i lov om leje af almene boliger, betaler kommunen huslejen i perioden fra lejerens fraflytning, til genudlejning sker, dog ikke ud over det tidspunkt, hvorfra en opsigelse ville have haft virkning efter § 88 i lov om leje af almene boliger. Ændrer kommunalbestyrelsen beslutning om at råde over en bolig, som ikke er udlejet, skal lejen (boligafgiften) ikke betales ud over det tidspunkt, hvorfra en opsigelse ville have haft virkning.

§ 64. ---

Stk. 2. Bestemmelserne i § 54, § 55, stk. 1-4, 6 og 8, og §§ 56, 58 a-58 c, 63 d og 63 e finder tilsvarende anvendelse på selvejende almene ældreboliger. Bestemmelserne i § 54, stk. 1, 4. pkt., § 55, stk. 1, § 56 og § 57, stk. 3, finder dog ikke anvendelse på selvejende almene ældreboliger efter det tidligere kapitel 9 a, jf. lovbekendtgørelse nr. 857 af 8. august 2006, jf. dog stk. 3. Bestemmelserne i § 63 d, stk. 1-3, og § 63 e finder tilsvarende anvendelse på almene ældreboliger, som ejes af kommuner og regioner.

Stk. 3-5. ---

§ 149 a. For at fremme udviklingen af boliger til særlig udsatte grupper kan social- og boligministeren yde tilskud til etablering af almene boliger til særlig udsatte grupper.

Stk. 2. ---

§ 4. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved udlejning af en udslusningsbolig, jf. § 63 i lov om almene boliger m.v., kan bestemmelserne i denne lovs §§ 39 og 40, kapitel 12, § 79, stk. 2, og §§ 85 og 88,

og fastholde en bolig, herunder personer der opholder sig i midlertidige boformer efter §§ 107, 109 eller 110 i lov om social service, og som udlejes på de vilkår, der fremgår af § 4, stk. 3, i lov om leje af almene boliger. Almene ungdomsboliger, der anvendes som udslusningsboliger efter stk. 1, skal dertil anvises til unge uddannelsessøgende og andre unge med et særligt behov derfor.«

6. I § 63 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Stk. 1 finder ikke anvendelse for almene ungdomsboliger tilvejebragt ved ommærkning af almene familie- og ældreboliger efter § 4, stk. 1, nr. 7 og 10, startboliger etableret efter § 101 a og studieboliger etableret på grunde efter § 19, stk. 1 i lov om planlægning.«

7. I § 64, *stk. 2, 3. pkt.*, indsættes efter »Bestemmelserne i«: »§ 63, stk. 1-4,«.

8. I § 149 a, *stk. 1*, indsættes efter »social- og boligministeren«: »og kommunalbestyrelsen«.

§ 4

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 4. september 2019, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 344 af 22. marts 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres »serviceloven« til: »lov om social service«.

med kommunalbestyrelsens godkendelse fraviges ved aftale mellem udlejer og lejer. Det kan herunder aftales, at udlejer efter anmodning fra kommunalbestyrelsen kan opsig lejerens med virkning fra det tidspunkt, hvor lejerens får stillet en bolig til rådighed i en boform omfattet af serviceloven. Det kan endvidere aftales, at lejemålet ikke kan forbedres efter lejerens ønske, jf. § 37 b i lov om almene boliger m.v. Det skal fremgå af lejeaftalen, hvor længe de aftalte fravigelser er gældende inden for en periode på højst 2 år fra lejeforholdets begyndelse.

Stk. 4-5. ---

2. I § 4, stk. 3, indsættes som 5. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med lejeaftalens indgåelse eller i løbet af lejeperioden beslutte at forlænge den periode, der er nævnt i 4. pkt., med op til 3 år.«

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 5

I lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 446 af 8. april 2022, foretages følgende
ændring:

§ 1. ---

Stk. 2. Samarbejdet omfatter

1) beskæftigelsesområdet, for så vidt angår kommunalbesty-
relsens opgaver efter

a) § 3, stk. 2-4, i lov om organisering og understøttelse
af beskæftigelsesindsatsen m.v. og regler udstedt i medfør
heraf og

b) § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det so-
ciale område i det omfang, bestemmelsen finder anvendelse
på kommunalbestyrelsens opgaver efter litra a,

2) genoptræningsområdet, for så vidt angår kommunalbesty-
relsens opgaver efter

a) § 140 i sundhedsloven,

b) § 44, jf. § 86, stk. 2, og §§ 85 og 86 i lov om social
service og

c) § 16, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på
det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens
opgaver efter litra b,

3) natur- og miljøområdet, for så vidt angår kommunalbesty-
relsens opgaver efter

a) lov om miljøbeskyttelse og regler udstedt i medfør af
loven,

b) lov om vandforsyning m.v. og regler udstedt i medfør af
loven,

c) lov om forurennet jord og regler udstedt i medfør af
loven,

d) lov om beskyttelse af havmiljøet og regler udstedt i
medfør af loven,

e) lov om kemikalier og regler udstedt i medfør af loven,

f) lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. og
regler udstedt i medfør af loven,

g) lov om råstoffer og regler udstedt i medfør af loven,

h) lov om okker og regler udstedt i medfør af loven,

i) lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven) og regler udstedt i medfør af loven,

j) lov om vandplanlægning og regler udstedt i medfør af loven,

k) lov om naturbeskyttelse, dog med undtagelse af § 35, stk. 11, og § 49, stk. 3, samt regler udstedt i medfør af loven,

l) lov om vandløb og regler udstedt i medfør af loven,

m) regler udstedt i medfør af lov om sommerhuse og camping m.v.,

n) regler om miljøvurdering af konkrete projekter efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og regler fastsat af miljøministeren i medfør heraf,

o) § 2, stk. 1, nr. 5, litra a, jf. § 18, stk. 3, i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne,

p) lov om privat bortskaffelse af spildevand på Sejerø og andre småøer og i områder med spredt bebyggelse og regler udstedt i medfør af loven og

q) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

4) det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter

a) § 10, stk. 4, § 11, stk. 7, §§ 12, 32, 36, 41, 42, 45, 97, 98, 100-104, 107-110, 112-114, 116, 123-136 f, 141 og 148 a i lov om social service og

b) § 16, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter litra a, og

5) specialundervisningsområdet, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter

a) § 3, stk. 2, § 4, § 20, stk. 2 og 5, § 21, stk. 1 og 2, jf. § 20, stk. 3, § 22, stk. 1, jf. § 20, stk. 2, og § 22, stk. 2, jf. § 20, stk. 3, i lov om folkeskolen og regler udstedt i medfør heraf, for så vidt angår undervisningen i specialskoler og specialklasser, og § 12, stk. 2, i lov om folkeskolen og regler udstedt i medfør heraf, for så vidt angår pædagogisk-psykologisk rådgivning, og

b) lov om specialundervisning for voksne og regler udstedt i medfør heraf.

1. I § 1, stk. 2, nr. 4, litra a, indsættes efter »141«: », 142«.